

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดของหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๓
เมื่อวันพุธ วันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

สารบัญ

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๔
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๘
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร	๑๐
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และการประเมินผล	๓๑
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๔๔
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๔๖
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๔๗
หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	๕๑
ภาคผนวก ก	
-คำอธิบายรายวิชา	๕๕
ภาคผนวก ข	
-ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่เกี่ยวข้อง	๖๔
ภาคผนวก ค	
-ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร	๑๐๕
ภาคผนวก ง	
-คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุง หลักสูตรพุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา	๑๑๔
ภาคผนวก จ	
- ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘ กับหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๑๙

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา
 วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 บัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : ๒๕๕๘๑๘๕๑๑๐๑๙๖๗
 ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
 ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Program in Peace Studies

๒. ชื่อปริญญาและสาขา

ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สันติศึกษา)
 ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy (Peace Studies)
 ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ด. (สันติศึกษา)
 ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : Ph.D. (Peace Studies)

๓. วิชาเอก (ถ้ามี) : ไม่มี

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

สำหรับหลักสูตรแบบ ๑.๑ ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต
 สำหรับหลักสูตรแบบ ๑.๒ ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต
 สำหรับหลักสูตรแบบ ๒.๑ ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต
 และศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ หลักสูตรระดับปริญญาเอก หลักสูตร ๓ ปี
 ๕.๒ ภาษาที่ใช้ ภาษาไทย
 ๕.๓ การรับเข้าศึกษา รับนิสิตไทย และนิสิตต่างชาติที่สามารถพูดภาษาไทยได้
 ๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น เป็นหลักสูตรเฉพาะของสถาบัน
 ๕.๕ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ สันติศึกษา

๖. สถานภาพของหลักสูตร

-หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓ เปิดสอนภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓
 -สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบในการประชุมครั้งที่ ๔ / ๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

-สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๓
เมื่อวันพุธ วันที่ ๒๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปีการศึกษา ๒๕๖๔

๘. อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- อาจารย์ประจำสาขาวิชาสันติศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการความขัดแย้ง เป็นผู้นำด้านสันติภาพในชุมชน สังคม และองค์กร ทั้งในกิจการคณะสงฆ์ องค์กรภาคีรัฐบาล รัฐวิสาหกิจและองค์กรภาคประชาคม
- นักวิจัยทางด้านสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง
- นักพัฒนาบริหารทรัพยากรมนุษย์ นักฝึกอบรม นักสื่อสารองค์กร
- นักเจรจาไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอม
- ที่ปรึกษาทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนที่ต้องการบุคลากรที่มีศักยภาพในการผลิตองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการบริหารและการวิจัยเพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบาย

๙. ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รองศาสตราจารย์	พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิติบุญยากร), ดร.** ๓๓๓๐๗๐๐๔๙๖๗๒๘	-พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘
		-ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)	-มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๕๔๓
		-พธ.บ. (ปรัชญา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๑
อาจารย์	พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์), ดร.** ๓๓๓๐๑๐๐๖๕๔๗๑๓	-พธ.ด. (สันติศึกษา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
		-พธ.ม. (สันติศึกษา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๙
		-พธ.บ. (จริยศึกษา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ชั้นทอง วัฒน์ประดิษฐ์** ๓๑๐๑๘๐๑๑๑๙๗๗๙	-พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
		-ศศ.ม.(จิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์กร)	-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๕๕๑
		-บธ.บ.(การโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์)	-มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๓๗

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

สถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน ใช้อาคารเรียนรวมซึ่งเป็นที่ทำการของสาขาวิชาสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลกทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จนเกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งในระดับภาคเศรษฐกิจและภาคครัวเรือน อันก่อให้เกิดความขัดแย้งเชิงโครงสร้างของสังคม ทิศทางการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยจึงกำหนดนโยบายเพื่อลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมทางด้านสันติภาพเพื่อการจัดการความขัดแย้ง ที่สามารถสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรภาครัฐและเอกชนที่จะต้องขับเคลื่อนสังคมในกระแสเศรษฐกิจภายใต้พื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีทักษะทางด้านการจัดการความขัดแย้งและการสร้างสันติสุข ที่สามารถผสานความรู้ทางพุทธศาสตร์อันเป็นการพัฒนาสันติภาพภายในมาบูรณาการกับเครื่องมือจัดการความขัดแย้งตามหลักสันติวิธี และการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความรู้และทักษะในการนำองค์ความรู้ไปร่วมประสานหาแนวทางจัดการแก้ไขความขัดแย้ง และประสานสังคมให้เกิดสันติสุข ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ให้มีความเข้มแข็งและสร้างภูมิคุ้มกันจากกระแสบริโภคนิยม และสามารถก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์พัฒนาเศรษฐกิจไทยตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง สังคมจึงมีความจำเป็นและต้องการนักวิศวกรรมสันติภาพที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจถึงแก่นแท้ของการจัดการความขัดแย้ง และแนวทางการสร้างสันติภาพ เพื่อมาทำหน้าที่ในการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ระดับชุมชน สังคมจนถึงระดับประเทศต่อไป

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

สังคมโลกและสังคมไทยกำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์ ความขัดแย้ง ความรุนแรง จึงทำให้องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นให้พัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีสันติภาพเป็นฐานของการพัฒนา เพื่อให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันกับเทคโนโลยีและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติสุข ในขณะที่สังคมไทย ซึ่งอยู่ภายใต้กฎประชาคมอาเซียน ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในเชิงสร้างสรรค์และในแง่ของปัญหาการอยู่ร่วมกันของประเทศสมาชิกที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและภาษา ทำให้สังคมไทยต้องเตรียมพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ในขณะที่สถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศ อันมาจากความเชื่อทางการเมืองที่ต่างขั้วกันจนนำไปสู่สถานการณ์ความขัดแย้งที่ผ่านมา ประกอบกับปัญหาการหลอมรวมวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ภูมิปัญญาวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทยเริ่มเลือนหายไป ปัญหาเชิงโครงสร้างนโยบายของภาครัฐที่ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยอยู่ในภาวะขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงในสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคม ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ตลอดจนไปถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาด้านการบริหารจัดการที่เกิดจากการใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรม ปัญหาการขาดธรรมาภิบาลในองค์กร

แนวทางในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมในสังคมไทย คือ การเดินทางขององค์กรในภาคต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน เพื่อกำกับดูแลให้องค์กรหรือสถาบันต่างๆ ดำเนินการให้เป็นไปเพื่อแก้ไข ป้องกันปัญหาความขัดแย้ง และการส่งเสริมพัฒนาทั้งมิติสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ด้วยเหตุปัจจัยนี้ทำให้เห็นว่าสังคมไทยมีความต้องการนักวิศวกรรมสันติภาพที่มีความเชี่ยวชาญในการประยุกต์ความรู้ทาง

ทฤษฎี การศึกษาวิจัย และองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับด้านสันติภาพที่มีพื้นฐานองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว

๑๒. ผลกระทบจากข้อ ๑๐

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัย หลักสูตรสาขาวิชาสันติศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการผลิตวิศวกรสันติภาพ ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพในงานด้านสันติภาพมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในลักษณะที่เป็นผู้รู้จริงและปฏิบัติได้ กระตุ้นให้เกิดการใช้ความรู้ทางด้านสันติภาพในการสร้างความ เป็นเลิศทางวิชาการ ที่ผ่านมาหลักสูตรสันติศึกษาประสบความสำเร็จในการผลิตวิศวกรสันติภาพในระดับปริญญาโทและมีผู้ให้ความสนใจมาศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลักสูตรสันติศึกษา ภายใต้การดูแลควบคุมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาระดับการผลิตวิศวกรด้านสันติภาพที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ สามารถสร้างสรรค์งานสันติภาพทั้งในด้านวิชาการ และผลักดันโครงการสันติภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการศึกษาโครงการวิจัยที่ลงพื้นที่ปฏิบัติได้จริง ประกอบกับปัจจุบันทางหลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความพร้อมทั้งทางด้านคณาจารย์ ครุภัณฑ์สำนักงาน ครุภัณฑ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในสาขาวิชาสันติศึกษา ที่สามารถรองรับการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ทางสาขาวิชาสันติศึกษา จึงมีความประสงค์จะเปิดการสอนในหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้มีการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสร้างสันติภาพที่ผสมผสานแนวคิดทางด้านพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ด้านดังกล่าวในเชิงลึก และผสมผสานพุทธธรรมให้นำไปสู่วิธีการดำเนินการที่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนากำลังคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความขัดแย้งและสร้างสันติภาพของประเทศชาติสืบต่อไป

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ด้วยนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม พร้อมๆ ไปด้วยการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะในศาสตร์ที่เป็นพุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ จากแนวคิดดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เข้าถึงแก่นแท้ในด้านสันติภาพ เพื่อทำหน้าที่ผลิตงานวิจัยเชิงบูรณาการที่ถอดองค์ความรู้ทางพุทธศาสนา ผสมผสานกับศาสตร์ทางด้านการสร้างสันติภาพ ที่ประกอบด้วยรู้ความสามารถและคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะภาวะผู้นำ การใช้การเจรจา การสื่อสาร การไกล่เกลี่ย การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดองในสังคม มีวิสัยทัศน์ในการเฝ้าระวัง ความเสี่ยง การออกแบบและการสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคมในการสร้างสันติสุขร่วมกัน รวมไปถึงจริยธรรมผู้นำต้นแบบด้านสันติภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น หลักสูตรสาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมกับสำนักงานศาลยุติธรรม และสถาบันพระปกเกล้าจึงเล็งเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการเปิดสอนในหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นในสถาบัน

๑๓.๑ มีการเชิญอาจารย์จากคณะพุทธศาสตร์ หรือจากบัณฑิตวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานศาลยุติธรรม และสถาบันพระปกเกล้า ตลอดจนคณาจารย์ หลักสูตรมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอนวิชาสันติศึกษาและที่เกี่ยวข้อง มาเป็นผู้สอนหรือผู้ร่วมสอน ในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการศึกษา รวมทั้งสื่อประกอบการเรียนการสอน ร่วมกันกับหลักสูตรเหล่านี้ด้วย

๑๓.๒ การบริหารจัดการหลักสูตร

๑๓.๒.๑ แต่งตั้งผู้ประสานงานรายวิชาทุกรายวิชา เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับภาควิชา อาจารย์ผู้สอน และนิสิต ในการพิจารณาข้อกำหนดรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการ ดำเนินการ

๑๓.๒.๒ มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติ ศึกษาควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดรายวิชา

หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะบูรณาการสันติภาพ ทั้งภายในและภายนอก โดยเริ่มต้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ เรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาองค์ความรู้ด้าน สันติภาพและสันติวิธี บนฐานของอุดมการณ์แห่งการมีสติ ชั้นดีและสันติ เข้าถึงความเป็นผู้รู้ ตื่น เบิกบาน อันเป็น พื้นฐานของการฝึกฝนพัฒนาตนตามหลักพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้เรียนสามารถเป็นวิศวกรสันติภาพที่มีความ เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องมือจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมดีงามเป็นต้นแบบให้ สังคม มีจิตวิญญาณที่เสียสละพร้อมสร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่น สามารถร่วมประสานมนุษย์และสังคมให้อุดมด้วย สันติสุข สมดังพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชีพชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

๑.๒ ความสำคัญ

สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหา การอยู่ร่วมกันของสมาชิกที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและภาษา ทำให้สังคมไทยต้องเตรียมพร้อม ในการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ประกอบกับปัญหาการหลอมรวมวัฒนธรรม ปัญหาเชิงโครงสร้าง จำเป็นต้องมีการพัฒนานวัตกรรมทางด้านสันติภาพ พัฒนาภาวะผู้นำ นักวิศวกรสันติภาพที่มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจถึงแก่นแท้ของการจัดการความขัดแย้ง และแนวทางในการเสริมสร้างสังคมสันติสุข เพื่อให้ มาทำหน้าที่ในการสร้างสันติภาพ ตั้งแต่ระดับชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๓.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้เป็นวิศวกรสันติภาพที่สามารถฝึกพัฒนาตนเองให้มีสติ ตื่นรู้ รู้เท่าทันอารมณ์ และจิตใจ มีชั้นดีที่สามารถอดทนต่อการเรียนรู้ ยอมเปิดใจรับฟังผู้อื่นด้วยความเคารพใน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสันติภายใน ที่สะท้อน ความสุข สงบ เย็น พร้อมเผชิญกับสภาพปัญหาความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ในยุคดิจิทัล ด้วยความรู้ ตื่น และเบิกบาน

๑.๓.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้เป็นวิศวกรสันติภาพที่มีความรอบรู้ และเข้าใจศาสตร์ สันติศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติการเกี่ยวกับความขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ กับสันติศึกษา เพื่อสร้างสันตินวัตกรรมผ่านงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในชุมชนและสังคม

๑.๓.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้เป็นวิศวกรสันติภาพนักปฏิบัติการ ที่มีทักษะในการเป็น ผู้นำกระบวนการสร้างสันติภาพ และมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบเครื่องมือเพื่อสร้างแรงบันดาลใจใฝ่สันติ มีเทคนิคการสื่อสารเพื่อสันติ สร้างการมีส่วนร่วม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการจัด

กระบวนการกลุ่มเพื่อป้องกัน แก้อาเจียวยยา เสริมสร้างสันติภาพ และรักษาสันติภาพให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน และสังคม

๒. แผนการพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๑) การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์สังคมปัจจุบัน และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	๑) ทบทวนหลักสูตร การเรียนการสอน รวมทั้งการศึกษาเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเนื้อหาหลักสูตรที่ใกล้เคียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ	๑) ความพึงพอใจของหน่วยงานต่อคุณภาพของดุขฎิบัณฑิต และประสิทธิภาพของดุขฎิบัณฑิตในการสร้างสันติภาพและสันติสุขให้สังคม และการผลิตผลงานทางวิชาการ
๒) ติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านสังคมอาจมีผลกระทบต่อหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	๒) จัดสัมมนา/กิจกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพหลักสูตรกลยุทธ์	๒) ผลการจัดสัมมนา/กิจกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และผลการประเมินคุณภาพหลักสูตร/ตัวบ่งชี้
๓) การติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้	๓) การประเมินผลหลักสูตร และสร้างช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	๓) ดำเนินการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะๆ ทุก ๕ ปี
๔) พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตมีอัตลักษณ์ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งครองชีวิต และเก่งพิชิตปัญหา เป็นที่ต้องการของแหล่งจ้างงาน	๔) ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามวาระปรับปรุงของหลักสูตรโดยอ้างอิงตามเกณฑ์มาตรฐาน สกอ.	๔) รายงานผลการประเมินหลักสูตรเอกสารหลักสูตร ฉบับที่ปรับปรุงผลการทำงานเป็นที่พึงพอใจ

หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบ

๑.๑.๑ จัดการศึกษาระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน และไม่ขัดกับข้อบังคับของมหาวิทยาลัยโดยความเห็นชอบของบัณฑิตวิทยาลัย หรือมติคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๑.๑.๒ นิสิตต้องสอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติใน ๓ หมวดวิชา ต่อไปนี้

- ๑) หมวดวิชาว่าด้วยทฤษฎี
- ๒) หมวดวิชาว่าด้วยการวิจัย
- ๓) หมวดวิชาว่าด้วยการประยุกต์

๑.๑.๓ **นิสิตแบบ ๑.๑** มีสิทธิ์เสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์เมื่อได้ขึ้นทะเบียนนิสิตและสอบผ่านการวัดคุณสมบัติเรียบร้อยแล้ว

นิสิตแบบ ๑.๒ มีสิทธิ์เสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์เมื่อได้ขึ้นทะเบียนนิสิตและสอบผ่านการวัดคุณสมบัติเรียบร้อยแล้ว

นิสิตแบบ ๒.๑ ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และสอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติเรียบร้อยแล้วจึงจะมีสิทธิ์เสนอโครงร่างดุษฎีนิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำดุษฎีนิพนธ์

๑.๑.๔ นิสิตต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ สอบผ่าน MCU-GET หรือ ผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ MCU ๐๐๕ และ MCU ๐๐๖ จัดโดยสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๑.๕ นิสิตต้องเลือกสอบภาษาต่างประเทศอีก ๑ ภาษา คือ ภาษาบาลี, ภาษาสันสกฤต, ภาษาเยอรมัน, ภาษาญี่ปุ่น, ภาษาจีน, หรือภาษาฝรั่งเศส, นิสิตชาวต่างประเทศที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ สามารถเลือกภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

๑.๑.๖ นิสิตต้องปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานรวมสะสมจำนวน ๔๕ วัน ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑.๑.๗ ระบบการศึกษาในเรื่องอื่นๆ นอกจากนี้ให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙ (ภาคผนวก ข) มาใช้โดยอนุโลม

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการประจำหลักสูตร

อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้ ๑ ภาคการศึกษา มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ โดยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๙ (ภาคผนวก ข)

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

- ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วันเวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

๑) การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ

๒) ผู้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา

๓) การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดข้างต้นในสัดส่วนที่เหมาะสม

๔) หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งเป็นภาคการศึกษา ดังนี้

- ๑) ภาคการศึกษาที่ ๑ เดือน มิถุนายน - ตุลาคม
- ๒) ภาคการศึกษาที่ ๒ เดือน พฤศจิกายน - มีนาคม
- ๓) ภาคฤดูร้อน เดือน เมษายน - พฤษภาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

- ศึกษาเต็มเวลา โดยจัดการเรียนการสอนวันเสาร์หรือวันอาทิตย์

๒.๓ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๓.๑ นิสิตแบบ ๑.๑ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททุกสาขาวิชา หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒.๓.๒ นิสิตแบบ ๑.๒ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำงานสอดคล้องในสาขาวิชา

๒.๓.๓ นิสิตแบบ ๒.๑ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโท ไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๒.๓.๔ มีผลการสอบภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒.๓.๕ เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงและไม่เป็นโรคหรือภาวะอันเป็นอุปสรรคในการศึกษา

๒.๓.๖ ไม่เคยถูกตัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใดๆ เพราะความประพฤติหรือผิดวินัย

๒.๓.๗ หรือเป็นผู้ที่คณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติแล้วเห็นสมควรรับเข้าศึกษาเป็นรายกรณี

๒.๔ วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาสันติศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอก หลักสูตรแบบ ๑.๑ แบบ ๑.๒ และแบบ ๒.๑ ในแต่ละปีการศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

๑. ผู้สมัครต้องเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์/งานวิจัยที่มีความเป็นไปได้ มีรายละเอียดครอบคลุมประเด็น ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ หัวข้อคุณสมบัตินิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ๑.๒ รายชื่อคณะกรรมการควบคุมคุณสมบัตินิพนธ์
- ๑.๓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- ๑.๔ วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ๑.๕ ขอบเขตการวิจัย
- ๑.๖ ปัญหาที่ต้องการทราบ(ถ้ามี)
- ๑.๗ สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- ๑.๘ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย
- ๑.๙ บททวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๑๐ วิธีดำเนินการวิจัย
- ๑.๑๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย
- ๑.๑๒ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- ๑.๑๓ โครงสร้างของคุณสมบัตินิพนธ์ (สารบัญชั้วคร่าว)
- ๑.๑๔ บรรณานุกรมและเชิงอรรถ
- ๑.๑๕ ประวัติผู้วิจัย

๒. ผู้สมัครเข้าสอบต้องผ่านการสอบข้อเขียนเพื่อวัดความรู้ในรายวิชาตามที่บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสันติศึกษากำหนด และต้องมีผลการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษอย่างใดอย่างหนึ่งที่สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกำหนดให้การรับรอง ซึ่งผลการทดสอบมีอายุไม่เกิน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับผลการทดสอบ โดยมีผลการทดสอบตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง ดังนี้

(๑) ผลสอบ MCU-GET	ไม่ต่ำกว่า	๒๔๐	คะแนน
(๒) ผลสอบ TOEFL Paper Based	ไม่ต่ำกว่า	๕๕๐	คะแนน
(๓) ผลสอบ TOEFL Computer Based	ไม่ต่ำกว่า	๒๑๓	คะแนน
(๔) ผลสอบ TOEFL Internet Based	ไม่ต่ำกว่า	๗๙	คะแนน
(๕) ผลสอบ IELTS	ไม่ต่ำกว่า	๕.๕	คะแนน
(๖) ผลสอบ CU-TEP	ไม่ต่ำกว่า	๗๐	คะแนน
(๗) ผลสอบ TU-GET	ไม่ต่ำกว่า	๖๐๐	คะแนน

ทั้งนี้ เมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว นิสิตที่ไม่ผ่านการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษจะต้องสมัครเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษ MCU ๐๐๕ และ MCU ๐๐๖ ตามที่สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน จึงจะมีสิทธิ์ขออนุมัติสำเร็จการศึกษาได้

๓. ผู้สมัครต้องผ่านการสอบสัมภาษณ์ในเนื้อหาโครงร่างวิทยานิพนธ์ตามข้อ ๑ มีความรู้และความสามารถด้านอื่นๆ ตามที่บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาสันติศึกษา หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนด

๔. ผู้สอบเข้าได้ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย ต้องเข้ารายงานตัวตามวัน เวลา และสถานที่ที่หลักสูตรกำหนด

๒.๕ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า และ ๒.๖ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนิสิต

ปัญหาของนิสิตแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาไม่เพียงพอ	จัดรายวิชาบังคับและเอกแบบไม่นับหน่วยกิต
ทักษะด้านการบูรณาการงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านสันติศึกษา	จัดรายวิชาเลือกในด้านที่เกี่ยวข้องตามความสนใจและความถนัดของนิสิตเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเพิ่มเติมตามความสนใจและความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษารวมทั้งเป็นผู้ช่วยวิจัยของอาจารย์ในการทำโครงการวิจัยต่างๆ
ปัญหาการปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้น เช่น การสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	จัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลและการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ทักษะด้านการเขียนบทความวิชาการภาษาอังกฤษ	เสริมความรู้ภาษาอังกฤษเพื่องานวิชาการและสนับสนุนการเข้าร่วมสัมมนาวิชาการในเวทีสากล

* ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นหลัก

๒.๗ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา ๕ ปี

๒.๗.๑ แผนการรับนิสิตแบบ ๑.๑

ระดับชั้นปี	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
รวมจำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๗๕	๗๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	๒๕	๒๕	๒๕

๒.๗.๑ แผนการรับนิสิตแบบ ๑.๒

ระดับชั้นปี	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ชั้นปีที่ ๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๑๕	๑๕	๑๕
รวมจำนวนนิสิต	๑๕	๓๐	๔๕	๔๕	๔๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	๑๕	๑๕	๑๕

๒.๗.๒ แผนการรับนิสิตแบบ ๒.๑

ระดับชั้นปี	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ชั้นปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ชั้นปีที่ ๒	-	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐

ชั้นปีที่ ๓	-	-	๓๐	๓๐	๓๐
รวมจำนวนนิสิต	๓๐	๖๐	๙๐	๙๐	๙๐
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	๓๐	๓๐	๓๐

๒.๘ งบประมาณตามแผน

๒.๘.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท) ตัวอย่างแผนการรับนิสิตแบบ ๒.๑ เฉพาะรุ่นที่ ๑

รายละเอียดรายรับ	ปีงบประมาณ		
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ค่าบำรุงการศึกษา (เหมาจ่ายค่าเทอม)	๓,๖๐๐,๐๐๐ (๑๒๐,๐๐๐ X ๓๐)	๒,๙๘๕,๐๐๐ (๙๙,๕๐๐ X ๓๐)	๒,๔๐๐,๐๐๐ (๘๐,๐๐๐ X ๓๐)
ค่าลงทะเบียน	๒๔,๐๐๐ (๘๐๐ X ๓๐)	-	-
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	-	-	-
รวมรายรับ	๓,๖๒๔,๐๐๐	๒,๙๘๕,๐๐๐	๒,๔๐๐,๐๐๐

*ประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปี (นิสิต) จำนวน ๙๙,๘๓๓ บาท

๒.๘.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

รายการจ่าย	ประมาณความต้องการในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
งบดำเนินการ	๑,๕๖๘,๐๐๐	๑,๕๖๘,๐๐๐	๑,๕๖๘,๐๐๐	๑,๕๖๘,๐๐๐	๑,๕๖๘,๐๐๐
- ค่าตอบแทนบุคลากร ประจำสายสนับสนุน	๔๐๘,๐๐๐	๔๐๘,๐๐๐	๔๐๘,๐๐๐	๔๐๘,๐๐๐	๔๐๘,๐๐๐
- ค่าตอบแทนวิทยากร อาจารย์พิเศษ ค่าเดินทาง ค่าที่พัก	๑,๑๐๐,๐๐๐	๑,๑๐๐,๐๐๐	๑,๑๐๐,๐๐๐	๑,๑๐๐,๐๐๐	๑,๑๐๐,๐๐๐
- ค่าจัดซื้อหนังสือและ วารสาร	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
งบลงทุน	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
- ค่าครุภัณฑ์	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
- พัฒนาบุคลากร	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
รวม	๑,๗๖๘,๐๐๐	๑,๗๖๘,๐๐๐	๑,๗๖๘,๐๐๐	๑,๗๖๘,๐๐๐	๑,๗๖๘,๐๐๐

* หมายเหตุ มีพนักงานสายสนับสนุนประจำหลักสูตร ๒ คน

๒.๙ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

- แบบชั้นเรียน และ แบบนอกห้องเรียน

๒.๑๐ การเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาและการลงทะเบียนข้ามสถาบัน

- ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๙ (ภาคผนวก ข)

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑ หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิต

- ๑) แบบ ๑.๑ ทำคุณฐิณีพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร
 ๒) แบบ ๑.๒ ทำคุณฐิณีพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร
 ๓) แบบ ๒.๑ ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต
 และศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็น ๓ แบบ คือ

๑) **แบบ ๑.๑** เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต

๒) **แบบ ๑.๒** เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

๓) **แบบ ๒.๑** เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๑.๑	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๑.๒	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๒.๑
๑.หมวดวิชาบังคับ			
๑.๑ นับหน่วยกิต	-	-	๖
๑.๒ ไม่นับหน่วยกิต	(๙)	(๙)	(๙)
๒.หมวดวิชาเอก	(๖)	(๖)	๖
๓.หมวดวิชาเลือก	-	-	๖
๔.คุณฐิณีพนธ์	๔๘	๗๒	๓๖
รวมทั้งสิ้น	๔๘	๗๒	๕๔

หมายเหตุ : รายวิชาใน ( ) นิสิตต้องศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชาสำหรับหลักสูตร แบบ ๑.๑

๑) หมวดวิชาบังคับ : ไม่นับหน่วยกิต ๓ รายวิชา		จำนวน (๙) หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๑	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา (Concepts and Theories on Peace Studies)	(๓) (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๒๐๒	ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ (Leadership and Skills in Peace-Building)	(๓) (๑-๖-๒)
๘๑๑ ๑๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ (Advanced Research Methodology for Peace)	(๓) (๓-๒-๔)
๒) หมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา		จำนวน (๖) หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๓	พุทธสันติวิธี (Buddhist Peaceful Means)	(๓) (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๖	สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ (Mindfulness for Peace Engineer)	(๓) (๑-๗-๑)
๓) คุชฎินิพนธ์		จำนวน ๔๘ หน่วยกิต
๘๐๐ ๑๐๐	คุชฎินิพนธ์ (Dissertation)	๔๘(๐-๑๔๔-๐)

๓.๑.๓ รายวิชาสำหรับหลักสูตร แบบ ๑.๒

๑) หมวดวิชาบังคับ : ไม่นับหน่วยกิต ๓ รายวิชา		จำนวน (๙) หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๑	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา (Concepts and Theories on Peace Studies)	(๓) (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๒๐๒	ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ (Leadership and Skills in Peace-Building)	(๓) (๑-๖-๒)
๘๑๑ ๑๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ (Advanced Research Methodology for Peace)	(๓) (๓-๒-๔)
๒) หมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา		จำนวน (๖) หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๓	พุทธสันติวิธี (Buddhist Peaceful Means)	(๓) (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๖	สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ (Mindfulness for Peace Engineer)	(๓) (๑-๗-๑)
๓) คุชฎินิพนธ์		จำนวน ๗๒ หน่วยกิต
๘๐๐ ๑๐๐	คุชฎินิพนธ์	๗๒ (๐-๒๑๖-๐)

(Dissertation)

๓.๑.๔ รายวิชาสำหรับหลักสูตรแบบ ๒.๑

๑) หมวดวิชาบังคับ จำนวน ๕ รายวิชา เป็นวิชาพื้นฐานที่นิสิตระดับปริญญาตรีจะต้องศึกษาประกอบด้วย

๑.๑) หมวดวิชาบังคับ : นับหน่วยกิต	จำนวน ๒ รายวิชา	จำนวน ๖ หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๑	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา (Concepts and Theories on Peace Studies)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๒๐๒	ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ (Leadership and Skills in Peace-Building)	๓ (๑-๖-๒)

๑.๒) หมวดวิชาบังคับ : ไม่นับหน่วยกิต	จำนวน ๓ รายวิชา	จำนวน (๙) หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ (Advanced Research Methodology for Peace)	(๓) (๓-๒-๔)
๘๑๑ ๒๐๘	กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี (Process for Peacebuilding in Society by Buddhist Peaceful Means)	(๓) (๑-๘-๐)
๘๑๑ ๓๐๙	ปฏิบัติการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี (Practice for Peacebuilding in Society by Buddhist Peaceful Means)	(๓) (๐-๙-๐)

๒) หมวดวิชาเอก : นับหน่วยกิต	จำนวน ๒ รายวิชา	จำนวน ๖ หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๓	พุทธสันติวิธี (Buddhist Peaceful Means)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๖	สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ (Mindfulness for Peace Engineer)	๓ (๑-๗-๑)

๓) หมวดวิชาเลือก : นับหน่วยกิต	จำนวน ๒ รายวิชา	จำนวน ๖ หน่วยกิต
๘๑๑ ๒๐๗	พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (Buddhism and Peacebuilding in Society)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๓๐๕	พุทธธรรมเพื่อสันติภาพ (Buddhadharma for Peace)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๐	สันติภาวนาเสวนา (Insight Dialogue Meditation)	๓ (๑-๗-๑)
๘๑๑ ๔๑๑	สัมมนาสันติภาพกับความยุติธรรมทางสังคม (Seminar on Peace and Social Justice)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๒	กระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข (Process of Mediation for Peacebuilding in Society)	๓ (๑-๗-๑)

๘๑๑ ๔๑๓	สัมมนาสันติภาพกับสิทธิมนุษยชน (Seminar on Peace and Human Rights)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๔	สันติวัฒนธรรม (Culture of Peace)	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๔๑๗	พระพุทธศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Buddhism and Sustainable Development Goals)	๓ (๓-๐-๖)
๔) ดุษฎีนิพนธ์		จำนวน ๓๖ หน่วยกิต
๘๐๐ ๒๐๐	ดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation)	๓๖(๐-๑๐๘-๐)

ความอธิบายความหมายของรหัสวิชาและหน่วยกิตประจำวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ประกอบด้วยเลข ๖ หลัก มีความหมาย ดังนี้

- ๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒-๓ แสดงสาขาวิชา
- ๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒-๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้นๆ เช่น ๓ (๒-๒-๕) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ การปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ และการศึกษด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓.๑.๕ แผนการศึกษา

๓.๑.๕.๑ แผนการศึกษา แบบ ๑.๑

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	วิชาบังคับ				
	๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	(๓)	๓	๐	๖
	๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	(๓)	๑	๖	๒
	วิชาเอก				
	๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี	(๓)	๓	๐	๖
๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	(๓)	๑	๗	๑	
วิชาเลือก -		-	-	-	-
	รวมนับหน่วยกิต	-			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๑๒)			

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	วิชาบังคับ				
	๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ	(๓)	๓	๒	๔
	วิชาเอก -	-	-	-	-
	วิชาเลือก -	-	-	-	-
	ดุซงึนินพนธ์				
๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๙				
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๓)			

ชั้นปีที่๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๓	วิชาบังคับ -	-	-	-	-
	วิชาเอก -	-	-	-	-
	วิชาเลือก -	-	-	-	-
	คุณิพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ คุณิพนธ์	๙			
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๔	วิชาบังคับ -	-	-	-	-
	วิชาเอก -	-	-	-	-
	วิชาเลือก -	-	-	-	-
	คุณิพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ คุณิพนธ์	๑๒			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่๓ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๕	วิชาบังคับ -	-			
	วิชาเอก -	-			
	วิชาเลือก -	-			
	คุณิพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ คุณิพนธ์	๑๒			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่๓ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๖	วิชาบังคับ -	-			
	วิชาเอก -	-			
	วิชาเลือก -	-			
	ดุซงึนินพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๑๒			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

๓.๑.๕.๒ แผนการศึกษา แบบ ๑.๒

ชั้นปีที่๑ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	วิชาบังคับ				
	๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	(๓)	๓	๐	๖
	๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	(๓)	๑	๖	๒
	วิชาเอก				
	๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี	(๓)	๓	๐	๖
๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	(๓)	๑	๗	๑	
วิชาเลือก -	-	-	-	-	
	รวมนับหน่วยกิต	-			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๑๒)			

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	วิชาบังคับ ๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ	(๓)	๓	๒	๔
	วิชาเอก -	-	-	-	-
	วิชาเลือก -	-	-	-	-
	ดุซงึนินพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๑๒			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๓)			

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๓	วิชาบังคับ -	-			
	วิชาเอก -	-			
	วิชาเลือก -	-			
	ดุซงึนินพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๑๕			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๕			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๔	วิชาบังคับ -	-			
	วิชาเอก -	-			
	วิชาเลือก -	-			
	ดุซงึนินพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๑๕			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๕			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๕	วิชาบังคับ -	-			
	วิชาเอก -	-			
	วิชาเลือก -	-			
	ดุซงึนินพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๑๕			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๕			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๖	วิชาบังคับ -	-			
	วิชาเอก -	-			
	วิชาเลือก -	-			
	ดุซงึนินพนธ์ ๘๐๐ ๑๐๐ ดุซงึนินพนธ์	๑๕			
	รวมนับหน่วยกิต	๑๕			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

๓.๑.๕.๓ แผนการศึกษา แบบ ๒.๑

ชั้นปีที่๑ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	วิชาบังคับ				
	๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	๓	๓	๐	๖
	๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	๓	๑	๖	๒
	วิชาเอก				
	๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี	๓	๓	๐	๖
๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	๓	๑	๗	๑	
	วิชาเลือก				
	-				
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่๑ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	วิชาบังคับ				
	๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ	(๓)	๓	๒	๔
	วิชาเอก				
	๘๑๑ ๒๐๘ กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี	(๓)	๑	๘	๐
	๘๑๑ ๓๐๙ ปฏิบัติการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี	(๓)	๐	๙	๐
วิชาเลือก					
xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๓				
คุณนินพนธ์					
	-				
	รวมนับหน่วยกิต	๓			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๙)			

ชั้นปีที่๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๓	วิชาบังคับ				
	-	-			
	วิชาเอก				
	-	-			
	วิชาเลือก				
xxx xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๓				
ดุขฎฐฎนฎพณฎ					
๘๐๐ ๒๐๐ ดุขฎฐฎนฎพณฎ	๙				
	รวมนับหน่วยกิต	๑๒			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

ชั้นปีที่๒ ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/รายวิชา	แบบ ๑.๑			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๔	วิชาบังคับ				
	-	-			
	วิชาเอก				
	-	-			
	วิชาเลือก				
-	-				
ดุขฎฐฎนฎพณฎ					
๘๐๐ ๒๐๐ ดุขฎฐฎนฎพณฎ	๙				
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	-			

๓.๒ ชื่อ ตำแหน่ง และคุณวุฒิ

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รองศาสตราจารย์	พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิธิบุญยากร), ดร.** ๓๓๓๓๐๗๐๐๔๙๖๗๒๘	-พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) -ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) -พธ.บ. (ปรัชญา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๔๓ ๒๕๔๑
อาจารย์	พระปรามโทย์ วาทโกวิท (พันธ์พัฒน์), ดร.** ๓๓๓๓๐๑๐๐๖๕๔๗๑๓	-พธ.ด. (สันติศึกษา) -พธ.ม. (สันติศึกษา) -พธ.บ. (จริยศึกษา)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑ ๒๕๕๙ ๒๕๕๑
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์** ๓๑๐๑๘๐๑๑๑๑๗๗๙	-พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) -ศศ.ม.(จิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ) -บธ.บ.(การโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๖ ๒๕๕๑ ๒๕๓๗
ศาสตราจารย์	พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธรรมจิตโต /มีฤกษ์) ดร.* ๓๑๐๒๒๐๑๗๓๖๕๓๑	-Ph.D. (philosophy) -M.A. (philosophy) -พธ.บ.(ปรัชญา)	-University of Delhi, India -University of Delhi, India -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๙ ๒๕๒๓ ๒๕๒๑
ศาสตราจารย์	พระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สมมาปัญญา) วันจันทร์ ดร.* ๕๓๑๑๐๐๐๗๕๖๘๙	-Ph.D. (Pali&Buddhist Studies) -พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) -ศษ.บ. (ศึกษาศาสตร์)	-Banaras Hindu University, India -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช	๒๕๓๗ ๒๕๓๒ ๒๕๓๒
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโน (ตุนิน), ดร.* ๓๔๗๐๘๐๒๒๙๑๕๐๗	-พธ.ด. (ปรัชญา) -พธ.ม. (ปรัชญา) -ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๑ ๒๕๔๔
อาจารย์	พระมหาวิระศักดิ์ อภินนทเวที(แสงพงษ์), ดร.* ๑๓๓๐๕๐๐๑๕๘๓๖๙	-พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) -พธ.ม. (ภาษาศาสตร์) -พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑ ๒๕๕๘ ๒๕๕๕
อาจารย์	ดร.สุวรรณี ฮื่อแสงชัย* ๓๑๐๐๘๐๐๔๐๖๗๘๑	-พธ.ด. (สันติศึกษา) -บธ.ม. (การบริหารธุรกิจ) -ก.ศ.บ. (วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์)	-มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย -มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ -มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	๒๕๖๑ ๒๕๔๖ ๒๕๓๓

** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, * อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา) (ถ้ามี)

-ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัยหรือคุณิพนธ์ (ถ้ามี)

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๑ แบบ ๑.๒ และ แบบ ๒.๑

การทำวิจัยในสาขาวิชาสันติศึกษาที่มุ่งเน้นด้านการสร้างสันติภาพ การสร้างความปรองดองและความสมานฉันท์ตลอดจนการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี โดยการศึกษาค้นคว้า การแสวงหาความรู้ การประยุกต์ วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบการวิจัยอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการความรู้ด้านสันติวิธีบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนาและวิทยาการศาสตร์สมัยใหม่ ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตแต่ละคนให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบฯ และประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยจนกว่าจะแล้วเสร็จ และต้องมีการนำเสนอผลวิทยานิพนธ์ และต้องสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน ทั้งนี้ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่มีผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองหรือเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการที่มีรายงานประชุมในระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตมีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาเป็นระบบและมีหลักการ สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านการพัฒนางานสร้างสันติภาพ ในสาขาวิชาต่างๆ และผลการเรียนรู้ทั้ง ๕ ด้าน (ดังแสดงในหมวดที่ ๔ ข้อ ๒) มาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ

๕.๓ ช่วงเวลา

๕.๓.๑ นิสิตแบบ ๑.๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต โดยใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน นับจากวันลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๒ เป็นต้นไป

๕.๓.๒ นิสิตแบบ ๑.๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต โดยใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน นับจากวันลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๒ เป็นต้นไป

๕.๓.๓ นิสิตแบบ ๒.๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต และมีสิทธิขอสอบวิทยานิพนธ์ได้ต่อเมื่อศึกษารายวิชาครบตามที่กำหนดโดยได้ค่าระดับเฉลี่ย

สะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓.๐๐ และทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ โดยใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน นับจากวันลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ โดยทำวิจัยตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ เป็นต้นไป

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

แบบ ๑.๑	ทำคุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า	๔๘ หน่วยกิต	ตลอดหลักสูตร
แบบ ๑.๒	ทำคุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า	๗๒ หน่วยกิต	ตลอดหลักสูตร
แบบ ๒.๑	ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า	๓๖ หน่วยกิต	
	และศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า	๑๘ หน่วยกิต	รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

๕.๕.๑ จัดเตรียมคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ห้องเรียน ห้องสมุดและอุปกรณ์การศึกษาให้พร้อมในแต่ ละปีการศึกษาให้พร้อมที่ทำงาน

๕.๕.๒ เตรียมคณาจารย์ผู้ให้คำปรึกษา แนะนำแก่นิสิต และให้นิสิตจัดทำหัวข้อและโครงร่าง วิทยานิพนธ์โดยความเห็นชอบของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๕.๕.๓ อาจารย์จัดทำตารางการเรียนการสอนและตารางสำหรับให้คำปรึกษาแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

๕.๕.๔ หลักสูตรกำหนดให้มีการจัดสัมมนาสำหรับนิสิต นิสิตเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาด้านสันติ ศึกษา การจัดการความขัดแย้ง ทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับแนวโน้ม ทิศทาง และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง กับการทำวิจัยด้านสันติศึกษา

๕.๕.๕ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒ ท่าน แต่ไม่เกิน ๓ ท่าน

๕.๕.๖ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษาในการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดเตรียม โครงร่าง การสอบโครงร่าง กระบวนการศึกษาค้นคว้า การจัดทำรายงานวิทยานิพนธ์ และการประเมินผล กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เรียน

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยอาจารย์ผู้สอบ วิทยานิพนธ์ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า ๕ คน เป็นคณะกรรมการสอบวัดคุณสมบัติ ทั้งนี้ให้มีกรรมการอย่างน้อย ๑ คนมาจากสาขาวิชาเดียวกันหรือ เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา และให้คณะกรรมการสอบวัดคุณสมบัติบริหารการสอบให้เป็นไปด้วย ความเรียบร้อย

๕.๖.๒ แบบ ๑.๑ และ ๑.๒ สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อ เป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดย คณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอก สถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มี คุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย ๒ เรื่อง

๕.๖.๓ แบบ ๒.๑ ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยไม่ ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้น

สุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๕.๖.๔ ในการสอบวิทยานิพนธ์ นิสิตต้องสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการสอบในการตอบข้อซักถามต่างๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง หลังจากสอบแล้วให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ประชุมพิจารณาประเมินผล ในขณะที่ประเมินให้นิสิตออกจากห้องสอบ

๕.๖.๕ ให้มีการจัดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลดุษฎีนิพนธ์ทุกครั้ง

๕.๖.๖ หากคณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์มีมติให้แก้ไขดุษฎีนิพนธ์ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ นิสิตต้องแก้ไขดุษฎีนิพนธ์ให้ถูกต้องตามมติและคำแนะนำนั้น ก่อนที่จะนำดุษฎีนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขแล้วส่งบัณฑิตวิทยาลัย กรณีที่นิสิตไม่สามารถส่งดุษฎีนิพนธ์ได้ทันเวลา ตามที่คณะกรรมการกำหนด จะต้องดำเนินการยื่นขอขยายเวลาการส่งดุษฎีนิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์ ภายในระยะเวลา ๖ เดือน ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์อาจสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาผ่อนผันเป็นรายการกรณี

๕.๖.๗ ให้คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์ทำการประเมินผลดุษฎีนิพนธ์โดยกำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับดุษฎีนิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวดที่ ๖ ข้อที่ ๑๔ (ภาคผนวก ข)

หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
<p>๑. เป็นวิศวกรสันติภาพที่สามารถฝึกพัฒนาตนเองให้มีสติขั้นสูง รู้เท่าทันอารมณ์ และจิตใจ มีขันติที่สามารถถอดถอนต่อการเรียนรู้ ยอมเปิดใจรับฟังผู้อื่นด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสันติภายใน ที่สะท้อนความสุข สงบ เย็น พร้อมเผชิญกับสภาพปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล ด้วยความรู้ ตื่น และเบิกบาน</p> <p>๒. เป็นวิศวกรสันติภาพที่มีความรอบรู้ และเข้าใจศาสตร์สันติศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติการเกี่ยวกับความขัดแย้ง สงคราม ความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ กับสันติศึกษา เพื่อสร้างสันติวัฒนธรรมผ่านงานวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในชุมชนและสังคม</p> <p>๓. เป็นวิศวกรสันติภาพนักปฏิบัติการ ที่มีทักษะในการเป็นผู้นำกระบวนการสร้างสันติภาพ และมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบเครื่องมือเพื่อสร้างแรงบันดาลใจใฝ่สันติ มีเทคนิคการสื่อสารเพื่อสันติ สร้างการมีส่วนร่วม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อป้องกัน แก้ไขเยียวยาเสริมสร้างสันติภาพ และรักษาสันติภาพให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน และสังคม</p>	<p>๑. จัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำด้านการเป็นผู้นำด้านสันติภาพ ถอดบทเรียนจากบุคคลต้นแบบ เหตุการณ์ เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้นำ</p> <p>๒. ฝึกปฏิบัติมุ่งเน้นให้เกิดภาวะผู้นำและจิตวิญญาณที่เสียสละ มีความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมการพัฒนาสันติภายในตนและส่งเสริมเป็นผู้นำพาสังคมให้เกิดสันติสุข</p> <p>๓. พัฒนาและส่งเสริม ให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองและสังคมให้เข้าถึงสันติภาพและสันติสุข ด้วยกระบวนการเครื่องมือความรู้ด้านสันติวิธีและพุทธสันติวิธีในพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ</p> <p>๔. จัดกระบวนการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์กับผู้บริหาร ผู้นำ นักพัฒนาที่ได้รับการยอมรับในระดับประเทศ จากตัวแทนเครือข่ายในนอกประเทศ ศูนย์อบรมใกล้เคียงจากนักสันติวิธี หน่วยงานหรือองค์กรด้านสันติภาพ</p> <p>๕. ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ฝึกให้นิสิตเน้นการคิดวิเคราะห์ รับฟังผู้อื่นด้วยหัวใจกรุณาและเมตตา สามารถรับฟังความเห็นต่างๆ และมีอิสรภาพในการนำเสนอความเห็นของตนเองด้วยความเอื้ออาทร</p> <p>๖. ฝึกฝนการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยการใช้เครื่องมือพัฒนาจิตเชิงพุทธบูรณาการ เพื่อให้เกิดปัญญา มีการสอดแทรกเรื่องการแต่งกายการเข้าสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเจรจาสื่อสาร และการวางตัวในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในระหว่างการเรียนรู้ ทั้งทางภาคทฤษฎีและการทำการวิจัย</p> <p>๗. จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการทำผ่านโครงการวิจัยต่างๆ ในรายวิชาที่สนใจและจัดหา</p>

	<p>ผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยด้านนั้นๆ มาแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์จากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ</p> <p>๘. จัดทำโครงการให้นิสิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ชุมชน โดยนำองค์ความรู้ด้านสันติภาพไปบูรณาการใช้ในการลงพื้นที่เพื่อสร้างสาธารณประโยชน์ในการพัฒนาสังคม</p> <p>๙. จัดอบรมฝึกการเขียนงานวิจัยและบทความที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ</p> <p>๑๐. สนับสนุนให้นิสิตพัฒนาตนในการนำเสนอผลงานผ่านเวทีวิชาการ งานสัมมนาวิชาการ มีทักษะในการพูดและการนำเสนอผลงานอย่างมืออาชีพ</p>
--	---

๒. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

นิสิตชั้นปีที่ ๑ เมื่อสิ้นปีการศึกษาปีที่ ๑ นิสิตสามารถฝึกพัฒนาตนเองให้มีสติตื่นรู้ รู้เท่าทันอารมณ์ และจิตใจ มีขันติที่สามารถอดทนต่อการเรียนรู้ ยอมเปิดใจรับฟังผู้อื่นด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสันติภายใน ที่สะท้อนความสุข สงบ เย็น พร้อมเผชิญกับสภาพปัญหาความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล ด้วยความรู้อัน ตื่น และเบิกบาน

นิสิตชั้นปีที่ ๒ เมื่อสิ้นปีการศึกษาปีที่ ๒ นิสิตมีความรอบรู้ และเข้าใจศาสตร์สันติศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติการเกี่ยวกับความขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ กับสันติศึกษา เพื่อสร้างสันติวัฒนธรรมผ่านงานวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในชุมชนและสังคม

นิสิตชั้นปีที่ ๓ เมื่อสิ้นปีการศึกษาปีที่ ๓ นิสิตเป็นนักวิชาการสันติภาพ เป็นนักปฏิบัติการ ที่มีทักษะในการเป็นผู้นำกระบวนการสร้างสันติภาพ เป็นนักวิจัยด้านสันติภาพ และมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบเครื่องมือเพื่อสร้างแรงบันดาลใจใฝ่สันติ มีเทคนิคการสื่อสารเพื่อสันติ สร้างการมีส่วนร่วม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อป้องกัน แก้ไขเยียวยา เสริมสร้างสันติภาพ และรักษาสันติภาพให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน และสังคม

๓. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๓.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๓.๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑. มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจเพื่อการแก้ปัญหาทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ซับซ้อนอย่างผู้รู้ในบริบทของศาสตร์ทางด้านสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการสนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้ดุลยพินิจบนฐาน ความรู้ ทางด้าน สันติภาพในการจัดการกับบริบทที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๓. มีภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ ทำงาน และชุมชนที่ตนเกี่ยวข้อง

๔. มีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดีงามของผู้อื่น

๓.๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม รวมถึงการเคารพสิทธิ และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย

๒. การสอดแทรกความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการเรียนการสอน ทั้งในด้านการดำรงชีวิต อยู่ในสังคม และในการวิจัย

๓.๑.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งระหว่างกำลังศึกษา และภายหลัง สำเร็จการศึกษา ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การใช้แบบสอบถาม แบบ ประเมิน และแบบวัดผล โดยประเมินจากหลายๆ ด้าน ดังนี้

๑. ประเมินจากการมีวินัยในการเรียน การตรงเวลาในการเข้าชั้นเรียน การทำงานเสร็จและ ส่งงานตามกำหนด

๒. ประเมินจากความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นทีม การทำงานวิจัย และการเข้าร่วม กิจกรรมในการใช้องค์ความรู้ทางการศึกษาทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. ประเมินจากความซื่อสัตย์ และจรรยาบรรณในการสอบ

๔. ผู้เรียนประเมินตนเอง และประเมินโดยเพื่อนและอาจารย์ โดยใช้แบบประเมินและ แบบ วัดผล

๕. ภายหลังสำเร็จการศึกษา ให้คณาจารย์บัณฑิตประเมินตนเอง ประเมินจากผู้ใช้คณาจารย์ และ ประเมินจากผู้ปกครองของคณาจารย์บัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม

๓.๒ ด้านความรู้

๓.๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

๑. มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นแก่นของสาขาวิชา สันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ใน สาขาวิชาสันติศึกษา

๓. ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

๔. มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนปัจเจกปัญญามาเป็นสาธารณปัญญาที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อ สังคม

๓.๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

๑. จัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจศาสตร์ในเชิงลึกผสมผสานให้นำไปสู่วิธีการดำเนินการที่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นหลักการทางทฤษฎี และการประยุกต์ทางปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริง เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น ให้มีการนำเสนองาน การร่วมแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาคิดเป็นและมีนิสัยใฝ่รู้

๒. การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการแสวงหาความรู้โดยไม่ยึดติดกับการรับข้อมูลจากผู้สอนเพียงวิธีเดียว

๓. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

๔. เรียนรู้จากสถานการณ์จริง มีการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและศึกษาดูงาน

๕. การทำวิจัยทั้งในรายวิชาที่เกี่ยวข้องและวิทยานิพนธ์

๖. การเรียนรู้ที่เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่นและในระดับที่สูงขึ้น

๓.๒.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติของนิสิต ให้ครอบคลุมในทุกด้าน ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. การทดสอบย่อย

๒. การสอบกลางภาคและปลายภาค

๓. วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงานเป็นทีม

๔. การนำเสนอผลงาน

๕. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์

๖. การสอบประมวลความรู้

๗. การสอบวัดคุณสมบัติ

๘. การสอบวิทยานิพนธ์

๓.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

๓.๓.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

๑. สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์

๒. สามารถใช้ทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากสันติวิธี

๓. สามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยและทฤษฎีเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์รวมถึงการบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาสันติศึกษาที่ศึกษาในชั้นสูง

๔. สามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับ การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านสันติศึกษา ใหม่ๆ จนกลายเป็นข้อเสนอเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๓.๓.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. ฝึกทักษะการคิดและการแก้ไขปัญหา
๒. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการปฏิบัติงานจริง
๓. เน้นการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น

ให้เกิดการเรียนรู้

๓.๓.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

ประเมินทักษะทางปัญญาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. วัดการแสดงออกทางการกระบวนกรคิดและการแก้ไขปัญหา
๒. วัดผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
๓. การนำเสนอผลงาน
๔. การอธิบาย การตอบคำถาม การโต้ตอบสื่อสารกับผู้อื่น

๓.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๓.๔.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๑. มีความสามารถสูงในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษา เพื่อการแสดงความคิดเห็นทางด้านวิชาการได้อย่างลึกซึ้งและแหลมคม

๒. มีความสามารถในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษา เพื่อการวางแผน วิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. มีความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์

๔. มีความสามารถในการแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางวิชาการและสังคมที่ซับซ้อน

๓.๔.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

๒. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย

๓. ฝึกฝนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

๔. ฝึกฝนการวางตัวที่เหมาะสมต่อกาลเทศะ

๕. ฝึกฝนการประสานงานกับผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา

๓.๔.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

ประเมินทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตในหลายๆ ด้าน ระหว่างกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น พฤติกรรมความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

๒. สังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น

๓. สังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอ ผลงานการทำงานวิจัย และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม

๓.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

๑. สามารถคัดกรองข้อมูลและใช้หลักตรรกะทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการศึกษาค้นคว้า ปัญหาเชื่อมโยงประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านสันติศึกษาในเชิงลึกได้เป็นอย่างดี

๒. สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การอ่านการฟัง การเขียน และการนำเสนอ และสื่อสารกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในวงการศึกษาและวิชาชีพรวมถึง ชุมชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม

๓. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการตีพิมพ์ผ่านสื่อทาง วิชาการและวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

๓.๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. จัดการเรียนรายวิชาสัมมนาให้นิสิต โดยนิสิตทุกคนต้องลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับ หน่วย กิต ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตได้ฝึกทักษะทั้งด้านการวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการ ค้นคว้าและนำเสนองานทั้งเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และการ นำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น การอภิปราย

๓. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ปัญหาจริงในการเรียนรู้ และการทำงานวิจัย

๓.๕.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเมินทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วย วิธีการดังต่อไปนี้

๑. การทดสอบความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์และแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองเสมือนจริง

๒. การทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน

๔. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ในด้านใดบ้าง (สัมพันธ์กับการพัฒนาผลการเรียนรู้แต่ละด้านตามข้อ ๒) โดยระบุว่าเป็นความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรอง โดยที่ผลการเรียนรู้แต่ละข้อของด้านต่างๆ ในตารางมีความหมายดังต่อไปนี้

๔.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑. มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจเพื่อการแก้ปัญหาทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ซับซ้อนอย่างผู้รู้ในบริบทของศาสตร์ทางด้านสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการสนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้ดุลยพินิจบนฐานความรู้ทางสันติศึกษาในการจัดการกับบริบทที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๓. มีภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ทำงานและชุมชนที่ตนเกี่ยวข้อง

๔. มีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดีงามของผู้อื่น

๔.๒ ด้านความรู้

๑. มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นแก่นของสาขาวิชาสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ในสาขาวิชาสันติศึกษา

๓. ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

๔. มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนปัจเจกปัญญามาเป็นสาธารณปัญญาที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคม

๔.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

๑. สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์

๒. สามารถใช้ทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญห ด้วยวิธีการใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากสันติวิธี

๓. สามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยและทฤษฎีเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ๆที่สร้างสรรค์รวมไปถึงการบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาสันติศึกษาที่ศึกษาในชั้นสูง

๔. สามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านสันติศึกษาใหม่ๆ จนกลายเป็นข้อเสนอเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๔.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๑. มีความสามารถสูงในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษา เพื่อการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการได้อย่างลึกซึ้งและแหลมคม
๒. มีความสามารถในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษาเพื่อการวางแผน วิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. มีความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์
๔. มีความสามารถในการแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางวิชาการและสังคมที่ซับซ้อน

๔.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑. สามารถคัดกรองข้อมูลและใช้หลักตรรกะทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการศึกษาค้นคว้าปัญหาเชื่อมโยงประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆโดยเฉพาะทางด้านสันติศึกษาในเชิงลึกได้เป็นอย่างดี
๒. สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การอ่าน การฟัง การเขียน และการนำเสนอ และสื่อสารกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในวงการศึกษาและวิชาชีพรวมถึงชุมชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม
๓. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือโครง การค้นคว้าที่สำคัญ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการตีพิมพ์ผ่านทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทาง ปัญญา				๔. ด้านทักษะความ สัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะ การวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยี สารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
หลักสูตรแบบ ๑.๑																			
๑) หมวดวิชาบังคับ: ไม่นับหน่วยกิต ๓ รายวิชา จำนวน (๙) หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	○	○	●	○	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	●	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	○
๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ	●	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	○	○	●	○	●
๒) หมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา จำนวน (๖) หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี	●	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	●	●	●	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○
๓) คุชฌินีพนธ์ จำนวน ๔๘ หน่วยกิต																			
๘๐๐ ๑๐๐ คุชฌินีพนธ์	●	○	○	○	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	○	●

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทาง ปัญญา				๔. ด้านทักษะความ สัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะ การวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยี สารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
หลักสูตรแบบ ๑.๒																			
๑) หมวดวิชาบังคับ: ไม่นับหน่วยกิต ๓ รายวิชา จำนวน (๙) หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	○	○	●	○	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	●	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	○
๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ	●	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	○	○	●	○	●
๒) หมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา จำนวน (๖) หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี	●	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	●	●	●	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○
๓) คุชฌินีพนธ์ จำนวน ๗๒ หน่วยกิต																			
๘๐๐ ๑๐๐ คุชฌินีพนธ์	●	○	○	○	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	○	●	○	●	○

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทาง ปัญญา				๔. ด้านทักษะความ สัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะ การวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยี สารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
หลักสูตรแบบ ๒.๑																			
๑) หมวดวิชาบังคับ: นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา จำนวน ๖ หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา	○	○	●	○	●	○	○	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	
๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ	●	●	●	●	●	○	○	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	○	
๒) หมวดวิชาบังคับ: ไม่นับหน่วยกิต ๓ รายวิชา จำนวน (๙) หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	○	○	●	○	●	
๘๑๑ ๒๐๘ กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี	○	○	●	●	○	○	●	●	●	●	○	●	○	○	●	○	○	●	
๘๑๑ ๓๐๙ ปฏิบัติการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี	○	●	●	○	○	○	●	○	●	●	○	●	●	●	●	○	●	○	
๓) หมวดวิชาเอก: นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา จำนวน ๖ หน่วยกิต																			
๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี	●	○	●	●	●	○	○	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	
๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	●	●	●	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○	

๔) หมวดวิชาเลือก: ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา จำนวน (๖) หน่วยกิต																				
๘๑๑ ๒๐๗ พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข	○	●	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●	○	
๘๑๑ ๓๐๕ พุทธธรรมเพื่อสันติภาพ	●	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	●	●	○	○	●	○	
๘๑๑ ๔๑๐ สันติภาวนาเสวนา	●	●	●	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	
๘๑๑ ๔๑๑ สัมมนาสันติภาพกับความยุติธรรมทางสังคม	●	○	●	●	○	○	●	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	○	
๘๑๑ ๔๑๒ กระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข	○	●	●	○	○	○	●	●	●	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	
๘๑๑ ๔๑๓ สัมมนาสันติภาพกับสิทธิมนุษยชน	○	●	○	○	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	
๘๑๑ ๔๑๔ สันติวัฒนธรรม	○	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○	○	
๘๑๑ ๔๑๗ พระพุทธศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	●	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	
๕) ดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๓๖ หน่วยกิต																				
๘๐๐ ๒๐๐ ดุษฎีนิพนธ์	●	○	○	○	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	○	●	

๔. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

นิสิตชั้นปีที่ ๑ เมื่อสิ้นปีการศึกษาปีที่ ๑ นิสิตสามารถฝึกพัฒนาตนเองให้มีสติตั้งรู้ รู้เท่าทันอารมณ์ และจิตใจ มีขันติที่สามารถอดทนต่อการเรียนรู้ ยอมเปิดใจรับฟังผู้อื่นด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสันติภายใน ที่สะท้อนความสุข สงบ เย็น พร้อมเผชิญกับสภาพปัญหาความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล ด้วยความรู้ ตัน และเบิกบาน

นิสิตชั้นปีที่ 2 เมื่อสิ้นปีการศึกษาปีที่ 2 นิสิตมีความรอบรู้ และเข้าใจศาสตร์สันติศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติการเกี่ยวกับความขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ กับสันติศึกษา เพื่อสร้างสันติวัฒนธรรมผ่านงานวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในชุมชนและสังคม

นิสิตชั้นปีที่ 3 เมื่อสิ้นปีการศึกษาปีที่ 3 นิสิตเป็นนักวิเคราะห์สันติภาพ เป็นนักปฏิบัติการ ที่มีทักษะในการเป็นผู้นำกระบวนการสร้างสันติภาพ เป็นนักวิจัยด้านสันติภาพ และมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบเครื่องมือเพื่อสร้างแรงบันดาลใจใฝ่สันติ มีเทคนิคการสื่อสารเพื่อสันติ สร้างการมีส่วนร่วม การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการจัดการกระบวนการกลุ่มเพื่อป้องกัน แก้ไขเยียวยา เสริมสร้างสันติภาพ และรักษาสันติภาพให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน และสังคม

หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๕.๑. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๙ ไว้ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	C+	C	F
ค่าระดับ	๔.๐๐	๓.๖๗	๓.๓๓	๓.๐๐	๒.๕๐	๒.๐๐	๐

๕.๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

การกำหนดระบบและกลไกการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เกิดขึ้นเพื่อแสดงหลักฐานยืนยันหรือสนับสนุนว่านิสิตและคณาจารย์บัณฑิตทุกคนมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกด้าน เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาวิชาสันติศึกษา เป็นอย่างน้อย

๕.๒.๑. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

การทวนสอบในทุกรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การสัมมนา การทำคณาจารย์นิพนธ์ จะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้โดยให้เป็นความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนในการออกข้อสอบหรือกำหนดกลไกและกระบวนการสอบ และมีการประเมินแผนการสอนสัมพันธ์กับการประเมินข้อสอบ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนจากผลการสอบ โดยคณะกรรมการประจำหลักสูตร และ/หรือ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภายในและภายนอกสถาบัน รวมถึงการประเมินอาจารย์ และการประเมินผลการเรียนการสอนโดยนิตินิตเอง ส่วนการทวนสอบในระดับหลักสูตร ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในของสาขาวิชาการพัฒนาสังคมเอง ระบบประกันคุณภาพภายในระดับคณะ และระบบประกันคุณภาพภายในระดับสถาบัน เพื่อดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๕.๒.๒. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิตินิตสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิตินิตสำเร็จการศึกษา เน้นการทำวิจัยสัมฤทธิ์ผลของการประกอบอาชีพ โดยทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพของหลักสูตร การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน โดยมีหัวข้อการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

๕.๒.๒.๑ ภาวะการดำเนินงานทำของคณาจารย์บัณฑิตประเมินจากการได้งานทำตามสาขาหรือในสาขาที่เกี่ยวข้อง และระยะเวลาในการหางาน โดยทำการประเมินจากคณาจารย์บัณฑิตแต่ละรุ่นที่สำเร็จการศึกษา

๕.๒.๒.๒ ตำแหน่งงานและความก้าวหน้าในสายงานของคณาจารย์บัณฑิต

๕.๒.๒.๓ ความพึงพอใจของคณาจารย์บัณฑิต ต่อความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตร ที่ใช้ในการประกอบอาชีพพร้อมกับเปิดโอกาสให้มีการเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕.๒.๒.๔ ความพึงพอใจของผู้ใช้คณาจารย์บัณฑิตหรือนายจ้าง พร้อมกับเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะต่อสิ่งที่คาดหวังหรือต้องการจากหลักสูตรในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

๕.๒.๒.๕ ความเห็นและข้อเสนอแนะจากอาจารย์พิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของคณาจารย์บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ องค์กรความรู้ และการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการศึกษา และสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๕.๒.๒.๖ ผลงานของนิสิตคณาจารย์บัณฑิตที่สามารถวัดเป็นรูปธรรมได้ เช่น

- จำนวนผลงานวิจัยที่เผยแพร่
- จำนวนสิทธิบัตร
- จำนวนกิจกรรมเพื่อสังคมและประเทศชาติ
- จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

๕.๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของหลักสูตร

แบบ ๑.๑ และ แบบ ๑.๒

๑) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) ใน ๓ หมวดวิชา คือ ๑) หมวดวิชาว่าด้วยทฤษฎี ๒) หมวดวิชาว่าด้วยการวิจัย และ ๓) หมวดวิชาว่าด้วยการประยุกต์ เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำคณาจารย์นิพนธ์ เสนอสอบป้องกันคณาจารย์นิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๒) ผลงานคณาจารย์นิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของคณาจารย์นิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อย่างน้อย ๒ เรื่อง

๓) ต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ สอบผ่าน MCU-GET หรือ ผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ MCU ๐๐๕ และ MCU ๐๐๖ จัดโดยสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) นิสิตต้องเลือกสอบภาษาต่างประเทศอีก ๑ ภาษา คือ ภาษาบาลี, ภาษาสันสกฤต, ภาษาเยอรมัน, ภาษาญี่ปุ่น, ภาษาจีน, หรือภาษาฝรั่งเศส, นิสิตชาวต่างประเทศที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ สามารถเลือกภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

๕) นิสิตต้องปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานรวมสะสมจำนวน ๔๕ วัน ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด (ภาคผนวก ข) จึงจะมีสิทธิขออนุมัติสำเร็จการศึกษาได้

แบบ ๒.๑

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

๒) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) ใน ๓ หมวดวิชา คือ ๑) หมวดวิชาว่าด้วยทฤษฎี ๒) หมวดวิชาว่าด้วยการวิจัย และ ๓) หมวดวิชาว่าด้วยการประยุกต์ เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำคณาจารย์นิพนธ์ เสนอคณาจารย์นิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการ

ที่บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๓) ผลงานคุณนิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของคุณนิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ๑ เรื่อง

๔) ต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ สอบผ่าน MCU-GET หรือ ผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ MCU ๐๐๕ และ MCU ๐๐๖ จัดโดยสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) นิสิตต้องเลือกสอบภาษาต่างประเทศอีก ๑ ภาษา คือ ภาษาบาลี, ภาษาสันสกฤต, ภาษาเยอรมัน, ภาษาญี่ปุ่น, ภาษาจีน, หรือภาษาฝรั่งเศส, นิสิตชาวต่างประเทศที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ สามารถเลือกภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ

๖) นิสิตต้องปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานรวมสะสมจำนวน ๔๕ วัน ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด (ภาคผนวก ข) จึงจะมีสิทธิ์ขออนุมัติสำเร็จการศึกษาได้

หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์

๖.๑ การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

มีการปฐมนิเทศแนะแนวอาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของมหาวิทยาลัย คณะและหลักสูตรที่สอน โดยสาระประกอบด้วย

- บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ในพันธกิจของสถาบัน
- สิทธิผลประโยชน์ของอาจารย์และกฎระเบียบต่างๆ

- หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ของสาขาวิชา และมีอาจารย์อาวุโสเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง โดยมีหน้าที่ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาเพื่อเรียนรู้และปรับตัวเองเข้าสู่การเป็นอาจารย์ในสาขาฯ มีการนิเทศการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องสอนและมีการประเมินและติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่

๖.๒ การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๖.๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล เพื่อเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย

- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนระหว่างอาจารย์ในหลักสูตร หรือการทำวิจัยการเรียนการสอนที่สามารถนำไปเผยแพร่ในการประชุมวิชาการที่มีจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเดียวกันของหลายๆ สถาบัน

๖.๒.๒ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างสมประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องทั้งอาจารย์เก่าและอาจารย์ใหม่ โดยการสนับสนุนการฝึกอบรม ทุนทางวิชาการ และวิชาชีพในองค์กรต่างๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพ

- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม

- ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาและผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ และการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ และส่งเสริมการทำวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน และเสริมสร้างให้อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ

หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร

๗.๑ การกำกับมาตรฐาน

การบริหารจัดการหลักสูตรจัดให้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ. ตามรายละเอียดต่อไปนี้

- จัดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน ๓ ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล ติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์และ/หรืออาจารย์ผู้สอนคณาจารย์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอน
- จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีคุณสมบัติและมีผลงานวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา มีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์และ/หรืออาจารย์ผู้สอนคณาจารย์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอน
- มีการควบคุมภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘
- ผลงานคณาจารย์หรือส่วนหนึ่งของคณาจารย์ของผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘
- จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรับผิดชอบในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกๆ ๕ ปี

๗.๒ บัณฑิต

- มีการการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อวัดผลและควบคุมคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- มีการพัฒนาและส่งเสริม ควบคุมและติดตามให้ผลงานนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลงานวิชาการในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๗.๓ นิสิต

- มีการวางแผนกระบวนการรับนิสิตอย่างมีระบบ มีกลไก นำไปสู่การปฏิบัติและจัดให้มีการวัดผลประเมินผลเพื่อติดตามและนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาคุณภาพกระบวนการรับนิสิต โดยกำหนดคุณสมบัติของ

นิสิตให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร เกณฑ์ในการคัดเลือกมีความโปร่งใส ชัดเจน มีเครื่องมือในการคัดเลือกนิสิตที่มีความพร้อมสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

- สำหรับนิสิตที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดในการประกาศรับ หลักสูตร มีกระบวนการในการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตก่อนเข้าศึกษา อย่างมีระบบ มีกลไก นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลติดตามเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเตรียมความพร้อมให้นิสิตก่อนเข้าการศึกษา หรือได้รับการพัฒนาจนมีคุณสมบัติครบถ้วนเกณฑ์ขั้นต่ำ เพื่อให้สามารถเรียนในหลักสูตรได้จนสำเร็จการศึกษา

- มีกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนานิสิต มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะ

- มีกระบวนการในการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และมีการวางระบบการป้องกันหรือการบริหารจัดการความเสี่ยงของนิสิต เพื่อให้นิสิตสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

- มีการรักษาอัตราความคงอยู่ อัตราความสำเร็จการศึกษา โดยการควบคุมติดตามและประเมินผลความพึงพอใจของนิสิตต่อการหลักสูตร และมีการจัดรายงานผลการจัดการข้อร้องเรียนของนิสิต เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

๗.๔ คณาจารย์

- มีการวางแผนกระบวนการการบริหารและการพัฒนาอาจารย์ โดยการรับอาจารย์ใหม่ต้องมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาสันติศึกษาหรือสาขาที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้อง โดยมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและมีการติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา ในการรับอาจารย์ใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพบริบท ปรัชญา วิสัยทัศน์ของสถาบันและหลักสูตร มีกลไกการคัดเลือกที่เหมาะสมและโปร่งใส

- มีการวางแผนกระบวนการบริหารอาจารย์ อย่างมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ที่มีคุณสมบัติทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างชัดเจน และมีความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ มีระบบการกำหนดภาระงานและแรงจูงใจในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การบริหารอาจารย์ประจำหลักสูตรมีระเบียบและมีความโปร่งใสชัดเจน

- มีระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ โดยการกำหนดแผนการลงทุน งบประมาณและทรัพยากร และกิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำกับติดตามคุณภาพของอาจารย์อย่างมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนา มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ และมีการรักษาอัตราการคงอยู่ของอาจารย์ โดยการกำกับควบคุมให้อัตราอาจารย์มีจำนวนเหมาะสมกับจำนวนนิสิตที่รับเข้าในหลักสูตร โดยจัดให้มีการประเมินผลความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการบริหารหลักสูตร

๗.๕ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

- มีกระบวนการในการวางแผนควบคุมกำกับสาระของรายวิชาในหลักสูตร อย่างมีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ในการการจัดทำรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย มีความก้าวหน้าก้าวหน้าทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยมีการบริหารจัดการเปิดรายวิชาต่างๆ ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ที่เน้นนิสิตเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความต้องการของนิสิตและตลาดแรงงาน

- มีกระบวนการในการควบคุมกำกับมาตรฐานของหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เน้นความสามารถในการใช้การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

- มีกระบวนการในการวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน อย่างมีระบบ มีกลไกในการนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา โดยมีการพิจารณากำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน

- มีการกำหนดเกณฑ์ในการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และมีกระบวนการในการติดตามกำกับควบคุมการให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหัวข้อจนถึงการทำวิทยานิพนธ์ การสอบป้องกัน และการเผยแพร่ผลงานวิจัยจนสำเร็จการศึกษา

- มีกระบวนการในประเมินผู้เรียนที่มีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ในการติดตามการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิต การกำกับกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร และมีการวางระบบการประเมินวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ

- มีการวัดผลและรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๗.๖ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

- มีกระบวนการในการจัดการความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทำวิจัย อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ Wifi และอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาจากผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน

๗.๗ ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indication)

มีการวางแผนติดตาม ควบคุมให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดี ต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษา เพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔
๑. อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	✓	✓	✓	✓
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชา/สาขาวิชา	✓	✓	✓	✓
๓. มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓	✓
๔. จัดทำ รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓	✓
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	✓	✓	✓	✓
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.๓ & ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	✓	✓	✓	✓
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		✓	✓	✓
๘. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
๙. อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	✓	✓	✓
๑๐. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนา วิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	✓	✓	✓	✓
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/ดุษฎีบัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนน ๕.๐			✓	✓
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ดุษฎีบัณฑิตที่มีต่อดุษฎีบัณฑิตใหม่ เฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐				✓

หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๘.๑ การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๘.๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

กระบวนการที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุงยุทธศาสตร์ที่วางแผนไว้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นั้น พิจารณาจากตัวผู้เรียน โดยอาจารย์ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในทุกๆ หัวข้อ ว่ามีความเข้าใจหรือไม่ โดยอาจประเมินจากการทดสอบย่อย การสังเกตพฤติกรรมของนิสิต การอภิปรายโต้ตอบจากนิสิต การตอบคำถามของนิสิตในชั้นเรียน ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ก็ควรจะสามารถประเมินเบื้องต้นได้ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ หากวิธีการที่ใช้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีสอน การทดสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน จะสามารถชี้ได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ในเนื้อหาที่ได้สอนไป หากพบว่ามีปัญหาก็จะต้องมีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้นิสิตได้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ในทุกด้านทั้งด้านทักษะกลยุทธ์การสอน การตรงต่อเวลา การชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์รายวิชา ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาและการใช้สื่อการสอนในทุกรายวิชา

๘.๒ การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

การประเมินหลักสูตรในภาพรวม ดำเนินการด้วยรูปแบบต่างๆ อาทิ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ออกแบบอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานวิชาการ เพื่อสอบถามและสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของคณาจารย์บัณฑิตจากกลุ่มเป้าหมายดังนี้

๘.๒.๑ นิสิตปีสุดท้าย/คณาจารย์บัณฑิตใหม่

๘.๒.๒ นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา

๘.๒.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๘.๓ การประเมินผลการดำเนินงานตามที่กำหนดในรายละเอียดหลักสูตร

ให้ประเมินตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในหมวด ๗ ข้อ ๗ โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน (ควรเป็นคณะกรรมการประเมินชุดเดียวกับการประกันคุณภาพภายใน)

๘.๔ การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

จากการรวบรวมข้อมูลการประเมินทั้งหมด จะทำให้ทราบปัญหาของการบริหารหลักสูตรทั้งในภาพรวม และในแต่ละรายวิชา กรณีที่พบปัญหาของรายวิชาที่สามารถที่จะดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้นๆ ได้ทันที ซึ่งก็จะเป็นการปรับปรุงย่อย ในการปรับปรุงย่อยนั้นควรทำให้ตลอดเวลาที่พบปัญหา

สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับนั้น จะกระทำทุก ๕ ปี ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ชุมชนท้องถิ่นอยู่เสมอ

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา

๑. หมวดวิชาบังคับ

	๑.๑) หมวดวิชาบังคับ: นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา	จำนวน ๖ หน่วยกิต
๘๑๑ ๑๐๑	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา*	๓ (๓-๐-๖)
๘๑๑ ๑๐๑	Concepts and Theories on Peace Studies*	๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และปรากฏการณ์เกี่ยวกับความขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ ความหมาย ประเภท ลักษณะ สาเหตุ ปัจจัยเงื่อนไข ผลกระทบ วิธีการป้องกัน การแก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรง การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาสันติภาพ ถอดบทเรียนจากแนวคิดและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสังคมที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง รุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ ทั้งตะวันออก ตะวันตก และพุทธสันติวิธี

Concepts, theories, and phenomena related to conflict, war, violence, peaceful means, and peace. Definitions, types, characteristics, causes, factors, conditions, impacts, conflict prevention, conflict resolution, resolution on violence. Development enhancing and peacekeeping. Synthesizing lessons from concepts and historical events of individuals, communities, organizations, institutes, and societies related to conflict, violence, peaceful means, and peace from eastern and western perspectives as well as Buddhist peaceful means.

๘๑๑ ๒๐๒	ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ*	๓ (๑-๖-๒)
๘๑๑ ๒๐๒	Leadership and Skills in Peacebuilding*	๓ (๑-๖-๒)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำแห่งการสร้างสันติ หลักการ กระบวนการ วิธีการ และอุดมการณ์ของผู้นำสันติภาพทั้งตะวันตก ตะวันออก และในพระพุทธศาสนา ทักษะผู้นำแห่งกระบวนการทักษะสื่อสาร ทักษะฝึกปฏิบัติภารกิจ ทักษะการเป็นวิทยากร ทักษะการเป็นผู้อำนวยการ ทักษะการอยู่ร่วมกับสังคม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้นำทางจิตวิญญาณ วิชาและจรณะของผู้นำ วิสัยทัศน์ของผู้นำ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ การถอดบทเรียนผู้นำบุคคลสำคัญ ทักษะการออกแบบและการใช้เครื่องมือในการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง

Concepts and theories of leadership in peacebuilding. Principles, processes, methods, and ideologies of peace leaders in the West, East and Buddhism. Facilitative leadership skills, communication skills, listening skills, coaching skills, facilitation skills, skills for coexistence in society, critical thinking skills, creative thinking skills, spiritual leader, knowledge and conduct of the leader, vision of the leader, relationship building skills, synthesizing lessons through important leaders, designing skills, and the use of tools for peacebuilding and conflict management.

๑.๒) หมวดวิชาบังคับ: ไม่นับหน่วยกิต ๓ รายวิชา จำนวน (๙) หน่วยกิต

๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ* (๓) (๓-๒-๔)

๘๑๑ ๑๐๔ Advanced Research Methodology for Peace* (๓) (๓-๒-๔)

ศึกษาระเบียบวิธีและกระบวนการวิจัยขั้นสูงเพื่อการสร้างสันติภาพ มุ่งเน้นการวิจัยแบบผสมวิธี แบบเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงนโยบาย การออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเพื่อรับใช้สังคม การวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่

Research methodology and advanced research process for peacebuilding focusing on mixed-method, qualitative, and quantitative research. The action research design of a fieldwork, participatory action research, policy research, and experimental research design. Research for social service. Research for creating new body of knowledge.

๘๑๑ ๒๐๘ กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี (๓) (๑-๘-๐)

๘๑๑ ๒๐๘ Process for Peacebuilding in Society by Buddhist Peaceful Means (๓)(๑-๘-๐)

ศึกษากระบวนการในการเสริมสร้างสังคมสันติสุข หลักการ วิธีการ ขั้นตอน กระบวนการ เครื่องมือเพื่อการป้องกัน แก้ไขเยียวยา เสริมสร้างและรักษาสันติภาพ เช่น การฝึกอบรม การไกล่เกลี่ย การสร้างการมีส่วนร่วม การรับฟังปัญหา การแก้ไขปัญหาโดยพุทธสันติวิธี การสร้างเวทีการแลกเปลี่ยน การसारเสวนา สันติสนทนา การทำงานเป็นทีม การเป็นกระบวนการและกระบวนการ การสร้างพื้นที่ความปลอดภัย การสร้างความไว้วางใจ การมองอนาคต การสร้างความสามัคคี โครงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข การสร้างเครือข่าย

Processes, principles, and methods for enhancing a peaceful society. Tools for prevention, resolving and curing, enhancing and keeping peace i.e. training, mediation, creating participation, listening to problems, problem-solving by Buddhist peaceful means, creating sharing platform, dialogue, peace talks, teamwork, facilitation process, creating a safe space, trust-building, building harmony, project on enhancing a peaceful society, and network building.

๘๑๑ ๓๐๙ ปฏิบัติการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี (๓) (๐-๙-๐)

๘๑๑ ๓๐๙ Practice for Peacebuilding in Society by Buddhist Peaceful Means(๓)(๐-๙-๐)

จัดทำโครงการเพื่อการป้องกัน แก้ไข เยียวยาความขัดแย้ง และพัฒนาส่งเสริมวิถีสันติภาพสู่ชุมชน ในลักษณะการปฏิบัติแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ วิเคราะห์ประเด็นเหตุการณ์ สถานการณ์ปัญหาความขัดแย้ง ออกแบบเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างชุมชนและสังคมสันติสุขโดยนำหลักพุทธสันติวิธีมาเป็นกรอบในการศึกษาและพัฒนา การกระตุ้นให้เกิดจิตอาสาในการลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงเพื่อป้องกัน แก้ไขเยียวยาความ

ขัดแย้ง และเสริมสร้างพร้อมทั้งรักษาสันติภาพให้เกิดสันติสุขในชุมชนและสังคม โดยการใช้ธรรมวิจัยเป็นฐาน สร้างสันตินวัตกรรม

Implementing projects for preventing, resolving, and curing conflicts as well as developing and promoting the way of peace to the community by the problem-solving based on an area-based approach. Analyzing situations of conflict and designing tools for enhancing peaceful community and society by using the Buddhist peaceful means as a framework for studying and developing. Encouraging volunteer work in fieldwork and practical work for preventing, resolving, and curing conflict. As well as, maintaining peace in the community and society by using the Dhamma as a base for peaceful innovation.

๒) หมวดวิชาเอก : ้นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา

จำนวน ๖ หน่วยกิต

๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี*

๓ (๓-๐-๖)

๘๑๑ ๑๐๓ Buddhist Peaceful Means*

๓ (๓-๐-๖)

ศึกษาหลักการ แนวคิด วิธีการที่สะท้อนอัตลักษณ์พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนวิถีปฏิบัติของพระพุทธเจ้า พระสาวก อุบาสก และอุบาสิกาที่เป็นต้นแบบแห่งสันติภาพ แนวทางการสร้างสันติวิธีและสันติภาพต่อมนุษย์และสังคม รูปแบบ กระบวนการ ขั้นตอนของพุทธสันติวิธี เช่น อธิกรณสมณะ การสร้างบารมี หลักอหิงสา การไกล่เกลี่ย หลักธรรมะสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การจัดการความขัดแย้งผ่านเหตุการณ์พุทธประวัติ สถานที่สำคัญ พหุวัฒนธรรม ระบบชนชั้นวรรณะ และบุคคลที่นำเครื่องมือพุทธสันติวิธีไปใช้เพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข

Principles, concepts, and methods reflecting the identity of Buddhism. Synthesizing lessons acquired from the way of practice of the Buddha, disciples, laymen, and laywomen who are the role model of peace. Guidelines for peaceful means and peace-building upon humans and society. Models and processes of Buddhist peaceful means i.e. Settlement of Legal Processes (Adhikaraṇasamatha), Perfection (Pāramī), Non-violence (Ahimsā), Mediation, and relevant Buddhist doctrines, etc. Conflict management through the life of the Buddha, Buddhist events and important places, multiculturalism, caste system, and persons who employ Buddhist peaceful means to enhance a peaceful society.

๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ*

๓ (๑-๗-๑)

๘๑๑ ๔๑๖ Mindfulness for Peace Engineer*

๓ (๑-๗-๑)

ศึกษาคุณค่าและความหมายของสติ ทั้งสติเชิงรุก และสติเชิงรับที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพภายในของวิศวกรสันติภาพ การใช้สติบำบัด ปฏิบัติการพัฒนาสติเพื่อให้เกิดสันติภายใน การใช้สติในชุมชนสังคม การเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน การใช้สติเป็นฐานในการเป็นจิตอาสาเพื่อดูแลเด็ก ผู้สูงวัย ผู้เจ็บป่วย การรักษาระบบชาติสิ่งแวดล้อม การประนีประนอมข้อพิพาท การใช้เทคโนโลยี รวมถึงผู้นำในองค์กรต่างๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน

events, and teachings that are related to peace. The application methods as the tools for resolving and preventing conflicts, including enhancing human potential to access physical and spiritual freedom.

๘๑๑ ๔๑๐ สันติภาวนาเสวนา ๓ (๑-๗-๑)

๘๑๑ ๔๑๐ Insight dialogue Meditation ๓ (๑-๗-๑)

แนวคิดรูปแบบการทำसानเสวนา จิตวิทยาการสื่อสารเพื่อสร้างสันติภาพ การสร้างความเข้าใจและการรับฟังความรู้สึกอย่างมีสติ การเรียนรู้ตนเองและผู้อื่นผ่านสติภาวนา เชื่อมประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคมและสภาพแวดล้อมให้เข้าถึงสันติภาวะ ศิลปะเพื่อสันติภาพ ดนตรีเพื่อสันติภาพ การเปิดใจเพื่อฟื้นคืนดีความสัมพันธ์ การขอโทษและให้อภัยอย่างจริงใจเพื่อสันติภาพ รวมไปถึงการสาธิตเสวนาไปใช้ในการป้องกัน แก้ไขเยียวยา และสร้างสันติภาพ เพื่อเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้เกิดสันติสุข

Concepts and models of dialogue. Psychology in communication for peace-building, building understanding and mindful listening. Learning of oneself and others through mindfulness meditation. Connecting and harmonizing the relationships between individuals, society, and the environment to access peace. Art and music for peace. Open-mindedness for reconciling a relationship, sincere apologies and forgiveness for peace, including dialogue for preventing, resolving and curing, and building a peaceful life and society.

๘๑๑ ๔๑๑ สัมมนาสันติภาพกับความยุติธรรมทางสังคม ๓ (๓-๐-๖)

๘๑๑ ๔๑๑ Seminar on Peace and Social Justice ๓ (๓-๐-๖)

สัมมนาแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการยุติธรรมทางสังคมที่ส่งเสริมการสร้างสันติภาพ โดยวิเคราะห์ผ่านประเด็นปัญหา สถานการณ์ทางสังคม การแก้ปัญหาความขัดแย้งความยุติธรรมในเชิงโครงสร้าง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความแตกต่างทางค่านิยมความเชื่อและวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการยุติธรรมที่สังคมพึงปรารถนาและนำพาสันติสุขให้กับสังคม ทั้งนี้ผู้เรียนต้องกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาและจัดทำโครงร่างรายงาน ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา

Seminar on concepts, theories, and processes of social justice that promote peacebuilding by analyzing the social issues and situations. Problem-solving on structural conflicts and justice, social inequality, and differences in values, beliefs, and cultures through a desirable process of justice by society for creating peace upon society. Students are to identify issues related to the subject and provide a report outline, conduct the study, collect and analyze the data, and present the result of the study.

๘๑๑ ๔๑๒ กระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข ๓ (๑-๗-๑)

๘๑๑ ๔๑๒ Process of Mediation for Peacebuilding in Society ๓ (๑-๗-๑)

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ฝึกปฏิบัติ กระบวนการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ธรรมชาติของความขัดแย้ง การวิเคราะห์ความขัดแย้ง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กฎหมายกลางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การจัดการกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การจัดหาข้อตกลงและบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท จิตวิทยาเพื่อการสื่อสารกับภาษา กายกับการไกล่เกลี่ย ทักษะเทคนิคในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น ทักษะการสื่อสารเชิงบวก ทักษะการพูดและฟังอย่างตั้งใจ การตั้งคำถาม ภาษากายกับการไกล่เกลี่ย การสร้างความสัมพันธ์ และบรรยากาศในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้วยสันติวิธี คุณสมบัติ จริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ย ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ข้อท้าทาย อุปสรรคในการเจรจาไกล่เกลี่ย การจัดการกับบุคคลที่ยากกับการเจรจาและ การจัดการอารมณ์ของตนเอง ฝึกปฏิบัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง ทางอาญา ประเด็นสาธารณะโดยใช้สถานการณ์จำลอง รวมถึงศึกษา เครื่องมือการไกล่เกลี่ยตามแนวทางพุทธสันติวิธีเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข

Principles, theories, methods, practices and processes of mediation according to the Dispute Mediation Act B.E. ๒๕๖๒. Nature of conflicts, conflict analysis, dispute mediation, Dispute Mediation Act, dispute resolution laws, dispute mediation processes, agreements and memorandum of understanding for settlement of disputes, psychology for communication, and physical language and mediation. Skills and techniques in dispute mediation such as positive communication skills, attentively speaking and listening skills, etc. Making questions, relationship building, and atmosphere in dispute mediation by peaceful means. Qualifications and ethics of the mediator, success factors, challenges and obstacles in negotiation and mediation, dealing with people who are difficult to negotiate, and emotion management. Practice in both civil and criminal dispute mediation, public issues through simulation modeling including studying instruments for mediation based on the Buddhist peaceful means for enhancing a peaceful society.

๘๑๑ ๔๑๓ สัมมนาสันติภาพกับสิทธิมนุษยชน ๓ (๓-๐-๖)

๘๑๑ ๔๑๓ Seminar on Peace and Human Rights ๓ (๓-๐-๖)

สัมมนาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและกระบวนการด้านสิทธิและเสรีภาพ การเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนที่เกี่ยวกับระบบโครงสร้าง เงื่อนไข กติกา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ทางสังคมที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยศึกษาผ่าน ประเด็นสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีพึงได้ของเพื่อนมนุษย์ และ เพื่อส่งเสริมพัฒนาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในฐานะของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ นิสิตต้องกำหนด ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาและจัดทำโครงร่างรายงาน ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษา

Seminar on concepts and theories of human rights and processes of rights and freedom. Respecting and honoring each other. Exchanging of knowledge and synthesizing lessons on structural systems, conditions, rules, laws, rules, regulations, various social contracts and agreements that are standard and accepted internationally by studying from the current social issues and situations. Analyzing the principles of rights and freedoms that fellow humans should have and promoting the development of peaceful coexistence. In this regard, students are to identify issues related to the subject and provide a report outline, conduct the study, collect and analyze the data, and present the result of the study.

๘๑๑ ๔๑๔ **สันติวัฒนธรรม** ๓ (๓-๐-๖)

๘๑๑ ๔๑๔ **Culture of Peace** ๓ (๓-๐-๖)

ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการสร้างสันติวัฒนธรรม ผ่านมุมมองและประสบการณ์การทำงานขององค์การสหประชาชาติ องค์การยูเนสโก ศาสนา และความเชื่อต่างๆ ทั้งตะวันตก และตะวันออก แล้วสร้างเป็นรูปแบบจำลองในการสร้างสันติวัฒนธรรม ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม

Concepts and practices in creating the culture of peace through the perspectives and work experiences of the United Nations, UNESCO, religions, and both western and eastern beliefs. The roleplay simulation in creating the culture of peace at the individual, community, and social levels, in order to coexist peacefully in a multicultural society.

๘๑๑ ๔๑๗ **พระพุทธศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน** ๓ (๓-๐-๖)

๘๑๑ ๔๑๗ **Buddhism and Sustainable Development Goals** ๓ (๓-๐-๖)

หลักการ แนวคิดพุทธวิธีเพื่อการป้องกัน แก้ไข เสริมสร้าง พัฒนาต่อยอดสันติภาพ บูรณาการ กับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ทั้งมิติในด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสันติภาพ และ ด้านความร่วมมือ ศึกษาวิเคราะห์ ถอดบทเรียนกิจกรรม โครงการ บุคคล ชุมชน สังคมต้นแบบ ที่ได้นำหลักการแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ที่สะท้อนคุณค่าและความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนด้วยหลักสันติวิธีต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

The Buddhist principles and concepts for preventing, resolving, enhancing, and developing peace. As well as, integrating with the sustainable development goals (SDGs) of the United Nations in the dimensions of society, environment, economy, peace, and cooperation. Studying, analyzing, and synthesizing lessons acquired from activities, projects, individuals, community, model society from implementing the concepts and reflecting the values and importance of SDGs through the peaceful means towards fellow humans and society.

หมายเหตุ : * สำหรับหลักสูตรแบบ ๑.๑ และ ๑.๒ มีวิชาบังคับ และวิชาเอก ไม่นับหน่วยกิต

๔) วิทยานิพนธ์ (Dissertation)

๘๐๐ ๑๐๐ ดุษฎีนิพนธ์ แบบ ๑.๑ ๔๘ (๐-๑๔๔-๐)

๘๐๐ ๑๐๐ Dissertation Type ๑.๑ ๔๘ (๐-๑๔๔-๐)

การค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่สนใจเกี่ยวกับบริบทความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติวิธี สันติภาพ โดยมุ่งป้องกัน แก้ไข การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาต่อยอด ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตาม ลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียน ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ สะท้อนกระบวนการสร้างสันติภาพ และการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข

Research on topics of interest relevant to the context of conflict, violence, peaceful means, and peace by focusing on preventing, resolving, enhancing and keeping peace. Research must produce new knowledge and have content as specified in the curriculum. The action research that can apply the body of knowledge acquired from teaching and learning to create a practicable and concrete result, as well as reflecting the process of creating peace and conflict management for developing society and nation peacefully.

๘๐๐ ๑๐๐ ดุษฎีนิพนธ์ แบบ ๑.๒ ๗๒ (๐-๒๑๖-๐)

๘๐๐ ๑๐๐ Dissertation Type ๑.๒ ๗๒ (๐-๒๑๖-๐)

การค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่สนใจเกี่ยวกับบริบทความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติวิธี สันติภาพ โดยมุ่งป้องกัน แก้ไข การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาต่อยอด ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตาม ลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียน ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ สะท้อนกระบวนการสร้างสันติภาพ และการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข

Research on topics of interest relevant to the context of conflict, violence, peaceful means, and peace by focusing on preventing, resolving, enhancing and keeping peace. Research must produce new knowledge and have content as specified in the curriculum. The action research that can apply the body of knowledge acquired from teaching and learning to create a practicable and concrete result, as well as reflecting the process of creating peace and conflict management for developing society and nation peacefully.

๘๐๐ ๒๐๐ ดุษฎีนิพนธ์ แบบ ๒.๑

๓๖ (๐-๑๐๘-๐)

๘๐๐ ๒๐๐ Dissertation Type ๒.๑

๓๖ (๐-๑๐๘-๐)

การค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่สนใจเกี่ยวกับบริบทความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติวิธี สันติภาพ โดยมุ่งป้องกัน แก้ไข การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาต่อยอด ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตาม ลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียน ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ สะท้อนกระบวนการสร้าง สันติภาพและการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข

Research on topics of interest relevant to the context of conflict, violence, peaceful means, and peace by focusing on preventing, resolving, enhancing and keeping peace. Research must produce new knowledge and have content as specified in the curriculum. The action research that can apply the body of knowledge acquired from teaching and learning to create a practicable and concrete result, as well as reflecting the process of creating peace and conflict management for developing society and nation peacefully.

ภาคผนวก ข
ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑**

เพื่อให้การบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งหรือมติอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

๖.๑ ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับตั้งแต่สำเร็จการศึกษา และผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค และ

๖.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

๗.๑ ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโท หรือเทียบเท่าจาก มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองและต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัย กำหนด

๗.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีนับตั้งแต่สำเร็จการศึกษาหรือมีผลงาน ทางวิชาการที่คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ

๗.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นจากการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๘ บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

หมวดที่ ๒ การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๙ ระบบการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จัดการศึกษาเป็นระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๖ สัปดาห์

บัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาคมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะ กำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อนที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำ บัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วย กิต และดุขงูนิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเอก	๑๘	หน่วยกิต
วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
ดุขงูนิพนธ์	๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	๔๘	หน่วยกิต

๑๐.๒ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุขงูบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วย กิต และดุขงูนิพนธ์ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	๙	หน่วยกิต
วิชาเอก	๙	หน่วยกิต
วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
ดุขงูนิพนธ์	๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	๖๐	หน่วยกิต

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามีดังนี้

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถจบการศึกษาได้ในระยะเวลา ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ตามข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ต่ออายุสภาพนิสิตได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๓ การนับเวลาในข้อ ๑๑.๑ ให้นับรวมเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

๑๑.๔ รายวิชาที่กำหนดให้นิสิตฟังการบรรยายสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมงและศึกษานอกเวลาอีกไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงตลอดภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๑.๕ รายวิชาที่นิสิตใช้เวลาปฏิบัติการ อภิปรายหรือสัมมนาสัปดาห์ละ ๒ ถึง ๓ ชั่วโมง และเมื่อรวมเวลาการศึกษานอกเวลาแล้ว นิสิตใช้เวลาไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

ข้อ ๑๒ การเปลี่ยนสาขาวิชาจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตที่ขอเปลี่ยนสาขาวิชาโอนหน่วยกิตของรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้ศึกษาไว้แล้วไม่เกิน ๕ ปีได้ตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกิน ๙ หน่วยกิต โดยไม่ให้นำไปคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมและรายวิชานั้นต้องได้ผลการศึกษาไม่ต่ำกว่า B หรือ S

ข้อ ๑๓ การลาพักเรียนและการกลับเข้าศึกษาใหม่

๑๓.๑ นิสิตมีเหตุจำเป็น อาจลาพักการศึกษาภาคใดภาคหนึ่ง เมื่อได้ศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยภายใน ๓๐ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษาใหม่ หากพ้นจากกำหนดการลาพักการศึกษาดังกล่าว นิสิตอาจขอลาพักการศึกษาเป็นกรณีพิเศษในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๑๓.๑.๑ ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๑๓.๑.๒ มีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศ

๑๓.๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๑๓.๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ให้มีระยะเวลาที่ลาพักการศึกษารวมอยู่ในระยะเวลาการศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

นิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว ในกรณีนี้ให้นิสิตได้ w ในทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

ข้อ ๑๔ การพ้นสภาพการเป็นนิสิต

นิสิตพ้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๑๔.๑ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคการศึกษาที่ ๑ ต่ำกว่า ๒.๕๐

๑๔.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๓.๐๐

๑๔.๓ ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๑.๑ หรือข้อ ๑๑.๒ แล้วแต่กรณี

๑๔.๔ มหาวิทยาลัยลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตตามข้อ ๓๒.๕

๑๔.๕ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการลาพักตามข้อ ๑๓ หรือไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติตามข้อ ๑๗.๕

๑๔.๖ ได้รับอนุมัติให้ลาออกจากการเป็นนิสิต

ข้อ ๑๕ นิสิตที่พ้นสภาพตามข้อ ๑๔.๕ และ ๑๔.๖ อาจขอกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้ภายในกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับจากวันที่นิสิตพ้นสภาพการเป็นนิสิต และถ้าคุณสมบัติบัณฑิตวิทยาลัยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย เห็นสมควรอนุมัติโดยให้คิดระยะเวลาที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตนั้นรวมอยู่ในระยะเวลาการศึกษาทั้งหมด ในกรณีเช่นนี้นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เหมือนกับผู้ลาพักการศึกษาทั่วไป

หมวดที่ ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตและการลงทะเบียนรายวิชา

ข้อ ๑๖ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๑๖.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อกองทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวันเวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด สำหรับภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องศึกษาในภาคนั้นทั้งหมดพร้อมกับการขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วย

๑๖.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ เป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วันหลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นจะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้กองทะเบียนและวัดผลทราบตามความความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นกรณีที่มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่ามิเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง จึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนแทนได้ ทั้งนี้ต้องทำให้เรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษา

๑๖.๓ ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาในสาขาวิชาใด ต้องขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตของบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น และจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนรายวิชา

๑๗.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษาตามกำหนดเวลาในปฏิทินการศึกษา โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

๑๗.๒ นิสิตที่ไม่มาลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกตินับจากวันเปิดภาคการศึกษา ไม่มีสิทธิลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑๗.๓ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนแต่ละภาคการศึกษาต้องไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต

๑๗.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่กำหนด ต้องชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๗.๕ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาใดต้องลาพักการศึกษา ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ ๑๓ หากไม่ปฏิบัติตามต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิต

๑๗.๖ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สำเร็จการศึกษาต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปหนึ่งท่านเป็นผู้แนะนำและช่วยวางแผนการศึกษาโดยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้งจากอาจารย์ที่มีชื่อในทำเนียบอาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๙ การถอน เพิ่ม และเปลี่ยนรายวิชา

๑๙.๑ การถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายในได้เงื่อนไข และมีผลสืบเนื่องดังต่อไปนี้

๑๙.๑.๑ ในกรณีที่ขอถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติโดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏในระเบียน

๑๙.๑.๒ ในกรณีที่ขอถอนหลักจาก ๑๔ วันของภาคการศึกษาปกติแต่ไม่เกิน ๓๐ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป นิสิตจะได้รับ W ในรายวิชาที่ถอน

๑๙.๑.๓ ถ้านิสิตขอถอนรายวิชาใด เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๒ นิสิตจะได้ F ในรายวิชานั้น เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษซึ่งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติให้ถอนได้ ในกรณีเช่นนี้นิสิตจะได้ W ในรายวิชานั้น

๑๙.๒ การเพิ่มหรือเปลี่ยนรายวิชาให้กระทำภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป และหากพ้นกำหนดนี้ต้องไปรับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้นั้นจะต้องมีเวลาศึกษาต่อไปไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น

หมวดที่ ๔

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๐ การวัดผลการศึกษา

๒๐.๑ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา โดยอาจทำการวัดผลระหว่างภาคด้วยวิธีการทดสอบ การเขียนรายงานการมอบหมายงานให้ทำหรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสมกับรายวิชานั้น

เมื่อสิ้นภาคการศึกษา ให้มีการสอบไล่สำหรับแต่ละรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้นหรือจะใช้วิธีการวัดผลอย่างอื่นที่เหมาะสมกับลักษณะของวิชานั้น ๆ ก็ได้

บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดระเบียบที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ เพื่อใช้ในการวัดผลตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาวิชาหรือรายวิชาก็ได้

๒๐.๒ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค นิสิตจะมีสิทธิเข้าสอบไล่หรือได้รับการวัดผลในรายวิชาใดก็ตามเมื่อมีเวลาศึกษาในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้นและ/หรือมีผลการทดสอบระหว่างภาคการศึกษาหรืองานที่ได้รับมอบหมายเป็นที่พอใจของอาจารย์ประจำวิชา

ข้อ ๒๑ การประเมินผลการศึกษา

๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยใช้เพียง ๖ ระดับ มีผลการศึกษาระดับและค่าระดับดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก (Very good)	B+	๓.๕
ดี (Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
ตก (Failed)	F	๐

๒๑.๒ ในรายวิชาใดที่หลักสูตรกำหนดให้เป็นรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตให้แสดงผลการศึกษาในรายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
S (Satisfactory)	เป็นที่พอใจ
U (Unsatisfactory)	ไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๓ ในรายวิชาใดยังไม่ได้ทำการวัดผลหรือไม่มีการวัดผล ให้รายงานการศึกษารายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์	สภาพการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
SP (Satisfactory Progress)	ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ
UP (Unsatisfactory Progress)	ไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ

W (Withdrawn) ถอนรายชื่อวิชาที่ศึกษา
 Au (Audit) ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๔ การประเมินผลคุษฎีนิพนธ์

๒๑.๔.๑ ให้ใช้ IP (In Progress) สำหรับคุษฎีนิพนธ์ที่อยู่ระหว่างการเรียบเรียง

๒๑.๔.๒ การประเมินผลคุษฎีนิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จเรียบร้อยแล้วให้กำหนดเป็น ๔

ระดับดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

๒๑.๕ การให้ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๕.๑ นิสิตขอลถอนรายวิชา เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๕.๒ นิสิตเข้าสอบและสอบตกตามข้อ ๒๐.๑

๒๑.๕.๓ นิสิตไม่มีสิทธิเข้าสอบตามข้อ ๒๐.๒

๒๑.๕.๔ นิสิตไม่แก้ค่า I ตามข้อ ๒๑.๖.๒ วรรคสุดท้าย

๒๑.๕.๕ นิสิตทำผิดระเบียบการสอบไล่และได้รับการตัดสินให้สอบตก

๒๑.๖ การให้ I จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๖.๑ นิสิตมีเวลาเรียนในรายวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ แต่มิได้สอบเพราะป่วยหรือเหตุสุดวิสัย และได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒๑.๖.๒ อาจารย์ประจำวิชาและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรให้รอผลการศึกษาเพราะนิสิตยังปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบการศึกษาวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์

การแก้ค่า I นิสิตจะต้องสอบและ/หรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชาให้ครบถ้วน เพื่อให้อาจารย์ประจำวิชาวัดผล และส่งผลการศึกษาของนิสิตผู้นั้นแก่บัณฑิตวิทยาลัยภายในภาคการศึกษาถัดไป

๒๑.๗ การให้ S จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๗.๑ รายวิชาซึ่งมีผลการศึกษาเป็นที่พอใจ และหลักสูตรกำหนดให้วัดผลการศึกษาโดยไม่มีค่าระดับ

๒๑.๗.๒ รายวิชาซึ่งนิสิตได้ลงทะเบียนศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัยและได้รับอนุมัติให้โอนหน่วยกิตตามข้อ ๑๒

๒๑.๘ การให้ U จะกระทำได้เฉพาะในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าให้วัดผลโดยไม่มีค่าระดับและมีผลการศึกษาไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๙ การให้ IP จะกระทำเพื่อแสดงฐานะของคุษฎีนิพนธ์ที่อยู่ระหว่างการเรียบเรียงเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค นับแต่ภาคที่นิสิตลงทะเบียนเพื่อทำคุษฎีนิพนธ์

๒๑.๑๐ การให้ W จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๑๓ ข้อ ๑๙.๑.๒ และข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๑๑ การให้ Au ในรายวิชาใดจะกระทำได้ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษ โดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๑๒ การให้ SP จะให้เฉพาะกรณีที่ป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และ ผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษากำหนดว่าเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังมีได้วัดผล

การวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้ว แต่ถ้า นิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตามให้ทำการวัดผล รายวิชาที่ได้ SP เป็น ระดับและใช้ผลนั้นแทน

๒๑.๑๓ การให้ UP จะให้เฉพาะกรณีที่ป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และ ผลการศึกษาไม่กำหนดว่าเป็นที่น่าพอใจแต่ยังมีได้วัดผล

การวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้ว แต่ถ้า นิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ UP นั้น เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

ข้อ ๒๒ การนับหน่วยกิตและการลงทะเบียนรายวิชาซ้ำ

๒๒.๑ การนับหน่วยให้ครบหลักสูตร ให้นับหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบได้ระดับ A, B, C หรือ S เท่านั้น เว้นแต่รายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นวิชาบังคับหรือวิชาเอก ซึ่งนิสิตต้องได้ไม่ต่ำกว่า B หรือ S

๒๒.๒ นิสิตที่ได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในรายวิชาบังคับหรือวิชาเอกต้องลงทะเบียนศึกษา รายวิชานั้นอีก และสอบให้ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B หรือ S แล้วแต่กรณี

๒๒.๓ ในกรณีที่นิสิตได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในวิชาเลือก นิสิตมีสิทธิลงทะเบียนรายวิชาเดิม หรืออาจลงทะเบียนรายวิชาอื่นในกลุ่มเดียวกันได้

๒๒.๔ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนรายวิชาซ้ำหรือแทนตามที่หลักสูตรกำหนดการนับ หน่วยกิตตามข้อ ๒๒.๑ นับจำนวนหน่วยกิตได้เพียงครั้งเดียว

ข้อ ๒๓ ให้มีการประเมินผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค โดยคำนวณหาค่าระดับ เฉลี่ยประจำภาคของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น และคำนวณหาค่าเฉลี่ยสะสมสำหรับ รายวิชาทั้งหมดทุกภาคการศึกษา ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน

ข้อ ๒๔ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค ให้คำนวณโดยคูณค่าระดับของแต่ละรายวิชาด้วย หน่วยกิตของรายวิชานั้นแล้วรวมผลคูณของแต่ละรายวิชาเข้าด้วยกัน และหารผลรวมนั้นด้วยจำนวนหน่วยกิต ทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น โดยคิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

ข้อ ๒๕ รายวิชาใดที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I S U W และ Au ไม่ให้นำรายวิชานั้น มาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๒๔

หมวดที่ ๕ การทำคุณนินิพนธ์

ข้อ ๒๖ ให้บัณฑิตวิทยาลัยวางระเบียบว่าด้วยการทำคุณนินิพนธ์และการสอบคุณนินิพนธ์

ข้อ ๒๗ การเสนอโครงร่างคุณนินิพนธ์และลงทะเบียนทำคุณนินิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

ข้อ ๒๗.๑ ระดับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๖ หน่วยกิต จึงจะมีสิทธิ์เสนอโครงร่างคุณนินิพนธ์เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำคุณนินิพนธ์

๒๗.๒ ระดับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิตจึงจะมีสิทธิ์เสนอโครงร่างคุณนินิพนธ์เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำคุณนินิพนธ์

๒๗.๓ นิสิตสามารถลงทะเบียนคุณนินิพนธ์ได้หลังจากได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างคุณนินิพนธ์แล้ว

ข้อ ๒๘ รูปแบบของคุณนินิพนธ์ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๙ คุณนินิพนธ์ซึ่งผ่านการประเมินผลแล้ว ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อรับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตหรือปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

การนำคุณนินิพนธ์ออกโฆษณาเผยแพร่ ต้องได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยก่อน

หมวดที่ ๖ การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๓๐ คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

๓๐.๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหรือไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒

๓๐.๒ ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๔ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๓๐.๕ ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและรายวิชาเอกทุกวิชาและได้ระดับ S ในกรณี
ที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S เป็น U

๓๐.๖ สอบผ่านการประเมินผลคุณนินิพนธ์ และส่งคุณนินิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามที่
มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๓๑ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์รับปริญญา

๓๑.๑ มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๐

๓๑.๒ ไม่ติดค้างค่าธรรมเนียมใด ๆ

๓๑.๓ ไม่อยู่ระหว่างการถูกลงโทษใด ๆ

หมวดที่ ๗ ความประพฤติและวินัยนิสิต

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดเกี่ยวกับการสอบ ต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิด ดังนี้

- ๓๒.๑ ภาคทัณฑ์
- ๓๒.๒ ให้สอบตกรายวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายรายวิชา
- ๓๒.๓ ให้สอบตกหมดทุกรายวิชาในภาคการศึกษานั้น
- ๓๒.๔ ให้พักการศึกษาตั้งแต่ ๑ ภาคการศึกษา ถึง ๓ ภาคการศึกษาแล้วแต่กรณี
- ๓๒.๕ ให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๓๓ นิสิตต้องมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย และได้รับโทษนอกจากที่ระบุไว้แล้วใน ข้อ ๓๒ นิสิตต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิดดังนี้

- ๓๓.๑ ชดใช้ค่าเสียหาย
- ๓๓.๒ ระวังการให้ปริญญาไม่กำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา
- ๓๓.๓ ระวังการออกใบแสดงผลการศึกษามีกำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย เป็นผู้พิจารณาลงโทษนิสิตที่มีความประพฤติเสียหายหรือกระทำผิดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ ตามสมควรแก่กรณี

เฉพาะกรณีที่นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบทุกประเภทของบัณฑิตวิทยาลัยให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยร่วมกับกรรมการควบคุมการสอบ เป็นผู้พิจารณาลงโทษตามสมควรแก่กรณีตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๕ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้

๓๕.๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทหรือปริญญาเอก ก่อนปีการศึกษา ๒๕๔๒ ยังคงปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาโท พุทธศักราช ๒๕๓๐

๓๕.๒ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ.๒๕๕๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

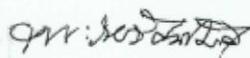
ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ.๒๕๕๑แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๑๐.๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต”

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

(พระราชรัตนโมลี)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๓)
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๔**

เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและมหาบัณฑิต

๖.๑ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๖.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และ

๖.๑.๒ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๒ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต

๖.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๖.๒.๒ ต้องได้ระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบปริญญาธรรมแก่ประโยค และ

๖.๒.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

๗.๑ ระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๑ และแบบ ๒.๑

๗.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๗.๑.๒ ต้องได้ระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ ระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่วันสำเร็จการศึกษาหรือมีผลงานทางวิชาการที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ และ

๗.๑.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๗.๒ ระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบบ ๑.๒ และแบบ ๒.๒

๗.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเปรียญธรรมเก้าประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ

๗.๒.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค

๗.๒.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๙ การศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยใช้ระบบทวิภาคหรือไตรภาค ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา

ระบบทวิภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน ที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้

ระบบไตรภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๑๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๘ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๐.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก (๑) และ แผน ก (๒)

๑๐.๓ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ข

๑๐.๔ หลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบบ ๑ และแบบ ๒

โครงสร้างของแต่ละหลักสูตร การศึกษารายวิชาและการทำคุณฐนินพนธ์ตามจำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๑๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตร ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๔ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๖ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๕ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๓ หลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบบ ๑.๑ และ ๒.๑ ให้มีระยะเวลาศึกษามีน้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๕ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๔ หลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบบ ๑.๒ และ ๒.๒ ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๔ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๒๑ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถสำเร็จการศึกษาในระยะเวลาตามที่กำหนดคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย อาจอนุมัติให้ต่ออายุสภาพนิสิตได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๕ การนับเวลาในข้อ ๑๑ ให้นับรวมเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วยยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๑.๑ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษารายวิชา แบ่งเป็น ๗ ระดับและค่าระดับ ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	C+	C	F
ค่าระดับ	๔.๐๐	๓.๖๗	๓.๓๓	๓.๐๐	๒.๕๐	๒.๐๐	๐

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๗ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ และให้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๗ การเสนอโครงร่างคุณวุฒินิพนธ์และลงทะเบียนทำคุณวุฒินิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

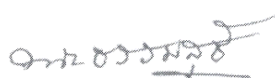
๒๗.๑ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาค

๒๗.๒ นิสิตหลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบบ ๑ มีสิทธิ์เสนอโครงร่างคุณวุฒินิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำคุณวุฒินิพนธ์ หลังจากขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว

๒๗.๓ นิสิตหลักสูตรระดับคุณวุฒิบัณฑิต แบบ ๒ ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต มีสิทธิ์เสนอโครงร่างคุณวุฒินิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำคุณวุฒินิพนธ์

๒๗.๔ นิสิตสามารถลงทะเบียนคุณวุฒินิพนธ์ได้ หลังจากได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างคุณวุฒินิพนธ์แล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔)
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓**

เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๓๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๐ คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

๓๐.๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าและไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑

๓๐.๒ ได้ศึกษารายวิชาต่างๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๔ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๓๐.๕ ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและรายวิชาเอกทุกรายวิชา และได้ระดับ S ในกรณีที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U

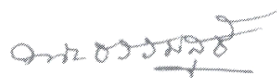
๓๐.๖ สอบผ่านการประเมินผลดุษฎีนิพนธ์และส่งดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓๐.๗ ดุษฎีนิพนธ์ในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (proceeding)

๓๐.๘ ดุษฎีนิพนธ์ในหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต จะต้องได้รับการ
ตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งของ
ดุษฎีนิพนธ์ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทาง
วิชาการที่มีกรรมการภายนอกร่วมกลั่นกรองก่อนการตีพิมพ์
(Peer - review) และเป็นที่ยอมรับ”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๕)
พุทธศักราช ๒๕๕๓**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบางส่วนของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓)”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

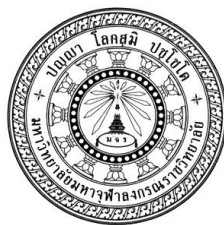
ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ
พ.ศ. ๒๕๔๑**

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ออกบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ. ๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
- (๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
- (๓) กรรมการผู้เป็นคณาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยจำนวนสี่รูปหรือคนที่
อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดย
คำแนะนำของคณบดี
- (๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
- (๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ
คณบดี
- (๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการประจำคณะ

ข้อ ๖ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งของคณะบดี

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๔ และข้อ ๕ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกสิบวัน

ข้อ ๗ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) วางนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
- (๒) พิจารณาหลักสูตรเพื่อนำเสนอต่อสภาวิชาการ
- (๓) พิจารณาวางระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงาน เพื่อเสนอต่อสภาวิชาการ
- (๔) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณะบดี
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่สภาวิชาการหรืออธิการบดีมอบหมาย

ข้อ ๘ ให้มีการประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง วิธีการประชุมให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัยมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒**

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย และเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า กฎระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒
- ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ
- ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิตและไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป
- นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ
- ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒
- ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้
- ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(พระมหาสมจินต์ สมมาบุญโญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

**ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗**

เพื่อให้การศึกษาวិชากรรมฐานของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ดังนี้

(๑) วางนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การวัดผลและติดตามผลลัพธ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๒) กำหนดวัน เวลาและสถานที่ สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๓) รายงานผลการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔ ให้นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในวัน เวลาและสถานที่ตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ดังนี้

(๑) นิสิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) นิสิตระดับมหาบัณฑิตต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

(๓) นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน โดยให้ใช้กับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๕ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระมหาสมจินต์ สมมาบุญโล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๒. ระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต

โดยแบ่งการศึกษา เป็น ๒ แผน ดังนี้

๑) แผน ก เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก (๑) ทำเฉพาะดุษฎีนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๘ หน่วยกิต และบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ก (๒) ศึกษาวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และทำดุษฎีนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
ดุษฎีนิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๒) แผน ข ศึกษาวิชาไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต และทำการศึกษาอิสระซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
การศึกษาอิสระ		๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๓. ระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบ ๑ ผู้เข้าศึกษาต้องทำคุณนิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทต้องทำคุณนิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีหรือเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ต้องทำคุณนิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๗๘ หน่วยกิต

๒. แบบ ๒ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๙ หน่วยกิต และทำคุณนิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
คุณนิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระราชรัตนโมลี)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การสอบวัดคุณสมบัตินิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๑

เพื่อให้การสอบวัดคุณสมบัตินิสิตที่ศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นไปตามความในข้อ ๑๒.๒ (๓) แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับดุษฎีนิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้ยกเลิกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การสอบวัดคุณสมบัติของนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๑ การเสนอขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๑.๑ นิสิตผู้ผ่านการศึกษาและได้รับผลประเมินในรายวิชาที่บัณฑิตวิทยาลัย กำหนดให้มีการสอบสารนิพนธ์เพื่อวัดคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีสิทธิ์ขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๑.๒ นิสิตต้องเสนอหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ พร้อมกับความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จำนวน ๑ รูป/คน เพื่อขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๑.๓ คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ให้นำความในข้อ ๙.๓ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับดุษฎีนิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

๑.๔ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ ในกรณีที่ตรวจสอบแล้วพบว่า มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับประเด็นที่ได้เคยมีการศึกษาแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยมีสิทธิ์ยับยั้งได้และแจ้งให้นิสิตนำกลับไปแก้ไขเพื่อยื่นเสนอใหม่ต่อไป

เมื่อบัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์แล้ว ให้นิสิตลงทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมการสอบวัดคุณสมบัติ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑.๕ ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์แล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการวิจัยตามโครงร่างเดิม การปรับเปลี่ยนโครงร่างใหม่ย่อมเป็นสิทธิ์ที่นิสิตจะกระทำได้ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

การขอปรับเปลี่ยนโครงร่างใหม่ ให้อื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย โดยใช้ บพ. ๘ เพื่อให้คณบดีลงนามอนุมัติ

ข้อ ๒ การเสนอขอสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์

๒.๑ ให้นิสิตยื่นคำร้องขอตรวจรูปแบบสารนิพนธ์ (บท.๖) พร้อมแนบสำเนาสารนิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว จำนวน ๑ ฉบับ โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ ให้นิสิตรับผลการตรวจรูปแบบสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย หลังจากยื่นคำร้องแล้ว ๑๐ วันทำการ

๒.๒ นิสิตต้องยื่นคำร้องขอสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์ (บท.๘) ต่อบัณฑิตวิทยาลัยหรือศูนย์บัณฑิตศึกษาที่จัดให้มีการเรียนในหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พร้อมกับแนบสำเนาสารนิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว จำนวน ๔ ฉบับ โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๒.๓ รูปแบบของสารนิพนธ์ ให้เป็นไปตามคู่มือการทำดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อ ๓ คณะกรรมการสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์

๓.๑ คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ จำนวน ๓ รูป/คน ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์
- (๒) อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- (๓) กรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ทั้งนี้ กรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ ต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยหรือเจ้าหน้าที่ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ รูป/คน รายนามคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ให้ถือเป็นความลับ

คุณสมบัติกรรมการผู้ตรวจสอบสารนิพนธ์ ให้เป็นไปตามความในข้อ ๙.๓ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับดุษฎีนิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๒ ขั้นตอนและกระบวนการในการสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์ ให้นำความในข้อ ๑๓.๒ และ ๑๓.๓ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับดุษฎีนิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

๓.๓ ในกรณีที่กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ไม่สามารถมาประชุมตรวจสอบสารนิพนธ์ได้ให้แจ้งต่อบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบด้วย ทั้งนี้ต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่า ๒ รูป/คน

ข้อ ๔ การสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์

๔.๑ ในกรณีที่นิสิตสอบไม่ผ่าน สามารถขอสอบวัดคุณสมบัติใหม่ได้ โดยนิสิตจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ในข้อ ๑.๔ และข้อ ๒ ให้ครบทุกประการ

๔.๒ ในกรณีที่นิสิตสอบผ่านให้แก้ไขตามมติและคำแนะนำของคณะกรรมการก่อนนำสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตวิทยาลัย

๔.๓ การแก้ไขเนื้อหาและรูปแบบตามมติคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ ต้องใช้เวลาไม่เกิน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันสอบจนถึงวันส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถส่งสารนิพนธ์ฉบับแก้ไขได้ตามกำหนดนิตินิสิตอาจยื่นคำร้อง (บท.๖) ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอเลื่อนการส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ได้ไม่เกิน ๑๕ วัตนับแต่วันที่ครบกำหนดส่ง หากเกินกำหนดจากนี้ให้ถือว่านิสิตสอบสารนิพนธ์ไม่ผ่าน และจะต้องดำเนินการขอสอบวัดคุณสมบัติใหม่ตามข้อ ๔.๑

ข้อ ๕ การประเมินผลการสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์

การประเมินผลการสอบวัดคุณสมบัติสารนิพนธ์ให้นำความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคณาจารย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๖ การส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

๖.๑ ให้นิสิตส่งสารนิพนธ์ฉบับแก้ไขที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน ๔ ฉบับ ทั้งนี้ วันที่นิสิตส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ถือว่าผ่านการสอบวัดคุณสมบัติในรายวิชานั้น ๆ

๖.๒ สารนิพนธ์ของนิสิตให้เป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ก่อนนำไปพิมพ์เผยแพร่ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ทั้งนี้ ให้ใช้ประกาศนี้ สำหรับผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระศรีสิทธิมนี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

**ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุชฎินิพนธ์ พ.ศ.๒๕๕๐**

อนุญาตให้เป็นไปตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเห็นสมควรออกระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุชฎินิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมีมติให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

**หมวดที่ ๑
บททั่วไป**

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุชฎินิพนธ์ พ.ศ.๒๕๕๐”

ข้อ ๒ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุชฎินิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๒
- (๒) ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคุชฎินิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖
- (๓) ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง กำหนดส่วนประกอบเพิ่มเติมของโครงร่างคุชฎินิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔
- (๔) ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การรายงานความก้าวหน้าคุชฎินิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๕ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์และการลงทะเบียน

ข้อ ๖ การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

๖.๑ ให้นิสิตจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์โดยความเห็นชอบของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อตรวจรูปแบบก่อน เมื่อผ่านการตรวจรูปแบบและแก้ไขแล้ว จึงเสนอขอสอบอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตามขั้นตอน

๖.๒ โครงร่างวิทยานิพนธ์ มีส่วนประกอบดังนี้

- (๑) หัวข้อวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (๒) รายชื่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
- (๓) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- (๔) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- (๕) ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (๖) วิธีดำเนินการวิจัย
- (๗) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย
- (๘) โครงสร้างของรายงานวิทยานิพนธ์ (สารบัญชั้วคร่าว)
- (๙) บรรณานุกรมและเชิงอรรถ
- (๑๐) ประวัติผู้วิจัย

ส่วนประกอบอื่น ๆ นอกจากนี้ ให้เป็นไปตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ และข้อกำหนดอื่น ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๓ การเสนอขออนุมัติสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้อง บพ ๘ พร้อมด้วยหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๖ ฉบับ ในจำนวนนี้ต้องมีลายเซ็นรับรองของผู้สมควรเป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกคน บนปกของโครงร่างฯ จำนวน ๑ ฉบับ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๔ นิสิตที่ประสงค์จะเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์เชิงปริมาณ ที่มีเครื่องมือวิจัยหรือแบบสอบถามชั้วคร่าว ต้องส่งให้คณะกรรมการตรวจสอบ ในวันพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

๖.๕ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจะเป็นผู้พิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่นิสิตเสนอ และในการประชุมพิจารณาสอบแต่ละครั้ง นิสิตต้องเข้านำเสนอและชี้แจงเกี่ยวกับหัวข้อและโครงร่าง วิทยานิพนธ์ด้วย

๖.๖ เมื่อนิสิตแก้ไขหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ตามมติคณะกรรมการแล้วให้ยื่นแบบคำร้อง บพ ๘.๑ พร้อมด้วยหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๔ ชุด ต่อบัณฑิตวิทยาลัย ให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ เสนอผลการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ของนิสิตที่ผ่านความเห็นชอบแล้วพร้อมรายชื่อ ผู้สมควรเป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในหัวข้อนั้นต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๖.๗ เมื่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์และเมื่อบัณฑิตวิทยาลัยประกาศรายชื่อนิสิตและหัวข้อวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว นิสิตจึงจะมีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

ข้อ ๗ การลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

๗.๑ นิสิตระดับปริญญาโทที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๗.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๑ ที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ภายหลังจากขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๒ ที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๗.๓ ให้นิสิตลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่บัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยกรอกแบบการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ บท ๙ แล้วยื่นต่อบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมทั้งชำระค่าลงทะเบียนในส่วนงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หากไม่สามารถชำระค่าลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องยื่นคำร้องขอชำระค่าลงทะเบียนล่าช้าต่อบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๓๐ วันทำการ หากเกินต้องชำระเป็นค่าปรับในอัตราค่าลงทะเบียนล่าช้า จำนวน ๕๐ บาท ต่อ ๑ วันทำการ

ข้อ ๘ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่างวิทยานิพนธ์

๘.๑ การขอเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ที่ไม่ใช่สาระสำคัญ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้อง บท ๘ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ขอเปลี่ยนแปลงต่อกณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติโดยผ่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงให้นำส่งหัวข้อและโครงร่างที่เปลี่ยนแปลงใหม่ต่อบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน ๔ ชุด

๘.๒ หากการเปลี่ยนแปลงหัวข้อหรือโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่เป็นสาระสำคัญ นิสิตต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับการยื่นขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ใหม่ โดยไม่ต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ซ้ำอีก หากการเปลี่ยนแปลงเป็นความประสงค์ส่วนตัวของนิสิต เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้ว พบว่าไม่มีเหตุผลความจำเป็นเพียงพอ นิสิตต้องชำระค่าลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ซ้ำอีก

๘.๓ ให้นิสิตติดตามผลการขออนุมัติการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หลังจากที่ได้ยื่นคำร้องและได้เข้าชี้แจงแล้ว

หมวดที่ ๓

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ข้อ ๙ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๙.๑ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ต้องมีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ รูปคน แต่ไม่เกิน ๓ รูป/คน ทั้งนี้จะต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ รูป/คน

๙.๒ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาโท ต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งในสาขาวิชาที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้มีคุณสมบัติได้รับปริญญาต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๙.๓ คณะกรรมการผู้ควบคุมดัชนีนิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาเอก ต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งในสาขาวิชาที่นิสิตทำดัชนีนิพนธ์หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้มีคุณสมบัติได้รับปริญญาต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๙.๔ คณะกรรมการควบคุมดัชนีนิพนธ์มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีทำดัชนีนิพนธ์ รวมทั้งตัดสินแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำดัชนีนิพนธ์

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเขียนดัชนีนิพนธ์

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการขอสอบดัชนีนิพนธ์ของนิสิต

ข้อ ๑๐ การเขียนดัชนีนิพนธ์

ให้นิสิตเรียบเรียงดัชนีนิพนธ์โดยให้มีรูปแบบและขนาดดัชนีนิพนธ์ ตามคู่มือการทำดัชนีนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๔

การรายงานความก้าวหน้าดัชนีนิพนธ์

ข้อ ๑๑ การรายงานความก้าวหน้าดัชนีนิพนธ์

๑๑.๑ นิสิตระดับปริญญาโททุกสาขา ผู้ได้รับผลการศึกษา ตั้งแต่ ๙ หน่วยกิต ขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอหัวข้อและโครงร่างดัชนีนิพนธ์ ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างดัชนีนิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าดัชนีนิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๒.๑ (หลักสูตรภาษาไทย) ผู้ได้รับผลการศึกษาดังแต่ ๖ หน่วยกิตขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างดัชนีนิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างดัชนีนิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าดัชนีนิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๓ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๑.๑ (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) ผู้ผ่านรายวิชาที่กำหนดให้ศึกษาเพิ่มเติมครบ ๓ รายวิชาแล้ว และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างดัชนีนิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างดัชนีนิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าดัชนีนิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๔ นิสิตผู้ลงทะเบียนทำดัชนีนิพนธ์แล้ว ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการทำดัชนีนิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าดัชนีนิพนธ์ ทุก ๓ เดือน

หมวดที่ ๕ การสอบคุชฎินิพนธ์

ข้อ ๑๒ การขอสอบคุชฎินิพนธ์

๑๒.๑ นิสิตระดับปริญญาโท มีสิทธิขอสอบคุชฎินิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำคุชฎินิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างคุชฎินิพนธ์ และลงทะเบียนคุชฎินิพนธ์

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๓) เขียนคุชฎินิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมคุชฎินิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ทำการขอสอบได้

๑๒.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก มีสิทธิขอสอบคุชฎินิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำคุชฎินิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๘ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างคุชฎินิพนธ์ และลงทะเบียนคุชฎินิพนธ์

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๓) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติในรายวิชาตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

(๔) เขียนคุชฎินิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมคุชฎินิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ทำการขอสอบได้

๑๒.๓ ให้นิสิตยื่นคำร้องขอตรวจรูปแบบคุชฎินิพนธ์ พร้อมทั้งแนบคุชฎินิพนธ์ ๑ ฉบับ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยก่อนวันสอบคุชฎินิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๑๒.๔ ให้นิสิตรับผลการตรวจรูปแบบคุชฎินิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยหลังจากยื่นคำร้องแล้ว ๑๐ วันทำการ

๑๒.๕ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้องขอสอบคุชฎินิพนธ์ บท ๘ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยผ่านประธานคณะกรรมการควบคุมคุชฎินิพนธ์ พร้อมกับเสนอคุชฎินิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว รวมทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างละ ๖ ชุด

๑๒.๖ ให้นักบัณฑิตวิทยาลัยส่งคุชฎินิพนธ์และบทคัดย่อถึงคณะกรรมการตรวจสอบคุชฎินิพนธ์ก่อนวันสอบไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการตรวจสอบคุชฎินิพนธ์

๑๓.๑ คณะกรรมการตรวจสอบคุชฎินิพนธ์ มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ท่าน แต่ไม่เกิน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

(๑) ประธาน ได้แก่ คณบดีหรือผู้ที่คณบดีมอบหมาย

(๒) คณะกรรมการควบคุมคุชฎินิพนธ์

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวนไม่เกิน ๓ ท่าน

๑๓.๒ เมื่อบัณฑิตวิทยาลัยติดต่อเชิญผู้ที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ได้แล้ว ให้เสนอรายงานกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ต่อคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

๑๓.๓ เมื่อประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์แล้ว ให้บัณฑิตวิทยาลัยประกาศกำหนดวัน เวลาและสถานที่สอบให้ทราบโดยทั่วกัน และมีหนังสือเชิญถึงกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ก่อนวันสอบ ไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน รายงานคณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ให้ถือเป็นความลับสำหรับผู้สอบ

๑๓.๔ ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ไม่สามารถมาตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ได้ ให้แจ้งต่อบัณฑิตวิทยาลัยโดยผ่านประธานคณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ด้วย

หมวดที่ ๖

การประเมินผลคุษฎีนิพนธ์

ข้อ ๑๔ การประเมินผลคุษฎีนิพนธ์

๑๔.๑ ในการสอบคุษฎีนิพนธ์ นิสิตต้องตอบข้อซักถามต่าง ๆ เกี่ยวกับคุษฎีนิพนธ์หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง หลังจากสอบแล้วให้คณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ประชุมพิจารณาประเมินผล ในขณะประเมินผลให้นิสิตออกจากห้องสอบ

๑๔.๒ ให้มีการจดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลคุษฎีนิพนธ์ทุกครั้ง

๑๔.๓ หากคณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์มีมติให้แก้ไขคุษฎีนิพนธ์ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ นิสิตต้องแก้ไขคุษฎีนิพนธ์ให้ถูกต้องตามมติและคำแนะนำนั้น ก่อนที่จะนำคุษฎีนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขแล้วส่งบัณฑิตวิทยาลัย กรณีที่นิสิตไม่สามารถส่งคุษฎีนิพนธ์ได้ทันเวลา ตามที่คณะกรรมการกำหนด จะต้องดำเนินการยื่นขอขยายเวลาการส่งคุษฎีนิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย โดยผ่านความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ ทั้งนี้ การขยายเวลาต้องอยู่ภายใต้ระยะเวลา ๖ เดือน นับแต่วันสอบ หากเกินจากกำหนดนี้ ให้ถือว่าสอบไม่ผ่าน และจะต้องดำเนินการขอสอบใหม่ กรณีที่ยังคงสถานภาพนิสิตอยู่เท่านั้น

๑๔.๔ ให้คณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ทำการประเมินผลคุษฎีนิพนธ์โดยกำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

ส่วนคุษฎีนิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงให้แสดงสถานะด้วยสัญลักษณ์ IP (In progress)

๑๔.๕ การลงนามของกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์ในหน้าอนุมัติคุษฎีนิพนธ์ อาจกระทำได้เมื่อเห็นสมควร แต่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบคุษฎีนิพนธ์จะลงนามได้ต่อเมื่อคุษฎีนิพนธ์นั้นได้รับการแก้ไขทั้งรูปแบบ และเนื้อหาเรียบร้อยแล้วเท่านั้น จากนั้นคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยจึงลงนามอนุมัติ

๑๔.๖ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบคฤณีนิพนธ์เสนอผลการประเมินต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย หากมีมติไม่เป็นเอกฉันท์ให้รวบรวมใบประเมินผลของกรรมการทุกท่าน เพื่อส่งให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาชี้ขาดเมื่อทราบผลการประเมิน และนิสิตส่งคฤณีนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วบัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศผลให้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๑๕ การส่งคฤณีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

๑๕.๑ เมื่อนิสิตแก้ไขเนื้อหาและรูปแบบ ตามมติคณะกรรมการตรวจสอบคฤณีนิพนธ์แล้วให้นิสิตส่งคฤณีนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการตรวจสอบคฤณีนิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน ๗ เล่ม โดยเย็บเล่มและเข้าปกแข็งเรียบร้อยแล้ว ตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดพร้อมด้วย บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษอีกอย่างละ ๒ ชุด และแผ่นซีดีบันทึกไฟล์หัวข้อคฤณีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทั้งที่เป็นแบบไฟล์ Microsoft Word และไฟล์ Adobe PDF จำนวนไฟล์ละ ๑ แผ่น ต่อบัณฑิตวิทยาลัย วันที่นิสิตส่งคฤณีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ถือว่าเป็นวันที่นิสิตสำเร็จการศึกษา

๑๕.๒ ในกรณีที่นิสิตประสงค์จะเผยแพร่คฤณีนิพนธ์หรือมอบให้แก่หน่วยงานใดตามข้อผูกพันหรืออื่น ๆ หลังจากที่ได้รับอนุมัติคฤณีนิพนธ์ ให้นิสิตยื่นคำร้องพร้อมด้วยคฤณีนิพนธ์ตามจำนวนที่ต้องการเสนอต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาลงนามในหน้าอนุมัติ ทั้งนี้ให้แนบคฤณีนิพนธ์ฉบับซึ่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยลงนามไว้แล้ว ๑ เล่ม พร้อมทั้งแผ่นบันทึกข้อมูลคฤณีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์จำนวน ๑ ชุด

๑๕.๓ คฤณีนิพนธ์และบทคัดย่อทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาให้เป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ก่อนนำไปพิมพ์เผยแพร่ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๖ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงการคฤณีนิพนธ์และลงทะเบียนไว้แล้วก่อนที่จะประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคฤณีนิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติคฤณีนิพนธ์ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๖

ข้อ ๑๗ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างคฤณีนิพนธ์ และลงทะเบียนภายหลังที่ประกาศใช้ระเบียบนี้แล้ว ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(พระศรีสิทธิมนี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

**ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ.๒๕๕๒**

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย เพลະเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๕๒”
- ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ
- ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป
- นิสิต ที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ
- ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒
- ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒

(พระมหาสมจินต์ สมมาปณฺโญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๒. ระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต

โดยแบ่งการศึกษา เป็น ๒ แผน ดังนี้

๑) แผน ก เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก (๑) ทำเฉพาะดุษฎีนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๘ หน่วยกิต และบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ก (๒) ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และทำดุษฎีนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
ดุษฎีนิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๒) แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต และทำการศึกษานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
การศึกษาอิสระ		๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๓. ระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบ ๑ ผู้เข้าศึกษาต้องทำคุณวุฒินิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทต้องทำคุณวุฒินิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีหรือเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ต้องทำคุณวุฒินิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๗๘ หน่วยกิต

๒. แบบ ๒ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๙ หน่วยกิต และทำคุณวุฒินิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
คุณวุฒินิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระราชรัตนโมลี)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับคฤหัสถ์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยจึงสมควรกำหนดรายวิชาบาลี ให้ศึกษาเพิ่มเติม

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงให้ยกเลิกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และกำหนดรายวิชาบาลี ให้ศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

๑. วิชา ๑๐๒ ๓๐๒ การใช้ภาษาบาลี ๑ (๓) (๓-๐-๖)

Usage of Pali I

๒. วิชา ๑๐๒ ๓๐๖ การใช้ภาษาบาลี ๒ (๓) (๓-๐-๖)

Usage of Pali II

ให้รายวิชาเหล่านี้เป็นรายวิชาเรียนเสริมโดยไม่นับหน่วยกิตและแสดงผลการเรียนด้วยสัญลักษณ์ S หรือ U

นิสิตที่สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษาตั้งแต่ประโยค ป.ธ.๓ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ไม่ต้องลงทะเบียนเรียน

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(พระมหาสมจินต์ สมมาปณฺโณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒

ข้อ ๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต แบบ ๒.๑ และแบบ ๒.๒ ภาคภาษาไทย ต้องสอบผ่านการสอบวัดความรู้ภาษาต่างประเทศ ๒ ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ อีก ๑ ภาษา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ ๘ การสมัครเรียนและสมัครสอบ

(๑) นิสิตยื่นใบสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด

(๒) อัตราค่าธรรมเนียมการสมัครเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือการสมัครสอบ MCU-GET ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๙ การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ ให้ทดสอบทักษะ ๔ ด้าน คือ

(๑) ทักษะด้านการฟัง (Listening)	๑๐๐ คะแนน
(๒) ทักษะด้านการพูด (Speaking)	๑๐๐ คะแนน
(๓) ทักษะด้านการอ่าน (Reading)	๑๐๐ คะแนน
(๔) ทักษะด้านการเขียน (Writing)	๑๐๐ คะแนน
รวมคะแนน	๔๐๐ คะแนน

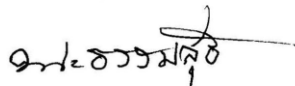
นิสิตผู้ได้ผลการสอบเกินร้อยละ ๖๐ จากคะแนนเต็ม ถือว่าผ่านการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ

ข้อ ๑๐ การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษจากสถาบันภาษาอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๑ ให้ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๒ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๖๓ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑ กันยายน ๒๕๕๒

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา
ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๕๔
แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงมีมติ
ให้ประกาศกำหนดปริญญา ในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้

ปริญญาสามชั้น คือ

เอก เรียกว่า “พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พธ.ด.”

โท เรียกว่า “พุทธศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พธ.ม.”

ตรี เรียกว่า “พุทธศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พธ.บ.”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

พระสุเมธาธิบดี

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
ประวัติและผลงานของอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นินฺยุญยากร), รศ.ดร.
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   รองศาสตราจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, ปรัชญา, วิปัสสนา, สันติศึกษา, สังคมวิทยา, การศึกษา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
  - ๕.๑ งานวิจัย
    - พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. การบูรณาการองค์ความรู้ด้านสันติภาพเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพในสังคมไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๑) : ๑๒๕๔-๑๒๖๖.
    - พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. การเตรียมความพร้อมของสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๑-๑๖.
  - ๕.๒ บทความทางวิชาการ
    - พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. สันติศึกษา:พุทธวิธีสู่สันติภาพโลก. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* ปีที่ ๔ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๑-๙.
  - ๕.๓ หนังสือ/ตำรา -
๖. กรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
  - มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์), ดร.
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   -
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, สันติศึกษา, สังคมวิทยา, การศึกษา, จิตวิทยา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
- ๕.๑ งานวิจัย
- คุณธนรัฐ สะอาดเอี่ยม และ พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์). การศึกษาแนวคิดเรื่องสัมมาชีพและความรับผิดชอบในพระพุทธศาสนา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๓๒๐-๓๓๒.
- ๕.๒ บทความทางวิชาการ
- พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์) พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ (ตุนิน) พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที (แสงพงษ์) และสุวรรณี ฮ่อแสงชัย. มนุษย์กับสันติภาพและพุทธสันติวิธี. *วารสารมหาจุฬานาคปริทรรศน์*. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๐ (ธันวาคม ๒๕๖๒): ๔๖๙๘-๔๗๑๐.
- สุวรรณี ฮ่อแสงชัย พระปราโมทย์ วาทโกวิโท และพระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที. มุมมองการศึกษาเชิงปรัชญาและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสันติวิธี. *วารสารศิลปการจัดการ*. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๑๘๐-๑๙๒.
- พระปราโมทย์ วาทโกวิโท. ธรรมะโอติ: กระบวนการพัฒนาองค์กรวิถีพุทธ. *เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. ครั้งที่ ๔ (สิงหาคม ๒๕๕๙): ๕๘๒-๕๙๐.
- ๕.๓ หนังสือ/ตำรา   -
๖. กรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   **ผศ.ดร.ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์**
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, สันติศึกษา, สังคมวิทยา, การศึกษา, จิตวิทยา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
- ๕.๑ งานวิจัย**
- ดร.อรชร ไกรจักร และ ผศ.ดร.ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์. ชุมชนบางบัว : สร้างต้นกล้า
จิตสาธารณะเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑
(มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓): ๔๕-๕๕.
- ดร.ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์. ชุมชนสันติสุขในพุทธศตวรรษที่ ๒๖: ถอดบทเรียนชุมชนสันติสุขใน
พื้นที่ที่มีความขัดแย้ง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม ๒๕๖๑): ๑๓-
๒๔.
- Poonsuk Masrungson, Banpot Thontiravong and Khantong Wattanapradith. Key
Performance Indicators Related To Peace Building Process of Organizations and World
Peace Makers. *Journal of MCU Peace Studies*. Vol.๗ No.๓ (May-June ๒๐๑๙): ๕๙๔-๖๐๘.
- ๕.๒ บทความทางวิชาการ**
- ดร.ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์และดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. Ethnic Diversity and Peaceful
Coexistence in ASEAN Community: Case Study of Thai and CLMV Student Groups in
Mahachulalongkornrajavidyalaya University (Main Campus). *วารสารสันติปริทรรศน์ มจร*. ปีที่
๕ (ฉบับพิเศษในวันวิสาขบูชาโลก ๒๕๖๐): ๔๕-๕๕.
- ดร.ชั้นทอง วัฒนะประดิษฐ์. สันติศึกษา: มรรคาสู่วิถีพุทธ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*. มจร ปีที่
๔ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๓๙-๕๑.
- ๕.๓ หนังสือ/ตำรา -**
๖. กรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   **พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.**
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   ศาสตราจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, ปรัชญา, สันติศึกษา, สังคมศาสตร์, รัฐศาสตร์, การศึกษา, การบริหารจัดการ
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))

๕.๑ งานวิจัย

- พระสุธีรัตนบัณฑิต (อากาศโร) และ พระพรหมบัณฑิต (ธมฺมจิตฺโต). องค์ประกอบ รูปแบบ และ กระบวนการสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒): ๙๒๓-๙๓๗.

- Khenpo Karchung, Dr.Pintong Chatnarat and Prof.Dr.Phra Brahmabandit (Prayoon Dhammacitto). Yeshe Dorji The Founder of Bhutan's Dragon Tradition. *The Journal of International Association of Buddhist Universities (JIABU)*. Vol. ๑๒ No. ๒ (July-December ๒๐๑๙): ๑-๑๓.

๕.๒ บทความทางวิชาการ

- วริศดา พุกแก้ว และ พระพรหมบัณฑิต(ธมฺมจิตฺโต). การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักพุทธสันติวิธี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๗๕๑ - ๗๖๒.

๕.๓ หนังสือ/ตำรา

-พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. (๒๕๖๑). **พระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา**. พิมพ์ครั้งที่

๑. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๑๑๖๖ หน้า.

-พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (๒๕๖๒). **ศาสนากับเป้าหมาย: การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). ๔๙ หน้า

๖. กรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   **พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.**
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   ศาสตราจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, ปรัชญา, สันติศึกษา, การบริหาร, สังคมวิทยา, การศึกษา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
  - ๕.๑ งานวิจัย
    - พระราชปริยัติกวี,ศ.ดร. การศึกษาวิเคราะห์หาแก่นธรรมจากชาดก. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๑): ๑-๑๗.
  - ๕.๒ บทความทางวิชาการ
    - Prof Dr.Phrasrikhamphirayan. ASEAN Religion & Culture Management for Peaceful Living Together. The theme of the conference is “Intercultural relation between India and Vietnam”. *Vietnam Buddhist Research Institute, Ho Chi Minh City, Vietnam, Vietnam Buddhist University, HCM City* on ๒๓ July ๒๐๑๖: ๔๐-๔๒.
  - ๕.๓ หนังสือ/ตำรา
    - พระราชปริยัติกวี,ศ.ดร. (๒๕๕๙). **พุทธปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๔๘๐ หน้า.
    - พระศรีคัมภีร์ญาณ,ศ.ดร. (๒๕๕๙). **บูรณาการพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังบริหาร** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๙๖ หน้า.
    - พระศรีคัมภีร์ญาณ,ศ.ดร. (๒๕๕๙). **จริยศาสตร์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๔๔๒ หน้า.
    - พระศรีคัมภีร์ญาณ,ศ.ดร. (๒๕๕๙). **คู่มือการเรียนการสอนวิชาแปลไทยเป็นมคธ ประโยค ป.ธ.๕**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๑๒๔ หน้า.
๖. กรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
  - มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ (ตุนิน), ผศ.ดร.
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, ปรัชญา, วิปัสสนา, สันติศึกษา, สังคมวิทยา, การศึกษา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
  - ๕.๑ งานวิจัย
    - พระมหาไพรัช ธรรมทีโป และ พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ. กัลยาณมิตรในพระพุทธศาสนากับปรัชญาตะวันตก :บูรณาการเพื่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๐) : ๕๔-๗๐ หน้า
    - พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. ปรัชญาความขัดแย้ง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*.ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๑) : ๒๘๔-๒๙๒.
    - พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. การบูรณาการองค์ความรู้หลักการ และวิถีปฏิบัติตามแนวทางศาสนาเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพ, *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร*. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๑): ๔๗๔-๔๘๙.
  - ๕.๒ บทความทางวิชาการ
    - พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์) พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ (ตุนิน) พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที (แสงพงษ์) และสุวรรณี ฮ้อแสงชัย. มนุษย์กับสันติภาพและพุทธสันติวิธี. *วารสารมหาจุฬานาคปริทรรศน์*. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๐ (ธันวาคม ๒๕๖๒): ๔๖๙๘-๔๗๑๐.
    - พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. บทบาทการเสริมสร้างสันติภาพของ ดร.อัมเบตการ์ ตามหลักพุทธสันติวิธี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. ปีที่ ๔ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๒๐๙-๒๑๙.
  - ๕.๓ หนังสือ/ตำรา -
๖. กรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
  - มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที (แสงพงษ์), ดร.
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   -
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, ปรัชญา, วิปัสสนา, สันติศึกษา, สังคมวิทยา, การศึกษา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
- ๕.๑ งานวิจัย
- คุณนิเทศ สนั่นนารี และ พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที (แสงพงษ์). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาชุมชนของวัดและชุมชนในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๓๖๔-๓๗๘.
- ๕.๒ บทความทางวิชาการ
- พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์) พระมหาดวงเด่น จิตตญาโณ (ตุนิน) พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที (แสงพงษ์) และสุวรรณี อ้อแสงชัย. มนุษย์กับสันติภาพและพุทธสันติวิธี. *วารสารมหาจุฬานาคปริทรรศน์*. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๐ (ธันวาคม ๒๕๖๒): ๔๖๘๘-๔๗๑๐.
- สุวรรณี อ้อแสงชัย, พระปราโมทย์ วาทโกวิโท และพระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที. มุมมองการศึกษาเชิงปรัชญาและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสันติวิธี. *วารสารศิลปการจัดการ*. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๑๘๐-๑๙๒.
- ๕.๓ หนังสือ/ตำรา -
๖. กรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ประวัติและผลงานทางวิชาการอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา**

*****

๑. ชื่อ/ฉายา/สกุล   **ดร.สุวรรณี อ้อแสงชัย**
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   -
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา, สันติศึกษา, สังคมวิทยา, การศึกษา, การบริหาร
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา ๕ ปีย้อนหลัง (๒๕๕๙-๒๕๖๓))
- ๕.๑ งานวิจัย**
- คุณชยาภรณ์ สุขประเสริฐ พระครูศรีปัญญาวิกรม พระมหาพจน์ สุวใจ คุณไฉ ชีรัมย์ และคุณสุวรรณี อ้อแสงชัย. การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๑๒๐-๑๓๒.
- ๕.๒ บทความทางวิชาการ**
- พระปราโมทย์ วาทโกวิโท (พันธพัฒน์), พระมหาดวงเด่น รัฐญาโณ (ตุนิน) , พระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที (แสงพงษ์) และสุวรรณี อ้อแสงชัย. มนุษย์กับสันติภาพและพุทธสันติวิธี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.* ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๐ (ธันวาคม ๒๕๖๒): ๔๖๙๘-๔๗๑๐.
- สุวรรณี อ้อแสงชัย, พระปราโมทย์ วาทโกวิโท และพระมหาวีระศักดิ์ อภินนทเวที. มุมมองการศึกษาเชิงปรัชญาและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงเชิงพุทธสันติวิธี. *วารสารศิลปการจัดการ.* ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๓): ๑๘๐-๑๙๒.
- ๕.๓ หนังสือ/ตำรา -**
๖. กรรมการที่ปรึกษาคุณิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุง
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา

บันทึกข้อความ

แผนกสารบรรณ	
สำนักงานอธิการบดี	
วันที่	๑๔๔๔
วันรับที่	๑๕ ก.พ. ๒๕๖๕
เวลา	๑๖.๕๒
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	

ส่วนงาน สถาบันภาษา มจร (สาขาวิชาสันติศึกษา) โทร ๐-๓๕๒๔-๘๐๐๐ ภายใน ๘๕๒๘
 ที่ ๘ ๘๐๑๓/๒๑๐ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
 เรื่อง ขออนุมัติลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา

กราบเรียน อธิการบดี

เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๕๘ และประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง แนวปฏิบัติในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

เพื่อการนี้ จึงกราบเรียนมาเพื่อขออนุมัติลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา รายละเอียดตามเอกสารแนบ
 จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติลงนามต่อไป

(พระมหากษัตริย์ ภูมิพลอดุลยเดช, รศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาสันติศึกษา

เรียน อธิการบดี
 เห็นการอนุมัติ
 เพื่อโปรดทราบ

(พระมหากษัตริย์ ภูมิพลอดุลยเดช, รศ.ดร.)
 ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรียน อธิการบดี
 เห็นควรอนุมัติ
 เพื่อโปรดทราบ

(พระเทพพรเมธี)
 รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
 ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

(พระราชปรีดีทิพย์)

อธิการบดี
 ๑๖ ก.พ. ๒๕๖๕

ผู้ประสานงาน: พระมหาตนิย์ อุปวฑฒโน
 โทร. ๐๖๓-๕๖๑๕๓๒๖
 อีเมล danai.sri@mca.ac.th

กราบเรียน อธิการบดี

- เห็นควรอนุมัติ
- เพื่อโปรดทราบ

[Handwritten signature]

พระมหาไพฑิธย์ ธมฺมจีโป, ผศ.ดร.
รท.ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี
๑๗ / ก.พ. / ๖๕

เรียน อธิการบดี

- เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- เพื่อทราบ

[Handwritten signature]

(พระสุวรรณเมธากรณ์)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
๒๑ / ก.ค. / ๖๕

กราบเรียน อธิการบดี

- เห็นควรอนุมัติ
- เพื่อโปรดทราบ

[Handwritten signature]

(พระมหาบัณฑิต ปณฺฑิตเมธี)
ผู้อำนวยการกองแผนงาน
๒๕ / ก.พ. / ๖๕

เรียน อธิการบดี

- เห็นควรอนุมัติ
- เพื่อโปรดทราบ

[Handwritten signature]

(พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

๒๕ / ก.พ. / ๖๕

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๑๙๙ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังนี้

๑. พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.	ประธานที่ปรึกษา
๒. พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร. อธิการบดี	รองประธานที่ปรึกษา
๓. พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	ที่ปรึกษา
๔. พระสุวรรณเมธากรณ์, ผศ. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ที่ปรึกษา
๕. พระมหาสมบุญ ฐุฑฒิกโร, รศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	ที่ปรึกษา
๖. เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า	ที่ปรึกษา
๗. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	ที่ปรึกษา
๘. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร.	ประธานกรรมการ
๙. รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม	กรรมการ
๑๐. รศ.ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง	กรรมการ
๑๑. รศ.ดร. ประพันธ์ ศุภษร	กรรมการ
๑๒. ศ.ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ	กรรมการ
๑๓. ดร.นพ.บรรพต ดันธีรวงศ์	กรรมการ
๑๔. รศ.ดร.โคทม อารียา	กรรมการ
๑๕. พล.อ.เอกชัย ศรีวิลาศ	กรรมการ
๑๖. ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์	กรรมการ
๑๗. ศ.วิชา มหาคุณ	กรรมการ
๑๘. ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	กรรมการ
๑๙. ดร.อำนาจ บัวศิริ	กรรมการ

๒๐. พันตำรวจโท พงษ์ธร รัญญูสิริ	กรรมการ
๒๑. นายอดุลย์ ชันทอง	กรรมการ
๒๒. ดร. จตุพร วิศิษฎ์โชติอังกูร	กรรมการ
๒๓. พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ, ผศ.ดร.	กรรมการและเลขานุการ
๒๔. พระปราโมทย์ วาทโกวิโท, ดร.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. พระมหาวีระศักดิ์ อภินนุทเวที, ดร.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. ผศ.ดร. ชันทอง วัฒนประดิษฐ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. ดร. สุวรรณีย์ ย้อแสงชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. พระมหาदनัย อุปวฑฺฒโน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์นโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา และปรับปรุงให้เป็นไปตามกรอบและนโยบายของมหาวิทยาลัย
๒. ศึกษาข้อมูลกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ตามเกณฑ์ของ สกอ.
๓. ให้ความคิดเห็น ปรับปรุง และเสนอร่างข้อบังคับนี้ ในที่ประชุมสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย โดยลำดับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระราชปรีดีทิพย์, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘
กับหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓

ตารางเปรียบเทียบ
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓

โครงสร้างหลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๕๘	โครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓	สาระที่ปรับปรุง
<p>๑. หลักสูตร</p> <p>๑.๑ จำนวนหน่วยกิต</p> <p>๑) แบบ ๑.๑ ทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๕๔ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร</p> <p>๒) แบบ ๒.๑ ศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์จำนวน ๕๔ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร</p> <p>๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็น ๒ แบบ คือ</p> <p>๑) หลักสูตรแบบ ๑.๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ทำวิทยานิพนธ์จำนวน ๕๔ หน่วยกิต และศึกษารายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตจำนวน ๗ รายวิชา โดยทั้งนี้ทางหลักสูตรอาจให้ศึกษารายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นๆ เพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด</p> <p>๒) หลักสูตรแบบ ๒.๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต ศึกษารายวิชารวมไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต โดยทั้งนี้ทางหลักสูตรอาจให้ศึกษารายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นๆ เพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด</p>	<p>๑. หลักสูตร</p> <p>๑.๑ จำนวนหน่วยกิต</p> <p>๑) แบบ ๑.๑ <u>ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต</u> ตลอดหลักสูตร</p> <p>๒) <u>แบบ ๑.๒ ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต</u> ตลอดหลักสูตร</p> <p>๓) แบบ ๒.๑ <u>ทำดุษฎีนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต</u> <u>และศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต</u> <u>รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต</u></p> <p>๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็น ๓ แบบ คือ</p> <p>๑) แบบ ๑.๑ <u>เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต</u></p> <p><u>๒) แบบ ๑.๒ เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต</u></p> <p>๓) แบบ ๒.๑ เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต <u>และศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต</u></p>	<p>ปรับตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๘</p> <p>โครงสร้างหลักสูตรแบบ ๑.๑ ๔๘ น.</p> <p>แบบ ๑.๒ ๗๒ น.</p>

			<u>รวมเป็น ๕๔ หน่วยกิต</u>				แบบ ๒.๑ วิทยานิพนธ์ ๓๖ น.และ ศึกษา รายวิชา ไม่น้อยกว่า ๑๘ น. รวมเป็น ๕๔ น.
หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๑.๑	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๒.๑	หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๑.๑	จำนวนหน่วยกิต แบบ ๑.๒	หน่วยกิต แบบ ๒.๑	
๑.หมวดวิชาบังคับ			๑.หมวดวิชาบังคับ				
๑.๑ นับหน่วยกิต	-	๖	๑.๑ นับหน่วยกิต	-	-	๖	
๒.๑ ไม่นับหน่วยกิต	(๑๕)	(๑๕)	๒.๑ ไม่นับหน่วยกิต	(๙)	(๙)	(๙)	
๒.หมวดวิชาเอก	(๖)	๖	๒.หมวดวิชาเอก	(๖)	(๖)	๖	
๓.หมวดวิชาเลือก	-	๖	๓.หมวดวิชาเลือก	-	-	๖	
๔.ดุซงึนินพนธ์	๕๔	๓๖	๔.ดุซงึนินพนธ์	๔๘	๓๒	๓๖	
รวมทั้งสิ้น	๕๔	๕๔	รวมทั้งสิ้น	๔๘	๓๒	๕๔	

หมายเหตุ : รายวิชาใน ( ) นิสิตต้องศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

**หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓**

หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๕๘	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๓	สาระที่ปรับปรุง
รหัสและชื่อหลักสูตร ภาษาไทย : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Program in Peace Studies	รหัสและชื่อหลักสูตร <u>รหัสหลักสูตร</u> : XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy Program in Peace Studies	-เพิ่มหัวข้อรหัส หลักสูตร เดิมไม่มี
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	-คงเดิม

<p>ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สันติศึกษา) ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy (Peace Studies) ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ด. (สันติศึกษา) ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : Ph.D. (Peace Studies)</p>	<p>ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สันติศึกษา) ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Doctor of Philosophy (Peace Studies) ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ด. (สันติศึกษา) ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : Ph.D. (Peace Studies)</p>	
<p>ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ๑. ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะบูรณาการสันติภาพ ทั้งภายในและภายนอก โดยเริ่มต้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ เรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสันติภาพ และสันติวิธี บนฐานของอุดมการณ์แห่งการมีสติ ขันติและสันติ เข้าถึงความ เป็นผู้รู้ ตื่น เบิกบาน อันเป็นพื้นฐานของการฝึกฝนพัฒนาตนตามหลัก พระพุทธศาสนา ทำให้ผู้เรียนสามารถเป็นวิศวกรสันติภาพที่มีความเชี่ยวชาญ ในการสร้างสรรค์เครื่องมือจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี เป็นบุคคลที่มี พฤติกรรมดีงามเป็นต้นแบบให้สังคม มีจิตวิญญาณที่เสียสละพร้อมสร้าง ประโยชน์ให้กับผู้อื่น สามารถร่วมประสานมนุษย์และสังคมให้อุดมด้วยสันติสุข สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชีพชั้นสูงสำหรับพระภิกษุ สามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษา พระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”</p>	<p>ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ๑. ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มีความ มุ่งหมายที่จะบูรณาการสันติภาพ ทั้งภายในและภายนอก โดยเริ่มต้น พัฒนาผู้เรียนให้สามารถ เรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาองค์ความรู้ด้าน สันติภาพและสันติวิธี บนฐานของอุดมการณ์แห่งการมีสติ ขันติและสันติ เข้าถึงความ เป็นผู้รู้ ตื่น เบิกบาน อันเป็นพื้นฐานของการฝึกฝนพัฒนาตน ตามหลักพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้เรียนสามารถเป็นวิศวกรสันติภาพที่มี ความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์เครื่องมือจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมดีงามเป็นต้นแบบให้สังคม มีจิตวิญญาณที่ เสียสละพร้อมสร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่น สามารถร่วมประสานมนุษย์และ สังคมให้อุดมด้วยสันติสุข สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษา พระไตรปิฎกและวิชาชีพชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณา การกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”</p>	-คงเดิม
<p>ความสำคัญ (ฉบับเดิมไม่มี)</p>	<p>๒. ความสำคัญ <i>สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและความ</i></p>	-เพิ่มความสำคัญ ฉบับเดิมไม่มี

	<p><u>เหลื่อมล้ำในสังคม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการอยู่ร่วมกันของสมาชิกที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและภาษา ทำให้สังคมไทยต้องเตรียมพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ประกอบกับปัญหาการหลอมรวมวัฒนธรรม ปัญหาเชิงโครงสร้าง จำเป็นต้องมีการพัฒนานวัตกรรมทางด้านสันติภาพ พัฒนาภาวะผู้นำ นักวิศวกรสันติภาพที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจถึงแก่นแท้ของการจัดการความขัดแย้ง และแนวทางในการเสริมสร้างสังคมสันติสุข เพื่อให้มาทำหน้าที่ในการสร้างสันติภาพ ตั้งแต่ระดับชุมชน สังคม และประเทศชาติ</u></p>	
<p>๒. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>๑. เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในศาสตร์สันติศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติสามารถสร้างสันติภาวะให้กับตนเอง และมีภาวะผู้นำในการสร้างสันติภาพในชุมชน สังคม และประเทศ</p> <p>๒. เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้มีความสามารถเชิงปฏิบัติการในการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านสันติภาพไปสร้างเครื่องมือในการแก้ไขและป้องกันความขัดแย้งในระดับบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศ</p> <p>๓. เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพผ่านวิถีชีวิตความเชื่อมิตินิยม วัฒนธรรม ความเป็นชาติพันธุ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมไทยและประชาคมอาเซียน</p>	<p>๓. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p><u>๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้เป็นวิศวกรสันติภาพที่สามารถฝึกพัฒนาตนเองให้มีสติตื่นรู้ รู้เท่าทันอารมณ์ และจิตใจ มีขันติที่สามารถอดทนต่อการเรียนรู้ ยอมเปิดใจรับฟังผู้อื่นด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสันติภายใน ที่สะท้อนความสุขสงบ เย็น พร้อมเผชิญกับสภาพปัญหาความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล ด้วยความรู้ ตื่น และเบิกบาน</u></p> <p><u>๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้เป็นวิศวกรสันติภาพที่มีความรอบรู้ และเข้าใจศาสตร์สันติศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติการเกี่ยวกับความขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ กับสันติศึกษา เพื่อสร้างสันติวัตกรรมการผ่านงานวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในชุมชน และสังคม</u></p> <p><u>๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตให้เป็นวิศวกรสันติภาพนัก</u></p>	<p>-เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรใหม่</p>

ปฏิบัติการ ที่มีทักษะในการเป็นผู้นำกระบวนการสร้างสันติภาพ และมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบเครื่องมือเพื่อสร้างแรงบันดาลใจใฝ่สันติ มีเทคนิคการสื่อสารเพื่อสันติ สร้างการมีส่วนร่วม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อป้องกันแก้ไขเยียวยา เสริมสร้างสันติภาพ และรักษาสันติภาพให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน และสังคม

แผนการรับนิสิตและจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา ๕ ปี

แผนการรับนิสิตแบบ ๑.๑ และ ๒.๑ (รวมกัน)

ระดับชั้นปี	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
ชั้นปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ชั้นปีที่ ๒	-	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๓๐	๓๐	๓๐
รวมจำนวนนิสิต	๓๐	๖๐	๙๐	๙๐	๙๐
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา		-	๓๐	๓๐	๓๐

แผนการรับนิสิตและจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา ๕ ปี

แผนการรับนิสิตแบบ ๑.๑

ระดับชั้นปี	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ชั้นปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
รวมจำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๗๕	๗๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	๒๕	๒๕	๒๕

แผนการรับนิสิตแบบ ๑.๒

ระดับชั้นปี	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ชั้นปีที่ ๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๑๕	๑๕	๑๕
รวมจำนวนนิสิต	๑๕	๓๐	๔๕	๔๕	๔๕
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	๑๕	๑๕	๑๕

ปรับแยกตารางแผนการรับนิสิตแต่ละประเภทออกจากกันเพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

- รับนิสิต ๑.๑ จำนวน ๒๕ คน
- รับนิสิต ๑.๒ จำนวน ๑๕ คน
- รับนิสิต ๒.๑ จำนวน ๓๐ คน

	แผนการรับนิสิตแบบ ๒.๑				
	ระดับชั้นปี	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ชั้นปีที่ ๑	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ชั้นปีที่ ๒	-	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๓๐	๓๐	๓๐
รวมจำนวนนิสิต	๓๐	๖๐	๙๐	๙๐	๙๐
จำนวนนิสิตที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	๓๐	๓๐	๓๐

**ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชา
หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘ และ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๓
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**

รายวิชาในหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘	รายวิชาในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๓	สาระที่ปรับปรุง
<p style="text-align: center;">๑. รายวิชาสำหรับหลักสูตร แบบ ๑.๑ ๑. วิชาบังคับ : ไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๕ รายวิชา</p>	<p style="text-align: center;">๑. รายวิชาสำหรับหลักสูตร แบบ ๑.๑ ๑) หมวดวิชาบังคับ: ไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา (๙) หน่วยกิต</p>	-ลดจำนวนวิชา จาก ๕ วิชา เหลือ ๓ วิชา
<p>๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา** ๓ (๓-๐-๖) (Concepts and Theories on Peace Studies) ศึกษาความหมาย แนวคิดหลักเกี่ยวกับสันติภาพและสันติศึกษา วิเคราะห์สาเหตุเงื่อนไขความขัดแย้ง แนวทางการสร้างสันติภาพและการรักษา สันติภาพในสังคม โดยอาศัยองค์ความรู้ด้านรัฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา ปรัชญา การถอดบทเรียนกลยุทธ์การสร้างสันติภาพของนักสันติภาพโลก องค์กรสันติภาพและองค์ความรู้ด้านสันติภาพในทางศาสนา ยุทธศาสตร์สันติ วิธี เครื่องมือแก้ไขความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี แนวทางและวิธีการที่ได้มาซึ่ง</p>	<p>๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา (๓) (๓-๐-๖) (Concepts and Theories on Peace Studies) <i>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และปรากฏการณ์เกี่ยวกับความ ขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ ความหมาย ประเภท ลักษณะ สาเหตุ ปัจจัยเงื่อนไข ผลกระทบ วิธีการป้องกัน การ แก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรง การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษา สันติภาพ ถอดบทเรียนจากแนวคิดและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของ บุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสังคมที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง รุนแรง</i></p>	-รหัส ชื่อวิชา และ หน่วยกิต คงเดิม -เปลี่ยนคำอธิบาย รายวิชาใหม่หมด

สันติภาพทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ชาติ และการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียน	<u>สันติวิธี และสันติภาพ ทั้งตะวันออก ตะวันตก และพุทธสันติวิธี</u>	
<p>๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ** ๓ (๓-๐-๖) (Leadership and Skills in Peace-Building)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานด้านสันติภาพ คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำกับการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่สามารถเป็นผู้นำในการเลือกใช้กระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งตามหลักสันติวิธี รวมทั้งบทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะผู้นำในการจัดการศึกษาที่บูรณาการพระพุทธศาสนากับสันติศึกษาเพื่อการแก้ไขเยียวยา พัฒนาจิตใจและสังคมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทในสังคมไทย</p>	<p>๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ (๓) (๑-๖-๒) (Leadership and Skills in Peacebuilding)</p> <p><u>แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำแห่งการสร้างสันติ</u> <u>หลักการ กระบวนการ วิธีการ และอุดมการณ์ของผู้นำสันติภาพทั้ง</u> <u>ตะวันตก ตะวันออก และในพระพุทธศาสนา ทักษะผู้นำแห่งกระบวนการ</u> <u>ทักษะสื่อสาร ทักษะฝึกปฏิบัติกรฟัง ทักษะการเป็นวิทยากร ทักษะการ</u> <u>เป็นผู้อำนวยความสะดวก ทักษะการอยู่ร่วมกับสังคม ทักษะการคิดวิเคราะห์</u> <u>ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้นำทางจิตวิญญาณ วิชาและจรณะของผู้นำ</u> <u>วิสัยทัศน์ของผู้นำ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ การถอดบทเรียนผู้นำ</u> <u>บุคคลสำคัญ ทักษะการออกแบบและการใช้เครื่องมือในการสร้าง</u> <u>สันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง</u></p>	<p>-รหัส/ชื่อวิชา คงเดิม -ปรับหน่วยกิต ใหม่ -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>
<p>๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means)</p> <p>ศึกษาหลักการ และเครื่องมือการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎก โดยเน้นศึกษาความหมาย ความเป็นมา คุณค่าและความสำคัญของสันติวิธีต่อมนุษย์และสังคม รวมไปถึงการศึกษา และเรียนรู้รูปแบบของพุทธสันติวิธีในรูปแบบต่างๆ ในแต่ละกรณี เช่น อธิกรณสมถะ และการไกล่เกลี่ยคนกลาง ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การสร้าง</p>		<p>-รหัส ชื่อ คงเดิม -ย้ายไปอยู่ในหมวด วิชาเอก : ไม่นับ หน่วยกิต -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>

<p>ความสำเร็จในการใช้พุทธสันติวิธีรูปแบบต่างๆ อันจะนำไปสู่การนำหลักพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน</p>		
<p>๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิจัยขั้นสูงว่าด้วยสันติภาพ (๓) (๒-๒-๕) (Advanced Research Methodology on Peace) ศึกษาหลักการและแนวคิดสำหรับวิธีวิจัยขั้นสูงทางกระบวนการสร้างสันติภาพ สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง การทบทวนวรรณกรรมสำหรับการวิจัยขั้นสูง การสร้างและสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยขั้นสูง การออกแบบและการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โครงร่างการวิจัยการวางแผนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การประเมินโครงการการวิจัยการเขียนรายงานการวิจัยจริยธรรมการวิจัย นิสิตสามารถนำเสนอโครงร่างการวิจัยโดยนำองค์ความรู้ด้านสันติศึกษามาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมในบริบทต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ (๓) (๓-๒-๕) (Advanced Research Methodology <u>for</u> Peace) <u>ศึกษาระเบียบวิธีและกระบวนการวิจัยขั้นสูงเพื่อการสร้างสันติภาพ มุ่งเน้นการวิจัยแบบผสมวิธี แบบเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงนโยบาย การออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเพื่อรับใช้สังคม การวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่</u></p>	<p>-รหัส คงเดิม -ปรับชื่อวิชาและหน่วยกิตใหม่ -ปรับเปลี่ยนคำอธิบายรายวิชาใหม่หมด</p>
<p>๘๐๐ ๓๐๖ วิปัสสนากรรมฐาน (๓) (๒-๕-๒) (Insight Meditation) ศึกษาวิปัสสนากรรมฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยภาคทฤษฎีเน้นศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติกรรมฐานของพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎก รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่างๆ ในสังคมไทย ส่วนในภาคปฏิบัติจะมีการนำนิสิตให้ฝึกปฏิบัติกรรมฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและพัฒนาจิตใจให้เกิดสันติภายในที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในทางที่เที่ยง และเกื้อกูลต่อสังคมให้เกิดสันติสุข</p>		<p>-ยกเลิก เพราะนิสิตต้องเข้ากรรมฐาน ๔๕ วัน ซึ่งหลักสูตรเป็นผู้จัดโครงการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่แล้ว</p>

๒) หมวดวิชาเอก(ไม่นับหน่วยกิต): จำนวน ๒ รายวิชา	๒) หมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา	ย้ายสลับตำแหน่งคำ
<p>๘๑๑ ๒๐๘ กระบวนการสร้างความปรองดองโดยพุทธสันติวิธี ๓ (๒-๕-๒) (Reconciliation by Buddhist Peaceful Means)</p> <p>ศึกษากระบวนการสร้างความปรองดอง เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างความปรองดองที่เหมาะสมกับบริบทในประเด็นของการป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นใหม่ การนำไปสู่การสร้างสันติภาพที่หยุดยั้งความรุนแรง การสร้างประชาธิปไตย การลดความเกลียดชัง การลดความแตกแยก และการสร้างพื้นที่แห่งความไว้วางใจ การมองเห็นแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน การสร้างความสามัคคี โดยอาศัยองค์ความรู้ในพุทธสันติวิธีบูรณาการกับแนวคิดเครื่องมือสร้างความปรองดอง เช่น หลักการเสวนา การเจรจาไกล่เกลี่ย การเจรจาต่อรอง การใช้หลักยุติธรรม การใช้หลักศาสนาเพื่อความปรองดอง การใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมและพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ในภาคปฏิบัตินิสิตต้องผ่านการฝึกงานจากองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาที่สอดคล้องกับรายวิชา</p>		<p>-ยกเลิก เพราะ เนื้อซ้ำซ้อนกับวิชา ๘๑๑ ๑๐๓ พุทธ สันติวิธี</p>
<p>๘๑๑ ๓๐๙ ปฏิบัติการสร้างความปรองดองโดยพุทธสันติวิธี ๓ (๐-๙-๐) (Reconciliation Practice by Buddhist Peaceful Means)</p> <p>ศึกษาภาคปฏิบัติ โดยนิสิตต้องนำเสนอประเด็นเหตุการณ์สถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งที่สนใจ และออกแบบเครื่องมือสร้างความปรองดองโดยนำพุทธสันติวิธีมาประยุกต์ และสร้างสถานการณ์จำลองพร้อมนำเสนอในชั้นเรียน ร่วมวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของวิธีการที่นำมาใช้ และนำไปปฏิบัติในพื้นที่ศึกษาที่นำเสนอไว้ ถอดบทเรียนวิเคราะห์จากสถานการณ์จริงนำเสนอรายงานโครงการในเชิงวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการทั้งในแง่</p>		<p>-ยกเลิก เพราะ เนื้อซ้ำซ้อนกับ วิชา ๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิจัยชั้นสูง ว่าด้วยสันติภาพ - เพราะมุ่งให้นิสิต เน้นวิจัยฝึกทดลอง แก้ไขปัญหา/วิจัย ปฏิบัติ การลงพื้นที่</p>

<p>ของผลสัมฤทธิ์และวิเคราะห์เครื่องมือที่นำไปใช้ในแง่ของจริยธรรมของนักสันติวิธี</p>		
	<p>๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means) <u>ศึกษาหลักการ แนวคิด วิธีการที่สะท้อนอัตลักษณ์พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนวิถีปฏิบัติของพระพุทธเจ้า พระสาวก อุบาสก และอุบาสิกา ที่เป็นต้นแบบแห่งสันติภาพ แนวทางการสร้างสันติวิธีและสันติภาพต่อมนุษย์และสังคม รูปแบบ กระบวนการ ขั้นตอนของพุทธสันติวิธี เช่น อธิกรณสมณะ การสร้างบารมี หลักอหิงสา การไกล่เกลี่ย หลักธรรมะสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การจัดการความขัดแย้งผ่านเหตุการณ์พุทธประวัติ สถานที่สำคัญ พหุวัฒนธรรม ระบบชนชั้นวรรณะ และบุคคลที่นำเครื่องมือพุทธสันติวิธีไปใช้เพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข</u></p>	<p>-รหัส ชื่อ คงเดิม -เดิมเป็นหมวดวิชา บัณฑิต -ย้ายมาอยู่ในหมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต -ปรับคำอธิบายใหม่หมด</p>
	<p>๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ (๓) (๑-๗-๑) (Mindfulness for Peace Engineer) <u>ศึกษาคุณค่าและความหมายของสติ ทั้งสติเชิงรุก และสติเชิงรับที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพภายในของวิศวกรสันติภาพ การใช้สติบำบัด ปฏิบัติการพัฒนาสติเพื่อให้เกิดสันติภายใน การใช้สติในชุมชนสังคม การเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน การใช้สติเป็นฐานในการเป็นจิตอาสาเพื่อดูแลเด็ก ผู้สูงวัย ผู้เจ็บป่วย การรักษาระบบชาติสิ่งแวดล้อม การประนีประนอมข้อพิพาท การใช้เทคโนโลยี รวมถึงผู้นำในองค์กรต่างๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน</u></p>	<p>-รายวิชาใหม่ -รหัส ชื่อวิชาและหน่วยกิต และคำอธิบายรายวิชาใหม่หมด</p>

	<p align="center">(Leadership and Skills in Peacebuilding)</p> <p>แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำแห่งการสร้างสันติ หลักการ กระบวนการ วิธีการ และอุดมการณ์ของผู้นำสันติภาพทั้งตะวันตก ตะวันออก และในพระพุทธศาสนา ทักษะผู้นำแห่งกระบวนการ ทักษะ สื่อสาร ทักษะฝึกปฏิบัติการฟัง ทักษะการเป็นวิทยากร ทักษะการเป็น ผู้อำนวยการ ทักษะการอยู่ร่วมกับสังคม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะ การคิดสร้างสรรค์ ผู้นำทางจิตวิญญาณ วิชาและจรณะของผู้นำ วิทยาลัยของผู้นำ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ การถอดบทเรียนผู้นำ บุคคลสำคัญ ทักษะการออกแบบและการใช้เครื่องมือในการสร้าง สันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง</p>	<p>เดียวกันที่มีเนื้อหา ปรับปรุงแล้วของ หลักสูตรแบบ ๑.๑ -นำมาเปิดสอนครั้งแรกในแบบ ๑.๒ (สำหรับ ป.ตรี มา เรียน ป.เอก)</p>
	<p align="center">๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ (๓) (๓-๒-๔)</p> <p align="center">(Advanced Research Methodology for Peace)</p> <p>ศึกษาระเบียบวิธีและกระบวนการวิจัยขั้นสูงเพื่อการสร้างสันติภาพ มุ่งเน้นการวิจัยแบบผสมวิธี แบบเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ออกแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงนโยบาย การออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเพื่อรับใช้ สังคม การวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่</p>	
	<p>๒) หมวดวิชาเอก : ไม่นับหน่วยกิต ๒ รายวิชา</p>	
	<p align="center">๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี (๓) (๓-๐-๖)</p> <p align="center">(Buddhist Peaceful Means)</p> <p>ศึกษาหลักการ แนวคิด วิธีการที่สะท้อนอัตลักษณ์พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนวิถีปฏิบัติของพระพุทธเจ้า พระสาวก อุบาสก และอุบาสิกา ที่เป็นต้นแบบแห่งสันติภาพ แนวทางการสร้างสันติวิธีและสันติภาพต่อ มนุษย์และสังคม รูปแบบ กระบวนการ ขั้นตอนของพุทธสันติวิธี เช่น</p>	<p>- เป็นรายวิชาอัน เดียวกันที่มีเนื้อหา ปรับปรุงแล้วของ หลักสูตรแบบ ๑.๑ -นำมาเปิดสอนครั้งแรกในแบบ ๑.๒</p>

	<p>อธิกรณสมณะ การสร้างบารมี หลักอหิงสา การไกล่เกลี่ย หลักธรรมะสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การจัดการความขัดแย้งผ่านเหตุการณ์พุทธประวัติ สถานที่สำคัญ พหุวัฒนธรรม ระบบชนชั้นวรรณะ และบุคคลที่นำเครื่องมือพุทธสันติวิธีไปใช้เพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข</p>	<p>(สำหรับ ป.ตรี มาเรียน ป.เอก)</p>
	<p>๘๑๑ ๔๑๖ สถิตสำหรับวิศวกรสันติภาพ (๓) (๑-๗-๑) (Mindfulness for Peace Engineer) ศึกษาคุณค่าและความหมายของสติ ทั้งสติเชิงรุก และสติเชิงรับที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพภายในของวิศวกรสันติภาพ การใช้สติบำบัด ปฏิบัติการพัฒนาสติเพื่อให้เกิดสันติภายใน การใช้สติในชุมชนสังคม การเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน การใช้สติเป็นฐานในการเป็นจิตอาสาเพื่อดูแลเด็ก ผู้สูงวัย ผู้เจ็บป่วย การรักษาระบบชาติสิ่งแวดล้อม การประนีประนอมข้อพิพาท การใช้เทคโนโลยี รวมถึงผู้นำในองค์กรต่างๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน</p>	<p>- เป็นรายวิชาอันเดียวกันที่มีเนื้อหาปรับปรุงแล้วของหลักสูตรแบบ ๑.๑ -นำมาเปิดสอนครั้งแรกในแบบ ๑.๒ (สำหรับ ป.ตรี มาเรียน ป.เอก)</p>
	<p>๓) ดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๗๒ หน่วยกิต</p>	
	<p>๘๐๐ ๑๐๐ ดุษฎีนิพนธ์ (Dissertation) ๗๒ (๐-๒๑๖-๐) การค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่สนใจเกี่ยวกับบริบทความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติวิธี สันติภาพ โดยมุ่งป้องกัน แก้ไข การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาต่อยอด ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ สะท้อนกระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข</p>	<p>- เป็นรายวิชาอันเดียวกันที่มีเนื้อหาปรับปรุงแล้วของหลักสูตรแบบ ๑.๑ -นำมาเปิดสอนครั้งแรกในแบบ ๑.๒ (สำหรับ ป.ตรี มาเรียน ป.เอก)</p>

๒. รายวิชาสำหรับหลักสูตรแบบ ๒.๑	๓. รายวิชาสำหรับหลักสูตรแบบ ๒.๑	
๑) หมวดวิชาบังคับ จำนวน ๗ รายวิชา ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานที่นิสิตระดับดุขุฎีบัณฑิตจะต้อง ศึกษาโดยกำหนดให้เป็นวิชานับหน่วยกิต จำนวน ๖ หน่วยกิต และศึกษาวิชาอื่นๆ ที่ไม่นับหน่วยกิตอีกจำนวน ๑๕ หน่วยกิต ประกอบด้วย	๑) หมวดวิชาบังคับ <u>รวมจำนวน ๕ รายวิชา</u> เป็นวิชาพื้นฐานที่นิสิตระดับดุขุฎีบัณฑิตจะต้องศึกษา ประกอบด้วย	-ปรับลดจำนวนวิชาให้น้อยลงจากเดิม ๗ วิชา คงเหลือ ๕ วิชา
๑.๑) วิชาบังคับแบบนับหน่วยกิต จำนวน ๖ หน่วยกิต	๑.๑) หมวดวิชาบังคับ: นับหน่วยกิต <u>จำนวน ๒ รายวิชา</u> ๖ หน่วยกิต	ปรับคำให้กระชับ
๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา** ๓ (๓-๐-๖) (Concepts and Theories on Peace Studies) ศึกษาความหมาย แนวคิดหลักเกี่ยวกับสันติภาพและสันติศึกษา วิเคราะห์สาเหตุเงื่อนไขความขัดแย้ง แนวทางการสร้างสันติภาพและการรักษาสันติภาพในสังคม โดยอาศัยองค์ความรู้ด้านรัฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา ประชาญา การถอดบทเรียนกลยุทธ์การสร้างสันติภาพของนักสันติภาพโลก องค์การสันติภาพและองค์ความรู้ด้านสันติภาพในทางศาสนา ยุทธศาสตร์สันติวิธี เครื่องมือแก้ไขความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี แนวทางและวิธีการที่ได้มาซึ่งสันติภาพทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ชาติ และการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียน	๘๑๑ ๑๐๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Concepts and Theories on Peace Studies) <u>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และปรากฏการณ์เกี่ยวกับความขัดแย้ง สงครามความรุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ ความหมาย ประเภท ลักษณะ สาเหตุ ปัจจัยเงื่อนไข ผลกระทบ วิธีการป้องกัน การแก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรง การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาสันติภาพ ถอดบทเรียนจากแนวคิดและเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสังคมที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง รุนแรง สันติวิธี และสันติภาพ ทั้งตะวันออก ตะวันตก และพุทธสันติวิธี</u>	-รหัส ชื่อวิชา และหน่วยกิต คงเดิม -ปรับคำอธิบายใหม่หมด
๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ** ๓ (๓-๐-๖) (Leadership and Skills in Peace-Building) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานด้านสันติภาพ คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำกับการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตก	๘๑๑ ๒๐๒ ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ ๓ (๑-๖-๒) (Leadership and Skills in Peace-Building) <u>แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำแห่งการสร้างสันติ หลักการกระบวนการ วิธีการ และอุดมการณ์ของผู้นำสันติภาพทั้งตะวันออก ตะวันออก และในพระพุทธศาสนา ทักษะผู้นำแห่งกระบวนการ ทักษะสื่อสาร ทักษะฝึกปฏิบัติการฟัง ทักษะการเป็นวิทยากร ทักษะการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทักษะการอยู่ร่วมกับสังคม ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้นำทางจิตวิญญาณ วิชาและจรณะของผู้นำ</u>	-รหัส ชื่อวิชา คงเดิม -ปรับหน่วยกิต -ปรับคำอธิบายใหม่หมด -และได้ปรับย้ายไปอยู่ในหมวดวิชาบังคับ : ไม่นับ

<p>และภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่สามารถเป็นผู้นำในการเลือกใช้กระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งตามหลักสันติวิธี รวมทั้งบทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะผู้นำในการจัดการศึกษาที่บูรณาการพระพุทธศาสนากับสันติศึกษาเพื่อการแก้ไขเยียวยา พัฒนาจิตใจและสังคมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทในสังคมไทย</p>	<p><u>วิสัยทัศน์ของผู้นำ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ การถอดบทเรียนผู้นำ บุคคลสำคัญ ทักษะการออกแบบและการใช้เครื่องมือในการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง</u></p>	<p>หน่วยกิตแล้ว</p>
<p>๒. วิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต: จำนวน ๕ รายวิชา (๑๕) หน่วยกิต</p>	<p>๑.๒) หมวดวิชาบังคับ : ไม่นับหน่วยกิต <u>จำนวน ๓ รายวิชา (๙) หน่วยกิต</u></p>	<p>-ปรับลดจำนวนรายวิชา จาก ๕ วิชา คงเหลือ ๓ วิชา</p>
<p>๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means) ศึกษาหลักการ และเครื่องมือการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎก โดยเน้นศึกษาความหมาย ความเป็นมา คุณค่าและความสำคัญของสันติวิธีต่อมนุษย์และสังคม รวมไปถึงการศึกษา และเรียนรู้รูปแบบของพุทธสันติวิธีในรูปแบบต่างๆ ในแต่ละกรณี เช่น อธิกรณสมถะ และการไกล่เกลี่ยคนกลาง ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จในการใช้พุทธสันติวิธีรูปแบบต่างๆ อันจะนำไปสู่การนำหลักพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน</p>		<p>-ย้ายไปอยู่ในหมวดวิชาเอก: นับหน่วยกิต</p>
<p>๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิจัยขั้นสูงว่าด้วยสันติภาพ (๓) (๒-๒-๕) (Advanced Research Methodology on Peace) ศึกษาหลักการและแนวคิดสำหรับวิธีวิจัยขั้นสูงทางกระบวนการสร้างสันติภาพ สันติวิธีในการจัดการความขัดแย้ง การทบทวนวรรณกรรม</p>	<p>๘๑๑ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงเพื่อสันติภาพ (๓) (๓-๒-๔) (Advanced Research Methodology for Peace) <u>ศึกษาระเบียบวิธีและกระบวนการวิจัยขั้นสูงเพื่อการสร้างสันติภาพ มุ่งเน้นการวิจัยแบบผสมวิธี แบบเชิงคุณภาพ และเชิง</u></p>	<p>-รหัส คงเดิม -ปรับชื่อ และหน่วยกิตใหม่ -ปรับคำอธิบาย</p>

<p>สำหรับการวิจัยขั้นสูง การสร้างและสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยขั้นสูง การออกแบบและการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โครงร่างการวิจัยการวางแผนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การประเมินโครงการการวิจัยการเขียนรายงานการวิจัย จริยธรรมการวิจัย นิสิตสามารถนำเสนอโครงร่างการวิจัยโดยนำองค์ความรู้ด้านสันติศึกษามาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมในบริบทต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม</p>	<p><u>ปริมาณ ออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยเชิงนโยบาย การออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเพื่อรับใช้สังคม การวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่</u></p>	<p>ใหม่หมด</p>
	<p>๘๑๑ ๒๐๘ กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี (๓) (๑-๘-๐) (Process for Peacebuilding <i>in Society by Buddhist Peaceful Means</i>) <u>ศึกษากระบวนการในการเสริมสร้างสังคมสันติสุข หลักการวิธีการ ขั้นตอน กระบวนการ เครื่องมือเพื่อการป้องกัน แก้ไขเยียวยาเสริมสร้างและรักษาสันติภาพ เช่น การฝึกอบรม การไกล่เกลี่ย การสร้างการมีส่วนร่วม การรับฟังปัญหา การแก้ไขปัญหาโดยพุทธสันติวิธี การสร้างเวทีการแลกเปลี่ยน การสารเสวนา สันติสนทนา การทำงานเป็นทีม การเป็นกระบวนการและกระบวนการ การสร้างพื้นที่ความปลอดภัย การสร้างความไว้วางใจ การมองอนาคต การสร้างความสามัคคี โครงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข การสร้างเครือข่าย</u></p>	<p>-ย้ายมาจากหมวดวิชาเอก มาอยู่ในหมวดวิชาบังคับ -รหัสเดิม -ปรับชื่อภาษาไทย-อังกฤษใหม่ -ปรับหน่วยกิตใหม่ -ปรับคำอธิบายใหม่หมด</p>
	<p>๘๑๑ ๓๐๙ ปฏิบัติการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี (๓) (๐-๙-๐) (Practice for Peacebuilding <i>in Society by Buddhist Peaceful Means</i>)</p>	<p>-ย้ายมาจากหมวดวิชาเอก มาอยู่ในหมวดวิชาบังคับ -รหัสเดิม</p>

	<p><u>จัดทำโครงการเพื่อป้องกัน แก้ไข เยียวยาความขัดแย้ง และพัฒนาส่งเสริมวิถีสันติภาพสู่ชุมชน ในลักษณะการปฏิบัติแก้ไข ปัญหาเชิงพื้นที่ วิเคราะห์ประเด็นเหตุการณ์ สถานการณ์ปัญหาความ ขัดแย้ง ออกแบบเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างชุมชนและสังคมสันติสุขโดยนำ หลักพุทธสันติวิธีมาเป็นกรอบในการศึกษาและพัฒนา การกระตุ้นให้เกิด จิตอาสาในการลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงเพื่อป้องกัน แก้ไขเยียวความ ขัดแย้ง และเสริมสร้างพร้อมทั้งรักษาสันติภาพให้เกิดสันติสุขในชุมชน และสังคม โดยการใช้ธรรมวิจัยเป็นฐานสร้างสันติวัฒนธรรม</u></p>	<p>-ปรับชื่อภาษาไทย- อังกฤษใหม่ -หน่วยกิตคงเดิม -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>
<p>๘๑๑ ๓๐๕ พุทธจริยศาสตร์เพื่อสันติภาพ (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist Ethics for Peace) ศึกษาเกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์ในกระบวนการสร้างสันติภาพ และการจัดการความขัดแย้ง โดยอาศัยองค์ความรู้เกณฑ์ตัดสินในพุทธจริย ศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานและกรอบแนวคิดในการเลือกใช้สันติวิธีที่สามารถ ตอบประเด็นปัญหาจริยศาสตร์กับหลักสันติภาพ สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน การใช้กฎหมายและระบบยุติธรรม การใช้ความ รุนแรงในการแก้ปัญหา การใช้การสื่อสาร ความขัดแย้งทางศาสนา ค่านิยม และความเชื่อ การนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาใช้เป็นพื้นฐานในการเลือกใช้ เครื่องมือแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นในการจัดการ ความขัดแย้ง และการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาเสริมสร้างให้เกิด สันติภาพที่ยั่งยืน</p>		<p>-รหัสเดิม -เปลี่ยนชื่อวิชาใหม่ เป็นวิชา พุทธธรรม เพื่อสันติภาพ -ได้ปรับย้ายไปอยู่ ในหมวดวิชาเลือก : นับหน่วยกิต</p>
<p>๘๐๐ ๓๐๖ วิปัสสนากรรมฐาน (๓) (๒-๕-๒) (Insight Meditation) ศึกษาวิปัสสนากรรมฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดย ภาคทฤษฎีเน้นศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติกรรมฐานของพระพุทธศาสนาใน</p>		<p>ยกเลิก เพราะ นิสิตต้องเข้าอบรม และ ปฏิบัติ กรรมฐาน ๔๕ วัน</p>

<p>พระไตรปิฎก รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่างๆ ในสังคมไทย ส่วนในภาคปฏิบัติจะมีการนำนิสิตให้ฝึกปฏิบัติกรรมฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและพัฒนาจิตใจให้เกิดสันติภายในที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในทางที่เที่ยง และเกื้อกูลต่อสังคมให้เกิดสันติสุข</p>		<p>อยู่แล้ว</p>
<p>๘๑๑ ๒๐๗ มหาวิทยาลัยสงฆ์กับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist University to the Strengthening Peace Society)</p> <p>ศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่ให้องค์ความรู้ชั้นสูงในทางพระพุทธศาสนาและสามารถบูรณาการกับวิทยาการสมัยใหม่ ผลิตบุคลากรที่ทรงคุณค่าเป็นผู้นำทั้งวิชาและจรรยาในสังคมไทยตลอดจนวิชาการในระดับเวทีโลก ศึกษาบทบาทในการพัฒนาการศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมอันดีงามในสังคม ศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพระดับองค์กรในการประสานงานกับองค์กรชั้นนำระดับโลก เช่น UNESCO UNDV และกระบวนการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นผู้นำด้านสันติภาพในการจัดงานสำคัญระดับโลก เช่น วิสาขบูชาโลก ชันติธรรมทางศาสนา เป็นศูนย์กลางทางศาสนาในการเสริมสร้างสันติสุขและสร้างความปรองดองในสังคม</p>		<p>-เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นวิชาพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข -รหัสเดิม -หน่วยกิตเดิม -ได้ปรับย้ายไปอยู่ในหมวดวิชาเลือก : นับหน่วยกิตแล้ว</p>
<p>๓. วิชาเอก</p>	<p>๒) หมวดวิชาเอก : <u>นับหน่วยกิต จำนวน ๒ รายวิชา ๖ หน่วยกิต</u></p>	<p>-ปรับคำให้ชัดเจนขึ้น</p>
	<p>๘๑๑ ๑๐๓ พุทธสันติวิธี (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means) <i>ศึกษาหลักการ แนวคิด วิธีการที่สะท้อนอัตลักษณ์พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนวิถีปฏิบัติของพระพุทธเจ้า พระสาวก อุบาสก และอุบาสิกาที่เป็นต้นแบบแห่งสันติภาพ แนวทางการสร้างสันติ</i></p>	<p>- รหัส ชื่อวิชาคงเดิม -ปรับคำอธิบายใหม่หมด -ย้ายมาจากหมวด</p>

	<p><u>วิธีและสันติภาพต่อมนุษย์และสังคม รูปแบบ กระบวนการ ขั้นตอนของ พุทธสันติวิธี เช่น อธิกรณสมถะ การสร้างบารมี หลักอหิงสา การไกล่ไกลี่ย หลักระรรมะสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การจัดการความขัดแย้งผ่าน เหตุการณ์พุทธประวัติ สถานที่สำคัญ พหุวัฒนธรรม ระบบชนชั้นวรรณะ และบุคคลที่นำเครื่องมือพุทธสันติวิธีไปใช้เพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข</u></p>	<p>วิชาบังคับ: ไม่นับ หน่วยกิต มาเป็น หมวดวิชาเอกนับ หน่วยกิต</p>
	<p>๘๑๑ ๔๑๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ ๓ (๑-๗-๑) (Mindfulness for Peace Engineer) <u>ศึกษาคุณค่าและความหมายของสติ ทั้งสติเชิงรุก และสติเชิงรับที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพภายในของวิศวกรสันติภาพ การใช้สติ บำบัด ปฏิบัติการพัฒนามสติเพื่อให้เกิดสันติภายใน การใช้สติในชุมชน สังคม การเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน การใช้สติเป็นฐานในการเป็น จิตอาสาเพื่อดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้เจ็บป่วย การรักษาระรรมชาติสิ่งแวดล้อม การประนีประนอมข้อพิพาท การใช้เทคโนโลยี รวมถึงผู้นำในองค์กรต่างๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน</u></p>	<p>-รายวิชาใหม่ -รหัสวิชาใหม่ -ชื่อรายวิชาใหม่ -หน่วยกิตใหม่ -คำอธิบายรายวิชาใหม่</p>
<p>๘๑๑ ๒๐๘ กระบวนการสร้างความปรองดองโดยพุทธสันติวิธี ๓ (๒-๕-๒) (Reconciliation by Buddhist Peaceful Means) ศึกษากระบวนการสร้างความปรองดอง เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างความปรองดองที่เหมาะสมกับบริบทในประเด็นของการป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นใหม่ การนำไปสู่การสร้างสันติภาพที่หยุดยั้งความรุนแรง การสร้างประชาธิปไตย การลดความเกลียดชัง การลดความแตกแยก และการสร้างพื้นที่แห่งความไว้วางใจ การมองเห็นแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน การสร้างความสามัคคี โดยอาศัยองค์ความรู้ในพุทธสันติวิธีบูรณาการกับแนวคิด เครื่องมือสร้างความปรองดอง เช่น หลักการเสวนา การเจรจาไกล่เกลี่ย การ</p>		<p>-ย้ายจากหมวด วิชาเอก ไปอยู่ใน หมวดวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต</p>

<p>เจรจาต่อรอง การใช้หลักยุติธรรม การใช้หลักศาสนาเพื่อความปรองดอง การใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมและพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ในภาคปฏิบัตินิติต้องผ่านการฝึกงานจากองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาที่สอดคล้องกับรายวิชา</p>		
<p>๘๑๑ ๓๐๙ ปฏิบัติการสร้างความปลอดภัยโดยพุทธสันติวิธี ๓ (๐-๙-๐) (Reconciliation Practice by Buddhist Peaceful Means)</p> <p>ศึกษาภาคปฏิบัติ โดยนิติต้องนำเสนอประเด็นเหตุการณ์สถานการณ์ปัญหาความขัดแย้งที่สนใจ และออกแบบเครื่องมือสร้างความปรองดองโดยนำพุทธสันติวิธีมาประยุกต์ และสร้างสถานการณ์จำลองพร้อมนำเสนอในชั้นเรียน ร่วมวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของวิธีการที่นำมาใช้ และนำไปปฏิบัติในพื้นที่ศึกษาที่นำเสนอไว้ ถอดบทเรียนวิเคราะห์จากสถานการณ์จริงนำเสนอรายงานโครงการในเชิงวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการทั้งในแง่ของผลสัมฤทธิ์และวิเคราะห์เครื่องมือที่นำไปใช้ในแง่ของจริยธรรมของนักสันติวิธี</p>		<p>-ย้ายจากหมวดวิชาเอก ไปอยู่ในหมวดวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต</p>
<p>๔. หมวดวิชาเลือก</p>	<p>๓) หมวดวิชาเลือก : <u>นับหน่วยกิต จำนวน ๒ รายวิชา</u></p>	<p>ปรับคำให้ชัดเจนขึ้น</p>
<p>๘๑๑ ๒๐๗ มหาวิทยาลัยส่งเสริมกับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (๓)(๓-๐-๖) (Buddhist University to the Strengthening Peace society)</p> <p>ศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่ให้องค์ความรู้ชั้นสูงในทางพระพุทธศาสนาและสามารถบูรณาการกับวิทยาการสมัยใหม่ ผลิตภัณฑ์ที่ทรงคุณค่าเป็นผู้นำทั้งวิชาและจริยธรรมในสังคมไทยตลอดจนวิชาการในระดับเวทีโลก ศึกษาบทบาทใน</p>	<p>๘๑๑ ๒๐๗ <u>พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ๓(๓-๐-๖)</u> (<i>Buddhism and Peacebuilding in Society</i>) <u>ศึกษาแนวคิด หลักการ และบทบาทของพระพุทธศาสนากับการนำไปประยุกต์ใช้ และการบูรณาการหลักธรรมกับวิทยาการสมัยใหม่</u> <u>อัตลักษณ์ ความสำคัญของ พระสงฆ์และองค์กรสถาบันทางพระพุทธศาสนา เป็นผู้นำทั้งวิชาและจริยธรรมในสังคมไทย และในระดับเวทีโลก บทบาทในการพัฒนาการศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริม</u></p>	<p>-รหัส และหน่วยกิตคงเดิม -ปรับชื่อมาจากวิชามหาวิทยาลัยส่งเสริมกับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข</p>

<p>การพัฒนาการศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมและรักษา วัฒนธรรมอันดีงามในสังคม ศึกษากระบวนการสร้างสันติภาพระดับองค์กรใน การประสานงานกับองค์กรชั้นนำระดับโลก เช่น UNESCO UNDV และ กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นผู้นำด้านสันติภาพในการจัดงานสำคัญ ระดับโลก เช่น วิสาขบูชาโลก ขันติธรรมทางศาสนา เป็นศูนย์กลางทางศาสนา ในการเสริมสร้างสันติสุขและสร้างความปรองดองในสังคม</p>	<p><u>และรักษาวัฒนธรรมอันดีงามในสังคม เช่น บทบาทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ สมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก และบทบาทปุชนิยบุคคลของ มหาวิทยาลัยสงฆ์ที่สร้างสันติสุขในสังคม</u></p>	<p>-ปรับชื่อใหม่ -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>
<p>๘๑๑ ๔๑๐ สันติภาวนาเสวนา ๓ (๒-๕-๒) (Insight Dialogue Meditation) ศึกษาแนวคิดรูปแบบการทำसानเสวนา ความเข้าใจในเรื่อง จิตวิทยาการสื่อสารเพื่อสร้างสันติภาพ การฟังอย่างลึกซึ้งด้วยใจเมตตากรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้เรื่องอริยสัจ ๔ ในทางพระพุทธศาสนา เพื่อเรียนรู้ตนเอง และผู้อื่นผ่านการภาวนา เชื่อมประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคมและ สภาพแวดล้อมให้เข้าถึงสันติภาวะ เรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ในการภาวนาเพื่อสร้าง สันติภาวะ เช่น การฝึกสมาธิ การใช้งานศิลปะและดนตรี ฝึกปฏิบัติในการเป็น ผู้นำกระบวนการเชิงพุทธ (Buddhist Facilitator) ที่สามารถนำพาการสาน เสวนาไปใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและสร้างสันติภาพและสันติสุขทั้งกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p>	<p>๘๑๑ ๔๑๐ สันติภาวนาเสวนา ๓ (๑-๗-๑) (Insight Dialogue Meditation) <u>แนวคิดรูปแบบการทำसानเสวนา จิตวิทยาการสื่อสารเพื่อ สร้างสันติภาพ การสร้างความเข้าใจและการรับฟังความรู้สึกอย่างมีสติ การเรียนรู้ตนเองและผู้อื่นผ่านสติภาวนา เชื่อมประสานความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล สังคมและสภาพแวดล้อมให้เข้าถึงสันติภาวะ ศิลปะเพื่อ สันติภาพ ดนตรีเพื่อสันติภาพ การเปิดใจเพื่อฟื้นคืนดีความสัมพันธ์ การ ขอโทษและให้อภัยอย่างจริงใจเพื่อสันติภาพ รวมไปถึงการสานเสวนาไป ใช้ในการป้องกัน แก้ไขเยียวยา และสร้างสันติภาพ เพื่อเสริมสร้างชีวิต และสังคมให้เกิดสันติสุข</u></p>	<p>-รหัสเดิม -ชื่อภาษาไทยคง เดิม -ปรับชื่อ ภาษาอังกฤษใหม่ -ปรับหน่วยกิตใหม่ -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>
<p>๘๑๑ ๔๑๑ สัมมนาสันติภาพกับความยุติธรรมทางสังคม ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Peace and Social Justice) สัมมนาแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการยุติธรรมทางสังคมที่ ส่งเสริมการสร้างสันติภาพ โดยวิเคราะห์ผ่านประเด็นปัญหา สถานการณ์ทาง สังคม การแก้ปัญหาความขัดแย้งความยุติธรรมในเชิงโครงสร้าง ความเหลื่อม ล้าทางสังคม ความแตกต่างทางค่านิยมความเชื่อและวัฒนธรรม ด้วย กระบวนการยุติธรรมที่สังคมพึงปรารถนาและนำพาสันติสุขให้กับสังคม ทั้งนี้</p>	<p>๘๑๑ ๔๑๑ สัมมนาสันติภาพกับความยุติธรรมทางสังคม ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Peace and Social Justice) สัมมนาแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการยุติธรรมทางสังคมที่ ส่งเสริมการสร้างสันติภาพ โดยวิเคราะห์ผ่านประเด็นปัญหา สถานการณ์ ทางสังคม การแก้ปัญหาความขัดแย้งความยุติธรรมในเชิงโครงสร้าง ความ เหลื่อมล้ำทางสังคม ความแตกต่างทางค่านิยมความเชื่อและวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการยุติธรรมที่สังคมพึงปรารถนาและนำพาสันติสุขให้กับ</p>	<p>-คงเดิมทุกอย่าง</p>

<p>นิสิตต้องกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาและจัดทำโครงร่างรายงาน ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา</p>	<p>สังคม ทั้งนี้ นิสิตต้องกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาและจัดทำโครง ร่างรายงาน ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ ผลการศึกษา</p>	
<p>๘๑๑ ๔๑๒ กระบวนการไกล่เกลี่ยคนกลางเชิงพุทธบูรณาการ ๓ (๓-๐-๖) (Process of Mediation in the Integrated Buddhist Perspective)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเจรจาไกล่เกลี่ย รวมถึงคุณลักษณะของนัก เจรจาไกล่เกลี่ยเชิงพุทธ ถอดบทเรียนรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการเจรจาไกล่ เกลี่ยในคัมภีร์พระพุทธศาสนาบูรณาการกับการเจรจาไกล่เกลี่ยตามแนว ตะวันตก เพื่อสร้างรูปแบบและกระบวนการที่ใช้ในการเจรจาไกล่เกลี่ยเชิงพุทธ บูรณาการ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้สร้างเครื่องมือการสร้างความปลอดภัยอย่าง มีสติ ชันติ และสันติ ในการเจรจาไกล่เกลี่ยคู่กรณีในสถานที่ทำงาน การไกล่ เกลี่ยในบริบทของการให้บริการสาธารณสุข การเจรจาไกล่เกลี่ยโดยเพื่อน (Peer Mediation) ในสถานศึกษา (School Mediation) การเจรจาไกล่ เกลี่ยในชุมชน เพื่อสร้างสันติภาพทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ</p>	<p>๘๑๑ ๔๑๒ กระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข ๓ (๑-๗-๑) (Process of Mediation for Peacebuilding in Society) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการ ฝึกปฏิบัติ กระบวนการไกล่ เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ธรรมชาติ ของความขัดแย้ง การวิเคราะห์ความขัดแย้ง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กฎหมายกลางในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท การจัดกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การจัดทำข้อตกลงและ บันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท จิตวิทยาเพื่อการสื่อสารกับภาษากายกับ การไกล่เกลี่ย ทักษะเทคนิคในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น ทักษะการ สื่อสารเชิงบวก ทักษะการพูดและฟังอย่างตั้งใจ การตั้งคำถาม ภาษากาย กับการไกล่เกลี่ย การสร้างความสัมพันธ์ และบรรยากาศในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทด้วยสันติวิธี คุณสมบัติ จริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ย ปัจจัยแห่ง ความสำเร็จ ข้อท้าทาย อุปสรรคในการเจรจาไกล่เกลี่ย การจัดการกับ บุคคลที่ยากกับการเจรจาและ การจัดการอารมณ์ของตนเอง ฝึกปฏิบัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง ทางอาญา ประเด็นสาธารณะ โดยใช้สถานการณ์จำลอง รวมถึงศึกษาเครื่องมือการไกล่เกลี่ยตาม แนวทางพุทธสันติวิธีเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข</p>	<p>-รหัส คงเดิม -ชื่อเปลี่ยน -หน่วยกิตเปลี่ยน -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>
<p>๘๑๑ ๔๑๓ สัมมนาสันติภาพกับสิทธิมนุษยชน ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Peace and Human Rights) สัมมนาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและกระบวนการด้าน</p>	<p>๘๑๑ ๔๑๓ สัมมนาสันติภาพกับสิทธิมนุษยชน ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Peace and Human Rights) สัมมนาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และ</p>	<p>-คงเดิมทุกอย่าง</p>

<p>สิทธิและเสรีภาพ การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนที่เกี่ยวกับระบบโครงสร้าง เงื่อนไข กติกา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ทางสังคมที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยศึกษาผ่านประเด็นสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีพึงได้ของเพื่อนมนุษย์ และเพื่อส่งเสริมพัฒนาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในฐานะของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ นิสิตต้องกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาและจัดทำโครงร่างรายงาน ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา</p>	<p>กระบวนการด้านสิทธิและเสรีภาพ การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนที่เกี่ยวกับระบบโครงสร้าง เงื่อนไข กติกา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ทางสังคมที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยศึกษาผ่านประเด็นสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีพึงได้ของเพื่อนมนุษย์ และเพื่อส่งเสริมพัฒนาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในฐานะของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ นิสิตต้องกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาและจัดทำโครงร่างรายงาน ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา</p>	
<p>๘๑๑ ๔๑๔ พหุวัฒนธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Multiculturalism) ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนรูปแบบแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในบริบทของความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนถึงการวิเคราะห์ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและกระแสความเจริญก้าวหน้าของโลกที่มีต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตมนุษย์ และถอดบทเรียนจากปัญหาความขัดแย้งความแตกต่างทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมในอดีต นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อการสร้างสันติภาพด้วยการนำวัฒนธรรมความเชื่อและภูมิปัญญาในท้องถิ่นไทยและประชาคมอาเซียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาร่วมสร้างประสานสังคมให้เกิดสันติสุข</p>	<p>๘๑๑ ๔๑๔ สันติวัฒนธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Culture of Peace) <u>ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการแนวคิด และวิถีปฏิบัติในการสร้างสันติวัฒนธรรม ผ่านมุมมองและประสบการณ์การทำงานขององค์การสหประชาชาติ องค์การยูเนสโก ศาสนา และความเชื่อต่างๆ ทั้งตะวันตก และตะวันออก แล้วสร้างเป็นรูปแบบจำลองในการสร้างสันติวัฒนธรรม ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม</u></p>	<p>-รหัส หน่วยกิต คงเดิม -ปรับชื่อภาษาไทย และอังกฤษใหม่ -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด</p>
<p>๘๑๑ ๔๑๕ การมีส่วนร่วมกับการสร้างความปรองดอง ๓ (๒-๕-๒) (Participation and Reconciliation) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมเพื่อการเข้าถึงวิถีความปรองดอง ทั้งในประเด็นการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในแก้ไขปัญหาสังคมที่</p>		<p>ยกเลิก เพราะเนื้อหาซ้ำซ้อนกับวิชา ๘๑๑ ๒๐๘</p>

<p>เกิดขึ้น เช่น ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนา การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และองค์กร รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขเยียวยา และป้องกันความขัดแย้งเพื่อสร้างความปรองดองและความสมานฉันท์ในชาติ</p>		<p>กระบวนการเสริมสร้างสังคมสันติสุขโดยพุทธสันติวิธี</p>
<p>๘๑๑ ๓๐๕ พุทธจริยศาสตร์เพื่อสันติภาพ (๓) (๓-๐-๖) (Buddhist Ethics for Peace)</p> <p>ศึกษาเกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์ในกระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง โดยอาศัยองค์ความรู้เกณฑ์ตัดสินในพุทธจริยศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานและกรอบแนวคิดในการเลือกใช้สันติวิธีที่สามารถตอบประเด็นปัญหาจริยศาสตร์กับหลักสันติภาพ สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน การใช้กฎหมายและระบบยุติธรรม การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา การใช้การสื่อสาร ความขัดแย้งทางศาสนา ค่านิยมและความเชื่อ การนำหลักพุทธจริยศาสตร์มาใช้เป็นพื้นฐานในการเลือกใช้เครื่องมือแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นในการจัดการความขัดแย้ง และการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาเสริมสร้างให้เกิดสันติภาพที่ยั่งยืน</p>	<p>๘๑๑ ๓๐๕ พุทธธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhadharma for Peace)</p> <p><u>ศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพในพระไตรปิฎก ทั้งในวินัยปิฎก อภิธรรมปิฎก พระสูตรตันตะปิฎก และคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมที่สัมพันธ์กับสันติภาพ เหตุการณ์ คำสอน และวิธีการการประยุกต์ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือแก้ไข การป้องกันความขัดแย้ง และการเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ให้เข้าถึงอิสรภาพทางกายภาพและจิตวิญญาณ</u></p>	<p>-รหัส แลหน่วยกิตคงเดิม -ปรับชื่อภาษาไทย-อังกฤษ -เดิมเป็นวิชาบังคับ -ไม่นับหน่วยกิต ได้ปรับย้ายมาอยู่ในหมวดวิชาเลือก: นับหน่วยกิต -ปรับคำอธิบายใหม่หมด</p>
	<p>๘๑๑ ๔๑๗ พระพุทธศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓(๓-๐-๖) (Buddhism and Sustainable Development Goals)</p> <p><u>หลักการ แนวคิดพุทธวิธีเพื่อการป้องกัน แก้ไข เสริมสร้างพัฒนาต่อยอดสันติภาพ บูรณาการกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) ที่มีมิติในด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสันติภาพ และ ด้านความร่วมมือ ศึกษาวิเคราะห์ถอดบทเรียนกิจกรรม โครงการ บุคคล ชุมชน สังคมต้นแบบ ที่ได้นำหลักการแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ที่สะท้อนคุณค่าและความสำคัญของ</u></p>	<p>-รหัสใหม่ -เป็นวิชาใหม่ -หน่วยกิตใหม่ -คำอธิบายใหม่ -เป็นรายวิชาใหม่ที่จัดอยู่ในหมวดวิชาเลือก : นับหน่วยกิต</p>

		<i>เป้าหมายการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนด้วยหลักสันติวิธีต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม</i>	
๔) วิทยานิพนธ์ (Dissertation)		๔) คุชฎินิพนธ์ (Dissertation)	ปรับคำใหม่
๘๐๐ ๑๐๐ วิทยานิพนธ์ แบบ ๑.๑ ๕๔ (๐-๑๖๒-๐) โครงการศึกษาวิจัยในหัวข้อที่สนใจ ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ Operational Research ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ โดยมุ่งเน้นประเด็นในการสร้างสรรค์งานด้านสันติภาพและพุทธสันติวิธีในการแก้ไข ป้องกัน รักษา และพัฒนา กระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข	๘๐๐ ๑๐๐ คุชฎินิพนธ์ แบบ ๑.๑ ๔๘ (๐-๑๔๔-๐) (Dissertation) <i>การค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่สนใจเกี่ยวกับบริบทความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติวิธี สันติภาพ โดยมุ่งป้องกัน แก้ไข การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาต่อยอด ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ สะท้อนกระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข</i>	-รหัส และ หน่วยกิต คงเดิม -ปรับชื่อภาษาไทย- อังกฤษใหม่ -ปรับคำอธิบาย ใหม่หมด	
	๘๐๐ ๑๐๐ คุชฎินิพนธ์ แบบ ๑.๒ ๗๒ (๐-๒๑๖-๐) (Dissertation) การค้นคว้าวิจัยในหัวข้อที่สนใจเกี่ยวกับบริบทความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติวิธี สันติภาพ โดยมุ่งป้องกัน แก้ไข การเสริมสร้างพัฒนา และการรักษาต่อยอด ก่อให้เกิดความรู้ใหม่และมีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การทำวิจัยในลักษณะเชิงปฏิบัติการ ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ สะท้อนกระบวนการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข	- เป็นเนื้อหาอัน เดียวกันที่มีการ ปรับปรุงแล้วของ แบบ ๑.๑ -นำมาเปิดใช้ครั้งแรกในแบบ ๑.๒ (สำหรับ ป.ตรี มา เรียน ป.เอก)	

